

(พ.ศ. ๒๕๔๒)

ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗

ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๘๐^๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๔ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงกลาโหมออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๐๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๓๙

(๒) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๐๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๔๐

(๓) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๐๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๔๑

(๔) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๐๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๔๒

(๕) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๑๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๔๓

(๖) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๑๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๔๔

(๗) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๑๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๔๕

(๘) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๑๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๔๖

(๙) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๑๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๔๗

(๑๐) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๑๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๔๘

(๑๑) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๑๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๔๙

(๑๒) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๕๐

^๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖/ตอนที่ ๑๑๓ ก/หน้า ๖/๑๖ พุทธศักราช ๒๕๔๒

[illegible]

- (๓๒) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร
พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๗๐
- (๓๓) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร
พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๗๑
- (๓๔) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร
พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๗๒
- (๓๕) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร
พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๗๓
- (๓๖) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร
พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๗๔
- (๓๗) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร
พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๗๕
- (๓๘) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร
พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๗๖
- (๓๙) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร
พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๗๗
- (๔๐) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร
พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๗๘
- (๔๑) กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร
พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๗๙

ข้อ ๒ ลักษณะ ชนิด และประเภทของเครื่องแบบทหารบกกับการแต่งเครื่องแบบ
ทหารบกให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๓ ในกฎกระทรวงนี้
“นายทหารประทวน” หมายถึง นายทหารประทวนตั้งแต่ชั้นจ่านายสิบลงมา
“นายทหารสัญญาบัตร” หมายความว่ารวมถึงนายดาบด้วย เว้นแต่จะได้อำหนดไว้เป็น
อย่างอื่น

ภาค ๑

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เครื่องแบบทหารชาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๑

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ชนิดของเครื่องแบบ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนที่ ๑

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เครื่องแบบพลทหาร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๔ เครื่องแบบพลทหาร มี ๕ ชนิด คือ

(๑) เครื่องแบบปกติ ประกอบด้วย

(ก) หมวกหนึบสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอพับสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ หรือรองเท้าสูงครี้น่อง

หนังสีดำในโอกาสล้าลองจะใช้หมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียวก็ได้

(๒) เครื่องแบบฝึก ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว หรือหมวกทรงอ่อนสีดำ หรือหมวก

เหล็กสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึก

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าสูงครี้น่องหนังสีดำ หรือรองเท้าเดินป่า

(๓) เครื่องแบบสนาม ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว หรือหมวกทรงอ่อนสีดำ หรือหมวก

เหล็กสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว หรือเสื้อสนามคอเปิดสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึก หรือกางเกงสนามขายาวสีกากีแกม

เขียว

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าสูงครี้น่องหนังสีดำ หรือรองเท้าเดินป่า

เครื่องแบบสนามตาม (ก) (ข) และ (ค) ในบางโอกาสจะใช้สีกากีแกมเขียวที่
ระบายหรือแต้มด้วยสีอื่นเพื่อให้กลมกลืนกับภูมิประเทศก็ได้

เครื่องแบบชนิดนี้ให้ใช้เครื่องสนามประกอบด้วย

(๔) เครื่องแบบครึ่งยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก เว้นแต่ให้ใช้หมวกเหล็กสีกากีแกม

เขียว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำหรับพลทหารในกรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์และในกรมทหาร
มหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้มีเครื่องแบบครึ่ง
ยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง ประกอบด้วย

(ก) หมวกยอด

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กางเกงแถบ

(ง) คันซีฟและเข็มขัดหนัง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๕) เครื่องแบบเต็มยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก เว้นแต่ให้ใช้หมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว

สำหรับพลทหารในกรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในกรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์ ในหน่วยทหารสื่อสารรักษาพระองค์ และในกรมทหารขนส่งรักษาพระองค์ ให้มีเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง ประกอบด้วย

(ก) หมวดยอดมีพู่

(ข) เสื้อเต็มยศรักษาพระองค์

(ค) กางเกงแถบ

(ง) คันทิชและเข็มขัดหนังหรือประดับ

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

ส่วนที่ ๒ มการกฤษฎีกา

เครื่องแบบนักเรียนนายสิบและนายทหารประทวน

ข้อ ๕ เครื่องแบบนักเรียนนายสิบและนายทหารประทวน มี ๘ ชนิด คือ

(๑) เครื่องแบบปกติขาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กางเกงขายาวสีขาว

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๒) เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว หรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๓) เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว หรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอพับสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ หรือรองเท้าสูงครึ่งน่อง
หนังสีดำ

(๔) เครื่องแบบปกตีกากีนวลแกมเขียวคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว หรือหมวกหมีบสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอพับสีกากีนวลแกมเขียว

(ค) กางเกงขาวยาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ หรือรองเท้าสูงครึ่งน่อง
หนังสีดำ

(๕) เครื่องแบบฝึก ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว หรือหมวกทรงอ่อนสีดำ หรือหมวก
เหล็กสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขาวยาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึก

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ หรือรองเท้าเดินป่า

(๖) เครื่องแบบสนาม ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว หรือหมวกทรงอ่อนสีดำ หรือหมวก
เหล็กสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว หรือเสื้อสนามคอเปิดสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขาวยาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึก หรือกางเกงสนามขาวยาวสีกากีแกม
เขียว

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ หรือรองเท้าเดินป่า

เครื่องแบบสนามตาม (ก) (ข) และ (ค) ในบางโอกาสจะใช้สีกากีแกมเขียวที่ระบาย
หรือแต้มด้วยสีอื่นเพื่อให้กลมกลืนกับภูมิประเทศก็ได้
เครื่องแบบชนิดนี้ให้ใช้เครื่องสนามประกอบด้วย

(๗) เครื่องแบบครึ่งยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่ให้ใช้รองเท้าหุ้มข้อ
หนังสีดำ ถ้าประจำแถวทหารซึ่งแต่งเครื่องแบบครึ่งยศ ให้แต่งเช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก เว้นแต่ให้ใช้
หมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว

สำหรับนายทหารประทวนในกรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ใน
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและในกรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์ ให้มี
เครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง ประกอบด้วย

(ก) หมวกยอด

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กางเกงแถบ

(ง) คันซีฟและเข็มขัดหนัง

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๘) เครื่องแบบเต็มยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่ให้ใช้รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ ถ้าประจำแถวทหารซึ่งแต่งเครื่องแบบเต็มยศ ให้แต่งเช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก เว้นแต่ให้ใช้หมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว

สำหรับนายทหารประทวนในกรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในกรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์ในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์ ในหน่วยทหารสื่อสารรักษาพระองค์ และในกรมทหารขนส่งรักษาพระองค์ ให้มีเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง ประกอบด้วย

(ก) หมวกยอดมีพู่

(ข) เสื้อเต็มยศรักษาพระองค์

(ค) กางเกงแถบ

(ง) คันซีฟและเข็มขัดหนังหรือประดับ

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

ส่วนที่ ๓

เครื่องแบบนักเรียนนายทหาร

ข้อ ๖ เครื่องแบบนักเรียนนายร้อย นักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้าและนักเรียนนายทหารแผนที่ มี ๔ ชนิด คือ

(๑) เครื่องแบบปกติขาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอเปิดสีขาว

(ค) กางเกงขาสั้นสีขาว

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

(๒) เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว หรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขาสั้นสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๓) เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว หรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอพับสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ หรือรองเท้าสูงครึ่ง

น่องหนังสีดำ

(๔) เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว หรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอพับสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ หรือรองเท้าสูงครึ่งน่อง

หนังสีดำ

(๕) เครื่องแบบฝึก ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว หรือหมวกทรงอ่อนสีดำ หรือหมวก

เหล็กสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึก

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ หรือรองเท้าเดินป่า

(๖) เครื่องแบบสนาม ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว หรือหมวกทรงอ่อนสีดำ หรือหมวก

เหล็กสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว หรือเสื้อสนามคอเปิดสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึก หรือกางเกงสนามขายาวสีกากีแกม

เขียว

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ หรือรองเท้าเดินป่า

เครื่องแบบสนามตาม (ก) (ข) และ (ค) ในบางโอกาสจะใช้สีกากีแกมเขียวที่ระบาย

หรือแต้มด้วยสีอื่นเพื่อให้กลมกลืนกับภูมิประเทศก็ได้

เครื่องแบบชนิดนี้ให้ใช้เครื่องสนามประกอบด้วย

(๗) เครื่องแบบครึ่งยศ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กางเกงแถบ

(ง) เข็มขัดนักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า ให้ใช้เข็ม

ขัดหนังสือเขียวเข้ม และนักเรียนนายทหารแผนที่ ให้ใช้เข็มขัดหนังสือขาว

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(ฉ) ถุงมือสีขาว

สำหรับนักเรียนนายร้อย ให้ใช้เครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ ประกอบด้วย

(ก) หมวกยอด หรือหมวกทรงหม้อตาลสีดำ

(ข) เสื้อเต็มยศรักษาพระองค์

(ค) กางเกงแถบ

(ง) เข็มขัดหนังสีแดงและคันซีฟ

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(ฉ) ถุงมือสีขาว

สำหรับหมวกทรงหม้อตาลสีดำตาม (ก) ให้ใช้ในโอกาสอื่นที่มีได้ประจำแถว

(๘) เครื่องแบบเต็มยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศ

สำหรับนักเรียนนายร้อย ให้มีเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง

ประกอบด้วย

(ก) หมวกยอดมีพู่ หรือหมวกทรงหม้อตาลสีดำ

(ข) เสื้อเต็มยศรักษาพระองค์

(ค) กางเกงแถบ

(ง) เข็มขัดหนังสีดำและคันซีฟ

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(ฉ) ถุงมือสีขาว

สำหรับหมวกทรงหม้อตาลสีดำตาม (ก) ให้ใช้ในโอกาสอื่นที่มีได้ประจำแถวทหาร

(๙) เครื่องแบบสโมสร เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่ให้ใช้กางเกงแถบ

ข้อ ๗ เครื่องแบบนักเรียนนายร้อยสำรอง มี ๖ ชนิด คือ

(๑) เครื่องแบบปกติขาว

(๒) เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะ

(๓) เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับ

(๔) เครื่องแบบปกติกากีนวลแกมเขียวคอพับ

(๕) เครื่องแบบฝึก

(๖) เครื่องแบบสนาม

เครื่องแบบทั้ง ๖ ชนิดนี้ เช่นเดียวกับเครื่องแบบนักเรียนนายร้อย

ส่วนที่ ๔
เครื่องบนายดาบและนายทหารสัญญาบัตร

ข้อ ๘ เครื่องบนายดาบ เช่นเดียวกับเครื่องบนายทหารสัญญาบัตร

ข้อ ๙ เครื่องบนายทหารสัญญาบัตร มี ๑๑ ชนิด คือ

(๑) เครื่องแบบปกติขาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กางเกงขายาวสีขาว

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๒) เครื่องแบบปกติกาเกี๊ยมเขียวคอแบะ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีกาเกี๊ยมเขียว หรือหมวกหนีบสีกาเกี๊ยมเขียว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีกาเกี๊ยมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกาเกี๊ยมเขียวแบบปกติ

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๓) เครื่องแบบปกติกาเกี๊ยมเขียวคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีกาเกี๊ยมเขียว หรือหมวกหนีบสีกาเกี๊ยมเขียว

(ข) เสื้อคอพับสีกาเกี๊ยมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกาเกี๊ยมเขียวแบบปกติ

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัสดุเทียมด้ายถักสีกาเกี๊ยมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๔) เครื่องแบบปกติกาเกี๊ยมวอลเกมเขียวคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีกาเกี๊ยมเขียว หรือหมวกหนีบสีกาเกี๊ยมเขียว

(ข) เสื้อคอพับสีกาเกี๊ยมวอลเกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกาเกี๊ยมเขียวแบบปกติ

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัสดุเทียมด้ายถักสีกาเกี๊ยมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๕) เครื่องแบบฝึก ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกาเกี๊ยมเขียว หรือหมวกทรงอ่อนสีดำ หรือหมวก

เหล็กสีกาเกี๊ยมเขียว

(ข) เสื้อคอเปิดสีกาเกี๊ยมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกาเกี๊ยมเขียวแบบฝึก

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัสดุเทียมด้ายถักสีกาเกี๊ยมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าสูงครีมน่องหนังสีดำ หรือรองเท้าเดินป่า

(๖) เครื่องแบบสนาม ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกาเกี๊ยมเขียว หรือหมวกทรงอ่อนสีดำ หรือหมวก

เหล็กสีกาเกี๊ยมเขียว

(ข) เสื้อคอเปิดสีกาเกี๊ยมเขียว หรือเสื้อสนามคอเปิดสีกาเกี๊ยมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกาเกี๊ยมเขียวแบบฝึก หรือกางเกงสนามขายาวสีกาเกี๊ยม

เขียว

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัสดุเทียมด้ายถักสีกาเกี๊ยมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าสูงครีมน่องหนังสีดำ หรือรองเท้าเดินป่า

เครื่องแบบสนามตาม (ก) (ข) และ (ค) ในบางโอกาสจะใช้สีกาเกี๊ยมเขียวที่ระบาย

หรือแต้มด้วยสีอื่นเพื่อให้กลมกลืนกับภูมิประเทศก็ได้

เครื่องแบบชนิดนี้ให้ใช้เครื่องสนามประกอบด้วย

(๗) เครื่องแบบครึ่งยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่ให้ใช้กางเกงแถบ และรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ ถ้าประจำแถวทหารซึ่งแต่งเครื่องแบบครึ่งยศให้แต่งเช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก เว้นแต่ให้ใช้หมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในกรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในกรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์ในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ กรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์ในหน่วยทหารสื่อสารรักษาพระองค์ ในกรมทหารขนส่งรักษาพระองค์ และในกรมนักเรียนนายร้อย รักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ให้ใช้เครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ ประกอบด้วย

(ก) หมวกยอด หรือหมวกทรงหม้อตาลสีดำ เว้นแต่ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีฟ้าหม่น และในหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์ ให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีเทา

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กางเกงแถบ

(ง) คับซีฟ

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

สำหรับหมวกทรงหม้อตาลตาม (ก) ให้ใช้ในโอกาสอื่นที่มีได้ประจำแถวทหาร

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งหรือรักษาราชการในตำแหน่งผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า หรือรองผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ให้ใช้เครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

(๘) เครื่องแบบเต็มยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่ให้ใช้กางเกงแถบและรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ ถ้าประจำแถวทหารซึ่งแต่งเครื่องแบบเต็มยศให้แต่งเช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก เว้นแต่ให้ใช้หมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว

ในโอกาสที่อยู่ในต่างประเทศที่มีอากาศหนาว ให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีน้ำเงินดำ และเสื้อเต็มยศสีน้ำเงินดำ

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในกรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในกรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ ในหน่วยทหารม้า

รักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์ ในหน่วยทหารสื่อสารรักษาพระองค์ ในกรมทหารขนส่งรักษาพระองค์ และในกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ ประกอบด้วย

(ก) หมวกยอดมีพู่ หรือหมวกทรงหม้อตาลสีดำ เว้นแต่ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีฟ้าหม่น และในหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์ ให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีเทา

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กางเกงแถบ

(ง) คันทิชีและประคุด

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

สำหรับหมวกทรงหม้อตาลตาม (ก) ให้ใช้ในโอกาสอื่นที่มีได้ประจำแถวทหาร

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บังคับการพิเศษและนายทหารพิเศษประจำกรมในกรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในกรมทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บังคับการกรมและนายทหารพิเศษประจำกรมในกรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์ ให้มีเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในกองพันที่ ๓ กรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์เพิ่มขึ้นอีกชนิดหนึ่ง

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งแม่ทัพภาคที่ ๑ ผู้บัญชาการกองพลที่ ๑ รักษาพระองค์ และผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารรักษาพระองค์ทุกหน่วยที่อยู่ในบังคับบัญชา

สำหรับนายทหารพิเศษประจำกองพลในกองพลที่ ๑ รักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารรักษาพระองค์ทุกหน่วยที่อยู่ในบังคับบัญชาของกองพลที่ ๑ รักษาพระองค์

สำหรับนายทหารพิเศษประจำกองพลในกองพลทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์สำหรับ นายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารรักษาพระองค์ทุกหน่วยที่อยู่ในบังคับบัญชาของกองพลทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บังคับการพิเศษและนายทหารพิเศษประจำกรม ในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์สำหรับนายทหารสัญญาบัตร ในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์

ประจำหน่วยในหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์

สำหรับนายทหารพิเศษประจำกองพันทหารสื่อสารที่ ๑ รักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในกองพันทหารสื่อสารที่ ๑ รักษาพระองค์

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บังคับการพิเศษและนายทหารพิเศษประจำกรมในกรมทหารขนส่งรักษาพระองค์ ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในกรมทหารขนส่งรักษาพระองค์

สำหรับนายทหารสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งหรือรักษาราชการในตำแหน่งผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าหรือรองผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า นายทหารสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บังคับการพิเศษ และนายทหารพิเศษประจำกรมในกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

(๙) เครื่องแบบสโมสรถอืด เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่ให้ใช้กางเกงแถบและรองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำหรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๑๐) เครื่องแบบสโมสรถอืด แข็ง ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีขาว สำหรับนายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารรักษาพระองค์ใช้หมวกทรงหม้อตาลที่ใช้กับเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์หรือเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ในหน่วยทหารรักษาพระองค์นั้น ๆ ในโอกาสอื่นที่มีได้ประจำแถวทหารและเมื่อใช้เสื้อชั้นนอกเปิดอกสีน้ำเงินดำ ให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีน้ำเงินดำ

(ข) เสื้อชั้นนอกเปิดอกสีขาว เมื่อมีอากาศหนาวจะใช้เสื้อชั้นนอกเปิดอกสีน้ำเงินดำก็ได้

(ค) เสื้อกั๊กสีขาวและเชิ้ตอกแข็งสีขาว หรือจะใช้เชิ้ตอกจีบสีขาวแทนเชิ้ตอกแข็งสีขาวก็ได้ เมื่อใช้เสื้อชั้นนอกเปิดอกสีน้ำเงินดำ ให้ใช้เสื้อกั๊กสีน้ำเงินดำ

(ง) กางเกงแถบ เมื่อใช้เสื้อชั้นนอกเปิดอกสีน้ำเงิน ให้ใช้กางเกงแถบสีน้ำเงินดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ หรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(๑๑) เครื่องแบบสโมสรถอ่อน เช่นเดียวกับเครื่องแบบสโมสรถอืด เว้นแต่ให้ใช้เชิ้ตอกอ่อนสีขาวและแพรแถบรัดเอวแทนเสื้อกั๊กสีขาว และเชิ้ตอกแข็งสีขาว

หมวด ๒

ส่วนของเครื่องแบบ

ข้อ ๑๐ หมวด มี ๑๑ แบบ คือ

(๑) หมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว ในบางโอกาสจะใช้แตรรองในหมวกเหล็กสีกากีแกมเขียวก็ได้

(๒) หมวกหนีบสีกากีแกมเขียว มีสาบโดยรอบ ป้ายเฉียงจากทางด้านหน้าลงไปทางซ้าย และด้านซ้ายเหนือขอบหมวกห่างจากมุมพับด้านหน้า ๕ เซนติเมตร มีตราหน้าหมวกขนาดเล็ก ริมบนของสาบหมวกมีลักษณะดังนี้

(ก) นายทหารสัญญาบัตรชั้นจอมพลและนายพล มีขลิบกว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ทำด้วยแถบไหมสีทอง

(ข) นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพัน นายร้อย และนายทหารประทวนชั้นนายดาบ มีขลิบกว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ทำด้วยแถบสีแดงยกด้นทาง

(ค) นักเรียนนายร้อย มีขลิบกว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ทำด้วยแถบสีแดงและสีเหลือง ให้สีแดงอยู่ด้านบน

(ง) นักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า มีขลิบกว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ทำด้วยแถบสีเขียวเข้มและสีเหลือง ให้สีเขียวเข้มอยู่ด้านบน

(จ) นักเรียนนายทหารแผนที่ มีขลิบกว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ทำด้วยแถบสีเขียวและสีเหลือง ให้สีเขียวอยู่ด้านบน

(ฉ) นักเรียนนายร้อยสำรอง มีขลิบกว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ทำด้วยแถบสีน้ำเงินและสีเหลือง ให้สีน้ำเงินอยู่ด้านบน

(ช) นายทหารประทวนและนักเรียนนายสิบ มีขลิบกว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ทำด้วยแถบสีแดง

(ซ) พลทหาร มีขลิบกว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ทำด้วยแถบสีน้ำเงิน

(๓) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว มีตราหน้าหมวกขนาดเล็ก

(๔) หมวกทรงอ่อนสีดำ มีตราหน้าหมวกขนาดกลาง

(๕) หมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว มีตราหน้าหมวกขนาดกลางและมีเครื่องประกอบ คือ

(ก) กะบัง ทำด้วยหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ สำหรับนายทหารสัญญาบัตรชั้นพันเอกที่ขอบโค้งของกะบังด้านบนปักหรือทำด้วยด้นทองหรือวัสดุเทียมด้นทองเป็นรูปช่อชัยพฤกษ์ ๑ แถว บนพื้นสีกาลาดสีดำ สำหรับนายทหารสัญญาบัตรชั้นจอมพลและนายพลที่ขอบโค้งของกะบังด้านบนปักหรือทำด้วยด้นทองหรือวัสดุเทียมด้นทองเป็นรูปช่อชัยพฤกษ์ ๒ แถว บนพื้นสีกาลาดสีดำ พื้นกะบังด้านล่างสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(ข) สายรัดคาง กว้าง ๑ เซนติเมตร ทำด้วยหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ ปลายสายรัดคางมีตุ้มโลหะสีทองขนาดเล็กติดที่ริมขอบหมวกข้างละ ๑ ดุม

(ค) ผ้าพันหมวก กว้าง ๔ เซนติเมตร มีลักษณะดังนี้

นายทหารสัญญาบัตรชั้นจอมพลและนายพล ใช้สีกาลาดสีบานเย็น ที่กึ่งกลางผ้าพันหมวกมีแถบสีดำ กว้าง ๐.๓ เซนติเมตร ๒ แถว เว้นระยะระหว่างแถบ ๐.๕ เซนติเมตร

นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพัน นายร้อย และนายทหารประทวนชั้นนายดาบ ใช้สีกาลาดสีน้ำเงิน ขลิบริมสีแดงกว้าง ๐.๕ เซนติเมตร

นักเรียนนายร้อย ใช้สีกาลาดสีแดง

นักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า ใช้สีกาลาดสีเขียวเข้ม

นักเรียนทหารแผนที่ ใช้สีกาลาดสีเขียว

นักเรียนนายร้อยสำรอง ใช้สีกาลาดสีน้ำเงิน

นายทหารประทวน นักเรียนนายสิบ และพลทหาร ใช้สีกหลาก หรือผ้าสีเดียวกับหมวกขลิบสีแดงกว้าง ๐.๕ เซนติเมตร

(๖) หมวกทรงหม้อตาลสีขาว มีตราหน้าหมวกและเครื่องประกอบเช่นเดียวกับหมวกทรงหม้อตาลสีทึบก็แถมเขียว เว้นแต่สายรัดคางมีลักษณะดังนี้

นายทหารสัญญาบัตร นายดาบ จ่านายสิบ และนักเรียนนายทหารใช้แถบไหมทอง นายสิบ นักเรียนนายสิบและพลทหาร ใช้หนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ

(๗) หมวกทรงหม้อตาลสีน้ำเงินดำ มีตราหน้าหมวกและเครื่องประกอบเช่นเดียวกับหมวกทรงหม้อตาลสีขาว

(๘) หมวกทรงหม้อตาลสีดํา มีตราหน้าหมวกและเครื่องประกอบเช่นเดียวกับหมวกทรงหม้อตาลสีขาว

(๙) หมวกทรงหม้อตาลสีฟ้าหม่น มีตราหน้าหมวกและเครื่องประกอบเช่นเดียวกับหมวกทรงหม้อตาลสีขาว

(๑๐) หมวกทรงหม้อตาลสีเทา มีตราหน้าหมวกและเครื่องประกอบเช่นเดียวกับหมวกทรงหม้อตาลสีขาว

(๑๑) หมวกยอด ตัวหมวกสีขาว ยอดหมวกและสายรัดคางใช้ถักทำด้วยโลหะสีทอง ด้านหน้าหมวกมีตรา และยอดหมวกมีฟู่ตามสังกัดและโอกาสดังนี้

ทหารมหาดเล็กรักษาราชการองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีตราราชวัลลภ ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศ มีฟู่สีดำ

ทหารมหาดเล็กรักษาราชการองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีตราครุฑพ่าห์ ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศ มีฟู่สีบานเย็น

ทหารในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ มีตราครุฑพ่าห์ ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศ มีฟู่สีดำ

ทหารในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ มีตราพระมหามงกุฎเพชรราชู ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศ มีฟู่สีน้ำเงินดำ

ทหารในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มีตรามหาจักรีภายใต้พระมหากษัตริย์มงกุฎ ประดับแพรแถบสะบัดสองชาย กระหนาบด้วยฉัตรเจ็ดชั้น มีคชสีห์อัญเชิญฉัตรทางเบื้องขวา ราชสีห์อัญเชิญฉัตรทางเบื้องซ้าย ตรงกลางมีโล่ ภายในโล่ส่วนบนมีรูปเอราวัณ ส่วนล่างด้านขวามีรูปเสือโคร่ง ส่วนล่างด้านซ้ายมีรูปคบเพลิง ทั้งหมดรองรับด้วยแพรแถบสะบัดสองชาย บนแพรแถบมีคำว่า “กรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์” ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศมีฟู่สีดำ

ทหารในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มีตรามหาจักรีภายใต้พระมหากษัตริย์มงกุฎ ประดับแพรแถบสะบัดสองชาย กระหนาบด้วยฉัตรเจ็ดชั้นมีคชสีห์อัญเชิญฉัตรทางเบื้องขวา ราชสีห์อัญเชิญฉัตรทางเบื้องซ้าย ตรงกลางมีโล่ ภายในโล่ส่วนบนมีรูปเอราวัณ ส่วนล่างด้านขวามีรูปเสือโคร่ง ส่วนล่างด้านซ้ายมีรูปคบเพลิง ทั้งหมดรองรับด้วยแพรแถบสะบัดสองชาย บนแพรแถบมีคำว่า “นวมินทรราชินี” ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศ มีฟู่สีดำ

ทหารในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ มีตราครุฑพ่าห์ ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศ มีฟู่สีเลือดหมู

ทหารในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มี
ตราครุฑพ่าห์ ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศ มีพู่สีฟ้าหม่น แต่ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศในโอกาสขี้นมา ให้ใช้
หมวกยอดมีตัวหมวกเป็นทรงสูงสีเงิน ยอดหมวกเป็นรูปดอกบัวตูม ทำด้วยโลหะสีทอง มีพู่สีฟ้าหม่น
ด้านหน้าหมวกมีตราครุฑพ่าห์มีรูปช่อชัยพฤกษ์ และสายรัดคางโซ่เหล็กทำด้วยโลหะสีทอง ปลายสายรัด
คางมีดุมโลหะสีทองรูปดอกมะเขือติดที่ริมขอบหมวกข้างละ ๑ ดุม ด้านหลังหมวกจากกึ่งกลางหมวก
ถึงขอบหมวกมีแนวดอกมะเขือ ทำด้วยโลหะสีทอง

ทหารในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี มี
ตราครุฑพ่าห์ ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศ มีพู่สีฟ้าหม่น แต่ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศในโอกาสขี้นมา ให้ใช้
หมวกยอดมีตัวหมวกเป็นโลหะทรงสูงสีเงิน ยอดหมวกเป็นรูปดอกบัวตูมทำด้วยโลหะสีทอง มีพู่สีฟ้า
หม่น ด้านหน้าหมวกมีตราครุฑพ่าห์ มีรูปช่อชัยพฤกษ์ และสายรัดคางโซ่เหล็กทำด้วยโลหะสีทอง ปลาย
สายรัดคางมีดุมโลหะสีทองรูปดอกมะเขือติดที่ริมขอบหมวกข้างละ ๑ ดุม ด้านหลังหมวกจากกึ่งกลาง
หมวกถึงขอบหมวกมีแนวดอกมะเขือ ทำด้วยโลหะสีทอง

ทหารม้าในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ มีตราพระราชลัญจกร ถ้าแต่งเครื่องแบบ
เต็มยศ มีพู่สีฟ้าหม่น ให้ใช้หมวกยอด มีตัวหมวกเป็นทรงสูงสีขาว ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศในโอกาสขี้น
มา ให้ใช้หมวกยอด มีตัวหมวกเป็นโลหะทรงสูงสีเงิน ยอดหมวกเป็นรูปดอกบัวตูมทำด้วยโลหะสีทอง
มีพู่สีฟ้าหม่นด้านหน้าหมวกมีตราพระราชลัญจกรอยู่เหนือช่อลายรักร้อย และสายรัดคางโซ่เหล็กทำด้วย
โลหะสีทอง ปลายสายรัดคางมีดุมโลหะสีทองรูปดอกมะเขือขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร ติดที่
ริมขอบหมวกข้างละ ๑ ดุม ด้านหลังหมวกจากกึ่งกลางถึงขอบหมวกมีแนวดอกมะเขือ ทำด้วยโลหะสี
ทอง

ทหารในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ มีตราครุฑพ่าห์ ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็ม
ยศ มีพู่สีดำ

ทหารในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ ตรามหาจักรีภายใต้พระมหากษัตริย์มงกุฎ ประดับแพรแถบสะบัดสองชาย
กระหนาบด้วยฉัตรเจ็ดชั้นมีคชสีห์อัญเชิญฉัตรทางเบื้องขวา ราชสีห์อัญเชิญฉัตรทางเบื้องซ้าย ตรง
กลางมีโล่ ภายในโล่ส่วนบนมีรูปเอราวัณ ส่วนล่างด้านขวามีรูปเสือโคร่ง ส่วนล่างด้านซ้ายมีรูปคบเพลิง
ทั้งหมดรองรับด้วยแพรแถบสะบัดสองชาย บนแพรแถบมีคำว่า “นวมินทราชินี” ถ้าแต่งเครื่องแบบ
เต็มยศ พู่สีดำ

ทหารในหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์ มีตราครุฑพ่าห์ ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศ มี
พู่สีดำ

ทหารในหน่วยทหารสื่อสารรักษาพระองค์ มีตราครุฑพ่าห์ ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศ
มีพู่สีม่วงเมืงมะปราง

ทหารในกรมทหารขนส่งรักษาพระองค์ มีตราครุฑพ่าห์ ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศ มี
พู่สีดำ

นายทหารสัญญาบัตรในกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระ
จุลจอมเกล้าและนักเรียนนายร้อย มีตราราชวัลลภ ถ้าแต่งเครื่องแบบเต็มยศ มีพู่สีดำ

ข้อ ๑๑ เสื้อ มี ๑๐ แบบ คือ

(๑) เสื้อคอพับสีกากีแกมเขียว ที่คอและแนวสาบอกมีดุม ๕ ดุม แขนยาวรัดข้อมือ ขัดดุมข้างละ ๑ ดุม ที่อกมีกระเปาะข้างละ ๑ กระเปาะ ไม่มีแถบ มีปกขัดดุมข้างละ ๑ ดุม มุมกระเปาะและมุมปกกระเปาะเป็นรูปตัดพองาม กับมีอินทรีนูนอ่อนขัดดุมข้างละ ๑ ดุม ดุมทั้งสี่ใช้ดุมกลมแบนขนาดเล็กทำด้วยวัตถุสีกากีแกมเขียว เมื่อสวมเสื้อนี้ให้สอดชายเสื้อไว้ภายในกางเกง

สำหรับนายทหารสัญญาบัตร นักเรียนนายทหาร นายทหารประทวนและนักเรียนนายสิบ ถ้ามิได้บังคับแถบหรือประจำแถบ จะผูกผ้าผูกคอสีกากีแกมเขียวเจียนกะลาสีสอดชายผ้าผูกคอไว้ภายในเสื้อใต้ดุมเม็ดที่ ๒ ก็ได้ แต่ในโอกาสไว้ทุกข์ให้ใช้ผ้าผูกคอสีดำเจียนกะลาสี

ในบางโอกาสเสื้อนี้จะใช้แขนสั้นเพียงข้อศอกก็ได้

(๒) เสื้อคอพับสีกากีนิวลแกมเขียว ที่คอและแนวสาบอกมีดุม ๕ ดุม แขนสั้นเพียงข้อศอกที่อกมีกระเปาะข้างละ ๑ กระเปาะ ไม่มีแถบ มีปกขัดดุมข้างละ ๑ ดุม มุมกระเปาะและมุมปกกระเปาะเป็นรูปตัดพองาม กับมีอินทรีนูนอ่อนขัดดุมข้างละ ๑ ดุม ดุมทั้งสี่ใช้ดุมกลมแบนขนาดเล็กทำด้วยวัตถุสีกากีนิวลแกมเขียว เมื่อสวมเสื้อนี้ให้สอดชายเสื้อไว้ภายในกางเกง

(๓) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว มี ๒ ชนิด คือ

(ก) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว ชนิด ๔ กระเปาะ ตัวเสื้อปล่อยยาวถึงตะโพก ปกเสื้อแบะมุมปกแหลม ตัวเสื้อด้านหน้าผ่าตลอดไม่มีสาบ มีดุม ๕ ดุม แขนเสื้อยาวรูปทรงกระบอก ที่ปลายแขนเสื้อทั้งสองตรงด้านในขีดลำตัวติดแผ่นรัดข้อมือขนาดกว้าง ๔ เซนติเมตร ยาว ๑๐ เซนติเมตร ห่างจากปลายแขนเสื้อพองาม ชายเป็นรูปสี่เหลี่ยมชี้ไปทางด้านหลังขัดดุม ๑ ดุม ติดกับแขนเสื้อในแนวเดียวกัน มีดุมอีก ๑ ดุม สำหรับรัดปลายแขนเสื้อ ตัวเสื้อด้านหน้ามีกระเปาะบนและล่างข้างละ ๒ กระเปาะ กระเปาะบนเป็นกระเปาะปะ ไม่มีแถบ มีปกรูปเหลี่ยม มุมปกเสมอกัน ขัดดุมตรงกลางปก ๑ ดุม มุมกระเปาะตัดมนพองาม กระเปาะล่างเป็นกระเปาะยาวยืดชาย ตัวกระเปาะพับจีบตรงกลางมุมกระเปาะตัดมนพองาม มีปกรูปสี่เหลี่ยม มุมปกเอียงเฉียงต่ำไปทางข้างตัวเล็กน้อยพองามขัดดุม ๒ ดุม ตรงมุมปกด้านล่างตัวเสื้อด้านหลังในแนวเอวติดแผ่นรัดเอวขนาดกว้าง ๔ เซนติเมตร ยาว ๑๐ เซนติเมตร สองแผ่นชายเป็นรูปสี่เหลี่ยมชี้ไปทางด้านหน้า ขัดดุม ๑ ดุม ติดกับตัวเสื้อในแนวเดียวกันมีดุมที่ตะเข็บข้างอีกข้างละ ๑ ดุม สำหรับรัดเอว ดุมทั้งสี่ใช้ดุมกลมแบนขนาดเล็กผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร ทำด้วยวัตถุสีกากีแกมเขียว เมื่อสวมเสื้อนี้ให้ปล่อยชายเสื้อไว้นอกกางเกง แต่ในบางโอกาสจะสวมโดยสอดชายเสื้อไว้ในกางเกง หรือจะสวมโดยพับแขนเสื้อทั้งสองขึ้นไว้เหนือข้อศอกก็ได้

(ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว ชนิด ๒ กระเปาะ ปกเสื้อแบะมุมปกแหลม ตัวเสื้อด้านหน้าผ่าตลอดไม่มีสาบ ที่คอและแนวอกมีดุม ๖ ดุม แขนยาวรูปทรงกระบอกที่อกมีกระเปาะข้างละ ๑ กระเปาะ เป็นกระเปาะปะไม่มีแถบ มีปกขัดดุมข้างละ ๑ ดุม มุมกระเปาะและมุมปกกระเปาะเป็นรูปตัดพองาม ดุมทั้งสี่ใช้ดุมกลมแบนขนาดเล็กผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร ทำด้วยวัตถุสีกากีแกมเขียวชายไม่มีเว้า เมื่อสวมเสื้อนี้ให้สอดชายเสื้อไว้ภายในกางเกง ในบางโอกาสที่ไม่เป็นพิธีการ จะสวมโดยพับแขนเสื้อทั้งสองไว้เหนือข้อศอกก็ได้

(๔) เสื้อสนามคอเปิดสีกากีแกมเขียว ตัวเสื้อปล่อยยาวถึงตะโพก ปกเสื้อแบะมุมปกแหลมที่ปามีอินทรีนูนอ่อนขัดดุมข้างละ ๑ ดุม ตัวเสื้อด้านหน้าผ่าตลอดไม่มีสาบ มีดุม ๖ ดุม แขนเสื้อยาวรูปทรงกระบอก ที่ปลายแขนเสื้อทั้งสองข้างตรงด้านในขีดลำตัวติดแผ่นรัดข้อมือขนาดกว้าง ๔ เซนติเมตร ยาว ๑๐ เซนติเมตร ห่างจากปลายแขนเสื้อพองามชายเป็นรูปสี่เหลี่ยมชี้ไปทางด้านหลังขัดดุม ๑ ดุมติดกับแขนเสื้อในแนวเดียวกันมีดุมอีก ๑ ดุม สำหรับรัดปลายแขนเสื้อ ที่แขนเสื้อด้านขวา

เหนือข้อศอกมีกระเปาะขนาดเล็กขยายได้ มีปกรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ๑ ดุม ที่แขนเสื้อด้านซ้ายเหนือข้อศอกมีที่เหน็บปากกา ตัวเสื้อด้านหน้ามีกระเปาะบนและกระเปาะล่างข้างละ ๒ กระเปาะ เป็นกระเปาะปะยี่ดรูปสี่เหลี่ยมขยายข้างทั้งสองข้างพับจีบเพื่อให้ขยายได้ ขายล่างเย็บติดกับตัวเสื้อ มีปกรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ๒ ดุม กระเปาะล่างให้ขายล่างของกระเปาะอยู่ชิดกับตะเข็บขายเสื้อ ตัวเสื้อด้านหลังในแนวเอวติดแผ่นรัดเอวขนาดกว้าง ๔ เซนติเมตร ยาว ๑๐ เซนติเมตร สองแผ่นขายเป็นรูปเหลี่ยมชี้ไปทางด้านหลัง จัตุรัส ๑ ดุม ติดกับตัวเสื้อในแนวเดียวกันมีดุมอีกข้างละ ๑ ดุม สำหรับรัดเอว ดุมทั้งสี่ใช้ดุมกลมแบนขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร ทำด้วยวัสดุสีทึบสีเทาเข้ม รัดดุมทั้งหมดให้ซ่อนไว้ในเสื้อและด้านในของผ้ากระเปาะเมื่อสวมเสื้อนี้ให้ปล่อยขายเสื้อไว้นอกกางเกง แต่ในบางโอกาสจะสวมโดยสอดขายเสื้อไว้ในกางเกง หรือจะสวมโดยพับแขนเสื้อทั้งสองขึ้นไว้เหนือข้อศอกก็ได้ นอกจากนี้จะใช้แถบแพรในลอน-สักหลาด แทนการจัตุรัสที่แผ่นรัดมือและที่แผ่นรัดเอวก็ได้

(๕) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีทึบสีเทาเข้ม เขี้ยว แบบคอป่าน มีตะเข็บหลัง ๓ ตะเข็บ ที่ตะเข็บกลางเปิดขายเสื้อไว้ถึงแนวเอว ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๔ ดุม ด้านหน้ามีกระเปาะบนและล่างข้างละ ๒ กระเปาะ กระเปาะบนเป็นกระเปาะปะ มีแถบตรงกึ่งกลางตามทางดิ่ง มีปกรูปมนขายกลางแหลมกระเปาะล่างเป็นกระเปาะยาว มีปกรูปตัดขายใน ปกกระเปาะทั้งสองข้างติดดุมโลหะสีทองขนาดกลาง กระเปาะละ ๑ ดุม และมีอินทรีนูนอ่อนจัตุรัส โลหะสีทองขนาดเล็กข้างละ ๑ ดุม

เสื้อแบบนี้ให้ใช้กับเสื้อคอพับสีทึบสีเทาเข้ม เขี้ยว แขนยาว ผูกผ้าผูกคอสีทึบสีเทาเข้ม เขี้ยวเงื่อนกะลาสีประกอบด้วย แต่ในโอกาสไว้ทุกข์ให้ใช้ผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสี

(๖) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว มีตะเข็บหลัง ๔ ตะเข็บ ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๕ ดุม ด้านหน้ามีกระเปาะบนและล่างข้างละ ๒ กระเปาะ เป็นกระเปาะเจาะกระเปาะบนมีปกรูปมนขายกลางแหลม กระเปาะล่างไม่มีปก สำหรับนายทหารประทวนชั้นนายสิบ นักเรียนนายสิบ และพลทหาร มีอินทรีนูนอ่อนจัตุรัสโลหะสีทองขนาดเล็กข้างละ ๑ ดุม สำหรับนายทหารสัญญาบัตรนักเรียนนายทหาร และนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ ใช้อินทรีนูนแข็ง เว้นแต่นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบเมื่อปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องใช้อาวุธปืนเล็กยาวประกอบ จะใช้อินทรีนูนอ่อนจัตุรัสโลหะสีทอง ขนาดเล็กข้างละ ๑ ดุมก็ได้ เฉพาะนักเรียนนายร้อย เมื่อแต่งเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ และนักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า เมื่อแต่งเครื่องแบบครึ่งยศหรือเครื่องแบบเต็มยศให้มีกริทองเหลืองที่บนเอวเสื้อทั้งสองข้าง

นายทหารสัญญาบัตรสังกัดกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าและนักเรียนนายร้อย เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศให้มีปลอกคอเสื้อและปลอกข้อมือเสื้อทำด้วยสักหลาดสีแดง มีลักษณะดังนี้

นักเรียนนายร้อย ที่ปลายปลอกคอโดยรอบ มีแถบไหมสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร และรอบนอกแถบมีลวดไหมสีทองขด กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ที่ต้นปลอกข้อมือโดยรอบมีแถบไหมสีทอง ๒ แถบ กว้างแถบละ ๑ เซนติเมตร ห่างกัน ๑ เซนติเมตร ด้านนอกของแถบมีแถบไหมสีทองทั้งสองแถบ มีลวดไหมสีทองขด กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ที่ปลอกข้อมือด้านนอกใต้แถบทั้งสองข้างมีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร ภายใต้พระมหามงกุฎ ทำด้วยโลหะสีทอง

นายดาบและนายทหารสัญญาบัตรชั้นนายร้อย ที่ปลายปลอกคอและที่ต้นปลอกคอ มีแถบไหมสีทองกว้างแถบละ ๑ เซนติเมตร ริมนอกของแถบไหมสีทองด้านปลายปลอกค้อมีลวดไหมสีทองขดกว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ที่ต้นปลอกข้อมือโดยรอบมีแถบไหมสีทอง ๒ แถบ กว้างแถบละ ๑ เซนติเมตร ห่างกัน ๑ เซนติเมตร ด้านนอกของแถบไหมทองทั้งสองแถบ มีลวดไหมทองขด กว้าง ๐.๕

เซนติเมตร ที่ปลูกข้อมือด้านนอกใต้แถบทั้งสองข้าง มีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร ภายใต้พระมหามงกุฏ ทำด้วยโลหะสีทอง

นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพันขึ้นไป ที่ปลายปลอกคอและที่ต้นปลอกคอโดยรอบ มีแถบไหมสีทองกว้างแถบละ ๑ เซนติเมตร และถัดจากแถบไหมสีทองด้านปลายปลอกคอเข้ามา ๐.๕ เซนติเมตร มีแถบไหมทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร อีก ๑ แถบ ริมนอกของแถบไหมสีทองด้านปลายปลอกค้อมีลวดไหมสีทองขด กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ที่ต้นปลอกข้อมือโดยรอบ มีแถบไหมทอง ๓ แบบ แถบริม ๒ แถบ กว้างแถบละ ๑ เซนติเมตร แถบกลางกว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ห่างกัน ๐.๕ เซนติเมตร ริมนอกของแถบไหมสีทองมีลวดไหมสีทองขด กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ที่ปลูกข้อมือด้านนอกใต้แถบทั้งสองข้าง มีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร ภายใต้พระมหามงกุฏ ทำด้วยโลหะสีทอง

(๗) เสื้อชั้นนอกเปิดอกสีขาว มีตะเข็บหลัง ๔ ตะเข็บ คอแบะกว้างไม่น้อยกว่า ๕ เซนติเมตร แต่ไม่เกิน ๖.๕ เซนติเมตร ไม่มีปาก กลมบนจนถึงชายพับแหลมใต้อกปาดีเอว ด้านหน้าระหว่างชายคอพับกับชายเสื้อมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ข้างละ ๒ ดุม ตามทางดิ่ง และที่ได้ชายพับแหลมมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ข้างละ ๑ ดุม มีสายสร้อยสีทองร้อยติดกัน

เสื้อแบบนี้ใช้อันตรธานแข็ง และให้ใช้เสื้อและเครื่องประกอบ แล้วแต่กรณี คือ

(ก) เสื้อกั๊กสีขาว หน้าอกเว้ามีปก ชายล่างสุดของเสื้อบากเป็นรูปสามเหลี่ยม ระหว่างหน้าอกกับชายเสื้อมีดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก ๓ ดุม

(ข) เชื้ตอกแข็งสีขาว หรือเชื้ตอกจีบสีขาว แขนยาว ข้อมือแข็งขัดดุม คอแข็งชั้นเดียว แบบปักผีเสื้อ ผูกผ้าผูกคอสีดำเงื่อนหุกระต่าย

(ค) เชื้ตอกอ่อนสีขาว แขนยาว ข้อมือพับขัดดุม ที่แนวอกมีสาบ คอพันผูกผ้าผูกคอสีดำ เงื่อนหุกระต่าย

(ง) แพรแถบรัดเอวสีเดียวกับสาบอันตรธานกึ่งกลางด้านหน้า กว้าง ๑๒ เซนติเมตร ปลายทั้งสองข้าง กว้าง ๑๑ เซนติเมตร ยาวเท่าขนาดเอวของผู้ใช้

(๘) เสื้อชั้นนอกเปิดอกสีน้ำเงินดำ ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อชั้นนอกเปิดอกสีขาว

(๙) เสื้อเต็มยศรักษาพระองค์

(ก) ทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ใช้เสื้อทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีแดง ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๗ ดุมคอและข้อมือทำด้วยกำมะหยี่สีดำ ที่ปลายคอโดยรอบมีแถบสีเหลือง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ๑ แถบ ที่ข้อมือด้านนอกปักรูปอักษร สพมจ สีเหลืองและสีขาวไขว้กัน ใต้รูปอักษรมีแถบกว้าง ๐.๕ เซนติเมตร รอบข้อมือเป็นแถบสีเหลือง ๒ แถบ และแถบสีขาวอยู่กลาง ๑ แถบ ที่เอวด้านหลังมีดุมโลหะสีทองขนาดกลางข้างละ ๑ ดุม

สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตร มีส่วนประกอบเพิ่มขึ้นดังนี้

นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ มีกระเป่าหลัง ๒ ข้าง ปากกระเป่าทำด้วยกำมะหยี่สีดำที่คอด้านหน้า ที่ข้อมือใต้แถบโดยรอบและที่ปากกระเป่าหลังปักเป็นลายช่อชัยพฤกษ์

นายทหารสัญญาบัตร มีส่วนประกอบเช่นเดียวกับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ เว้นแต่ที่คอโดยรอบปักเป็นลายช่อชัยพฤกษ์

แถบ รูปอักษร และข้อชัยพฤกษ์ สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนใช้ไหม
สีเหลืองและไหมสีขาว สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้ดันทองและดันทเงิน

เสื้อแบบนี้สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นนายสิบ มีอินทรีนูนอ่อน
ขัดดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ และนายทหารสัญญาบัตร มี
อินทรีนูนแข็ง

(ข) ทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ใช้เสื้อทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จชนิดหนาสีขาว ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๗ ดุม ปลอกคอ
และปลอกข้อมือทำด้วยสักหลาดสีบานเย็น ที่ต้นและปลายปลอกคอโดยรอบมีแถบ กว้าง ๑
เซนติเมตร ๑ แถบ ที่ต้นปลอกข้อมือโดยรอบมีแถบ กว้าง ๑ เซนติเมตร ๒ แถบ ที่ปลอกข้อมือด้าน
นอกใต้แถบทั้งสองข้าง ปักรูปอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ว ภายใต้วพระมหามงกุฎสีเหลือง สูง ๕
เซนติเมตร ที่บนเอวมีกริทองเหลืองทั้งสองข้าง และที่เอวด้านหลังมีดุมโลหะสีทองขนาดกลางข้างละ
๑ ดุม

สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ นายดาบ และนายทหารสัญญาบัตร มี
ส่วนประกอบเพิ่มขึ้นดังนี้

นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายดาบ ที่กลางชายเสื้อด้านหลังเปิด
ชายเสื้อถึงแนวเอวที่แนวตะเข็บหลังข้างรอยเปิดทั้งสองข้าง มีกระเป๋าลังทำด้วยผ้าสักหลาดสี
บานเย็นด้านล่าง กว้างข้างละ ๗.๕ เซนติเมตร เรียวไปทางด้านบนสูง ๑๙ เซนติเมตร ด้านกลางและ
ด้านโค้ง มีขอบเป็นแถบสีเหลืองกว้าง ๑ เซนติเมตร สองแถบเว้นระยะระหว่างแถบ ๑ เซนติเมตร

นายทหารสัญญาบัตรมีส่วนประกอบเช่นเดียวกับนายทหารประทวนชั้นจ่านาย
สิบและนายดาบ เว้นแต่รอบนอกแถบทั้งหมดมีลวดไหมทองขัด และที่ปลอกคอปลอกข้อมือและ
กระเป๋าลังมีแถบกลาง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร เพิ่มขึ้น ๑ แถบ

แถบสำหรับพลทหารและนายทหารประทวน ใช้แถบไหมสีเหลือง สำหรับนาย
ดาบและนายทหารสัญญาบัตรใช้แถบไหมทอง ส่วนรูปอักษรสำหรับพลทหาร และนายทหารประทวน
ปักด้วยไหมสีเหลืองสำหรับนายดาบและนายทหารสัญญาบัตร ปักด้วยดันททอง

เสื้อแบบนี้สำหรับพลทหาร และนายทหารประทวนชั้นนายสิบ มีอินทรีนูนอ่อน
ขัดดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ นายดาบ และนายทหารสัญญา
บัตร มีอินทรีนูนแข็ง

(ค) ทหารในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ ใช้เสื้อทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จ
สีเขียวที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๗ ดุม ปลอกคอและปลอกข้อมือทำด้วยกำมะหยี่สีดำ ที่
ปลายปลอกคอโดยรอบมีแถบสีเหลือง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ๑ แถบ ที่ปลอกข้อมือด้านนอกปักเป็น
รูปอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร สีเหลือง ภายใต้วพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี ด้านข้างรูปอักษร
ทั้งสองด้านมีข้อชัยพฤกษ์ด้านละ ๑ ข้อ ด้านใต้รูปอักษรมีแถบสีเงิน กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร รอบข้อมือ
๓ แถบ ที่ปลอกข้อมือด้านบนมีแถบสีเหลืองโดยรอบ ๑ แถบ ที่เอวด้านหลังมีดุมโลหะสีทองขนาด
กลางข้างละ ๑ ดุม

สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตรมี
ส่วนประกอบเพิ่มขึ้นดังนี้

นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ ที่กลางชายเสื้อด้านหลังเปิดชายเสื้อถึงแนวเอว ที่แนวตะเข็บหลังข้างรอยเปิดทั้งสองข้าง มีข้อชัยพฤกษ์ป็นบนก่ามะหยีสีดำข้างละ ๓ ข้อ ที่คอด้านหน้าและที่ข้อมือได้แถบโดยรอบปักเป็นลายข้อชัยพฤกษ์

นายทหารสัญญาบัตรมีส่วนประกอบเช่นเดียวกับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ เว้นแต่ที่คอโดยรอบปักเป็นลายข้อชัยพฤกษ์

แถบ รูปอักษร และข้อชัยพฤกษ์ สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนให้ไหมสีเหลืองและไหมสีขาว สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้ดันทองและดันทเงิน

เสื้อแบบนี้สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นนายสิบ มีอินทรีนุอ่อนขัดดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ และนายทหารสัญญาบัตร มีอินทรีนุแข็ง

(ง) ทหารในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ ใช้เสื้อทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินแก่ ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ ๗ ดุม ที่เอวด้านหลังมีดุมโลหะสีทองขนาดกลางข้างละ ๑ ดุม ที่คอโดยรอบและที่ข้อมือโดยรอบมีแถบสองแถบ แถบบนกว้าง ๑ เซนติเมตร แถบล่างกว้าง ๒ เซนติเมตร และที่เอวด้านหลังมีแถบ กว้าง ๑ เซนติเมตร ข้างละ ๑ แถบ ที่ข้อมือด้านนอกได้แถบทั้งสองข้าง มีปักอักษรประปรมาภิไธยย่อ ภปร ภายใต้พระมหามงกุฎ ด้วยไหม

แถบ รูปอักษร สำหรับพลทหารและนายทหารประทวน ใช้ไหมสีเหลือง สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้ไหมทอง และมีแถบทำด้วยไหมเงิน กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร คั่นกลางระหว่างแถบไหมทองที่คอโดยรอบและข้อมือโดยรอบ

เสื้อแบบนี้สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นนายสิบ มีอินทรีนุอ่อนขัดดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตร มีอินทรีนุแข็ง

(จ) ทหารในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ใช้เสื้อคอปิดทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีฟ้า ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ ๗ ดุม ปลอกคอทำด้วยก่ามะหยีสีดำ มีขอบเป็นแถบสีเหลือง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ๑ แถบ ปลอกแขนทำด้วยก่ามะหยีสีดำ ด้านนอกปักเป็นรูปอักษรพระนามาภิไธยย่อ สก สีเหลืองและสีขาวไขว้กันอยู่ใต้มงกุฎขัดตียนารี ด้านข้างรูปอักษรทั้งสองด้านมีข้อชัยพฤกษ์ด้านละ ๑ ข้อ ด้านใต้รูปอักษรมีแถบกว้าง ๐.๕ เซนติเมตร รอบข้อมือ ๓ แถบ เป็นแถบสีเหลือง ๒ แถบ และแถบสีขาวอยู่กลาง ๑ แถบ เว้นระยะระหว่างแถบ ๐.๒๕ เซนติเมตร ที่เอวด้านหลังมีดุมโลหะสีทองขนาดกลางข้างละ ๑ ดุม

สำหรับนายทะเบียนประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตร มีส่วนประกอบเพิ่มขึ้นดังนี้

นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ กลางชายเสื้อด้านหลังเปิดชายเสื้อถึงแนวเอว ที่แนวตะเข็บหลังข้างรอยเปิดทั้งสองข้าง มีผ้าสักหลาดหรือเสิร์จสีดำเรียบไปทางด้านบนเย็บติดภายในปักเป็นลายข้อชัยพฤกษ์ข้างละ ๓ ข้อ ที่คอด้านหน้าและที่ข้อมือได้แถบโดยรอบปักเป็นลายข้อชัยพฤกษ์

นายทหารสัญญาบัตรมีส่วนประกอบเช่นเดียวกับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ เว้นแต่ที่คอโดยรอบปักเป็นลายข้อชัยพฤกษ์

แถบ รูปอักษร และข้อชัยพฤกษ์ สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนใช้ไหมสีเหลืองและไหมสีขาว สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้ดันทองและดันทเงิน

เสื้อแบบนี้สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นนายสิบ มีอินทรีนุอ่อน
ขัดดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ และนายทหารสัญญาบัตร มี
อินทรีนุแข็ง

(ฉ) ทหารในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ ใช้เสื้อทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีม่วง ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๗ ดุม
ปล็อกคอและปล็อกข้อมือทำด้วยกำมะหยี่สีดำ ที่ปลายปล็อกคอโดยรอบมีแถบสีเหลือง กว้าง ๐.๕
เซนติเมตร ๑ แถบ ที่ปล็อกข้อมือด้านนอกปักเป็นรูปอักษรพระนามาภิไธยย่อ สก สีเหลืองและสีขาว
ไขว้กันอยู่ใต้มงกุฎชัตติยานารี ด้านข้างรูปอักษรทั้งสองด้านมีข้อชัยพฤกษ์ด้านละ ๑ ข้อ ด้านใต้
รูปอักษรมีแถบกว้าง ๐.๕ เซนติเมตร รอบข้อมือ ๓ แถบ เป็นแถบสีเหลือง ๒ แถบ และแถบสีขาวอยู่
กลาง ๑ แถบ เว้นระยะระหว่างแถบ ๐.๒๕ เซนติเมตร ที่เอวด้านหลังมีดุมโลหะสีทองขนาดกลางข้าง
ละ ๑ ดุม

สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ และนายทหารสัญญาบัตร มี
ส่วนประกอบเพิ่มขึ้นดังนี้

นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ มีกระเป๋าลัง ๒ ข้าง ปากกระเป๋าค้นด้วย
สักหลาดหรือเสิร์จสีดำ ที่คอด้านหน้า ที่ข้อมือได้แถบโดยรอบและที่ปากกระเป๋าลังปักเป็นลายข้อ
ชัยพฤกษ์

ทหารสัญญาบัตรมีส่วนประกอบเช่นเดียวกับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ
เว้นแต่ที่คอโดยรอบปักเป็นลายข้อชัยพฤกษ์

แถบ รูปอักษร และข้อชัยพฤกษ์ สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนมีไหม
สีเหลืองและไหมสีขาว สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้ดันทองและดันทเงิน

เสื้อแบบนี้สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นนายสิบมีอินทรีนุอ่อนขัด
ดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ และนายทหารสัญญาบัตร มี
อินทรีนุแข็ง

(ซ) ทหารในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ ใช้เสื้อคอปิดทำด้วยสักหลาด
หรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๗ ดุม ปล็อกคอทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จ
สีเลือดหมู มีขอบเป็นแถบไหมสีทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ๑ แถบ ปล็อกแขนทำด้วยสักหลาดหรือ
เสิร์จสีเลือดหมูเย็บติดปลายแขนเสื้อทั้ง ๒ ข้าง มีความยาวจากปลายแขนถึงปลายปล็อกแขนด้านนอก
๑๖.๕ เซนติเมตร ปล็อกแขนท่อนล่างเป็นรูปสี่เหลี่ยมสูง ๔ เซนติเมตร มีแถบไหมสีทอง กว้าง ๑
เซนติเมตร สองแถบติดห่างกัน ๑.๕ เซนติเมตร และให้แถบไหมสีทองด้านล่างห่างจากปลายแขนเสื้อ
๐.๕ เซนติเมตร ปล็อกแขนท่อนบนเป็นรูปสามเหลี่ยมสูง ๑๒.๕ เซนติเมตร ด้านนอกมีขอบเป็นไหมสี
ทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ด้านละ ๑ แถบ ภายในรูปสามเหลี่ยมมีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร
ภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฎ และมีลายข้อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานขนาดด้านละ ๑ ข้อ ทั้งพระ
ปรมาภิไธยย่อ ภปร พระมหาพิชัยมงกุฎและลายข้อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตาน ปักด้วยไหมสีทอง ที่
บั้นเอวมีกริทองเหลืองทั้งสองข้างที่เอวด้านหลังมีดุมโลหะสีทองขนาดกลางข้างละ ๑ ดุม

สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ และนายทหารสัญญาบัตร มี
ส่วนประกอบเพิ่มขึ้นดังนี้

นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ กลางชายเสื้อด้านหลังเปิดชายเสื้อถึงแนวเอว
ที่แนวตะเข็บหลังจากด้านล่างขึ้นไปทั้งสองข้าง มีผ้าสักหลาดหรือเสิร์จสีเลือดหมูกว้าง ๘ เซนติเมตร

เรียวยาวไปทางด้านบน สูง ๑๘ เซนติเมตร เย็บติดด้านโค้งมีขอบเป็นแถบไหมสีทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ๑ แถบ ภายในมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยไหมสีทองข้างละ ๒ ช่อ ทั้งสองข้าง ที่ปลอกคอด้านหน้ามีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยไหมสีทองข้างละ ๑ ช่อ ปลอกแขนทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีเลือดหมูเย็บติดปลายแขนเสื้อทั้งสองข้าง มีความยาวจากปลายแขนถึงปลายปลอกแขนด้านนอก ๒๓.๕ เซนติเมตร ปลอกแขนท่อนล่างเป็นรูปสี่เหลี่ยม สูง ๑๑ เซนติเมตร แบ่งเป็น ๒ ส่วน ส่วนล่างสูง ๘.๕ เซนติเมตร มีแถบไหมสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ ติดที่ด้านบนใต้แถบไหมสีทองมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยไหมสีทองรอบแขนเสื้อ ด้านล่างมีแถบไหมสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ ติดห่างจากปลายแขนเสื้อ ๐.๕ เซนติเมตร ส่วนบน สูง ๒.๕ เซนติเมตร มีแถบไหมสีขาว กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ๑ แถบ และแถบไหมสีทองกว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ ติดห่างกัน ๐.๕ เซนติเมตร และห่างจากส่วนล่าง ๐.๕ เซนติเมตร ตีรอบแขนเสื้อทั้งสองข้าง ปลอกแขนท่อนบนเป็นรูปสามเหลี่ยม สูง ๑๒.๕ เซนติเมตร ด้านนอกมีขอบเป็นแถบไหมสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ด้านละ ๑ แถบ ภายในรูปสามเหลี่ยมมีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร ภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฎ และมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานขนาดด้านละ ๑ ช่อ ทั้งพระปรมาภิไธยย่อ ภปร พระมหาพิชัยมงกุฎ และลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยไหมสีทอง

นายทหารสัญญาบัตร กลางชายเสื้อด้านหลังเปิดชายเสื้อถึงแนวเอว ที่แนวตะเข็บหลังจากด้านล่างขึ้นไปทั้งสองข้าง เป็นก้ามหอยสีเลือดหมู กว้าง ๘ เซนติเมตร เรียวยาวไปทางด้านบน สูง ๒๒ เซนติเมตร ด้านโค้งมีขอบเป็นแถบดินทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ภายในมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยดินทองข้างละ ๓ ช่อ ทั้งสองข้าง ปลอกคอทำด้วยก้ามหอยสีเลือดหมู มีขอบดินทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ๑ แถบ ภายในมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยดินทองรอบคอเสื้อ ปลอกแขนทำด้วยก้ามหอยสีเลือดหมูเย็บติดปลายแขนเสื้อทั้งสองข้าง มีความยาวจากปลายแขนถึงปลายปลอกแขนด้านนอก ๒๕ เซนติเมตร ปลอกแขนท่อนล่างเป็นรูปสี่เหลี่ยม สูง ๑๑ เซนติเมตร แบ่งเป็นสองส่วน ส่วนล่าง สูง ๘.๕ เซนติเมตร มีแถบดินทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ ติดที่ด้านบนใต้แถบดี้นทองมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยดินทองรอบแขนเสื้อด้านล่างมีแถบดี้นทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ ติดห่างจากปลายแขนเสื้อ ๐.๕ เซนติเมตร ส่วนบน สูง ๒.๕ เซนติเมตร มีแถบดี้นเงิน กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ๑ แถบ และแถบดี้นทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ ติดห่างกัน ๐.๕ เซนติเมตร และห่างจากส่วนล่าง ๐.๕ เซนติเมตร ตีรอบแขนเสื้อทั้งสองข้าง ปลอกแขนท่อนบนเป็นรูปสามเหลี่ยมสูง ๑๔ เซนติเมตร ด้านนอกมีขอบเป็นแถบดี้นทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ ถัดเข้าไปเป็นแถบดี้นเงิน กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ๑ แถบ ถัดจากแถบดี้นเงินเข้าไปเป็นแถบดี้นทองกว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ ภายในรูปสามเหลี่ยมมีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร ภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฎ และมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตาน ขนาดด้านละ ๑ ช่อ ทั้งพระปรมาภิไธยย่อ ภปร พระมหาพิชัยมงกุฎและลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยดินทอง

เสื้อแบบนี้ สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นนายสิบมีอินทราวุธอ่อน ขัดคมโลหะสีทอง ขนาดเล็ก สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตร มีอินทราวุธแข็ง

(ข) ทหารในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ใช้เสื้อทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีฟ้าหม่น ที่แนวอกมีคมโลหะสีทองขนาดใหญ่สองแถว แถวละ ๖ ดุม ที่เอวด้านหลังมีคมโลหะสีทองขนาดกลางสองแถว แถวละ ๓ ดุม ที่ปลายคอโดยรอบและที่

ข้อมือโดยรอบมีแถบ กว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ ที่เอบด้านหลังมีแถบ กว้าง ๑ เซนติเมตร ข้างละ ๑ แถบ ที่ข้อมอด้านนอกใต้แถบทั้งสองข้างมีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ รร ๖ ภายใต้พระมหามงกุฎทำด้วยโลหะสีทอง

แถบสำหรับพลทหารและนายทหารประทวนใช้แบบใหม่สีเหลือง สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้แถบไหมทอง

เสื้อแบบนี้ สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นนายสิบมีอินทธรณูอ่อน ขัดคุมโลหะสีทอง ขนาดเล็ก สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตร มีอินทธรณูแข็ง

(ณ) ทหารในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ใช้เสื้อทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีฟ้าหม่น ที่แนวอกมีคุมโลหะสีทองขนาดใหญ่สองแถว แถวละ ๖ คุม ที่เอบด้านหลังมีคุมโลหะสีทองขนาดกลางสองแถว แถวละ ๓ คุม ที่ปลายคอโดยรอบและที่ข้อมือโดยรอบมีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ ที่เอบด้านหลังมีแถบ กว้าง ๑ เซนติเมตร ข้างละ ๑ แถบ ที่ข้อมอด้านนอกใต้แถบทั้งสองข้างมีอักษรพระนามาภิไธยย่อ สว ทำด้วยโลหะสีทอง

แถบสำหรับพลทหารและนายทหารประทวนใช้แบบใหม่สีเหลืองสำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้แถบไหมทอง

เสื้อแบบนี้ สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นนายสิบ มีอินทธรณูอ่อน ขัดคุมโลหะสีทองขนาดเล็ก สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตร มีอินทธรณูแข็ง

(ญ) ทหารในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ใช้เสื้อคอปิดทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีฟ้าหม่น ที่แนวอกมีคุมโลหะสีทองขนาดใหญ่สองแถว แถวละ ๖ คุม ปกคอทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีแดงมีขอบเป็นแถบไหมทอง กว้าง ๑.๒ เซนติเมตร ภายในมีข้อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยไหมทองโค้งรอบปกคอ ปกอกแขนทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีแดงเป็นแถบ กว้าง ๑๐ เซนติเมตร เย็บติดปลายแขนทั้งสองข้าง ด้านบนแถบมีขอบไหมทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร สองแถบ ห่างกัน ๑ เซนติเมตร ระหว่างแถบไหมทองมีลวดดิ้นเงินกว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ใต้แถบไหมสีทองมีลายข้อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยไหมทองตลอดรอบแขนเสื้อ ปลายขอบแขนเสื้อด้านนอกทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีแดงเป็นรูปสี่เหลี่ยมกว้าง ๘ เซนติเมตร สูง ๑๘ เซนติเมตร มีแถบไหมทอง กว้าง ๑.๕ เซนติเมตร ด้านในแถบมีดิ้นเงิน กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร สูง ๑๘ เซนติเมตร มีแถบไหมทอง กว้าง ๑.๕ เซนติเมตร ด้านในแถบมีดิ้นเงิน กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ตามแนวขอบโดยรอบรูปสี่เหลี่ยมภายในสี่เหลี่ยมมีข้อชัยพฤกษ์ปักด้วยไหมทอง ขอบแขนชายเสื้อมีคุมขนาดเล็กติดตามมุมส่วนโค้งข้างละ ๓ คุม ที่บนแถบสี่เหลี่ยมปลายแขนทั้งสองข้าง มีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร ภายใต้พระมหามงกุฎทำด้วยโลหะสีทอง บริเวณกลางชายเสื้อด้านหลังเปิดชายเสื้อถึงแนวเอว ที่แนวตะเข็บหลังจากด้านล่างขึ้นไปทั้งสองข้างมีผ้าสักหลาดหรือเสิร์จสีแดง กว้าง ๑ เซนติเมตร มีดิ้นเงินด้านในแถบ กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ภายในมีข้อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยไหมทองทั้งสองข้าง ตามมุมโค้งมีคุมขนาดกลางประดับข้างละ ๓ คุม

แถบ รูปอักษร และข้อชัยพฤกษ์ สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนใช้ไหมสีเหลือง สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้ดิ้นทอง

เสื้อแบบนี้ สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นนายสิบ มีอินทธรณูอ่อน
ขัดดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ และนายทหารสัญญาบัตร มี
อินทธรณูแข็ง

(ฎ) ทหารในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ใช้เสื้อทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จ
สีเหลืองที่แนวกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๗ ดุม ปลอกคอและปลอกข้อมือทำด้วยสักหลาดสีดำ ที่
ปลายปลอกคอโดยรอบมีแถบสีเหลือง ๒ แถบ ที่ปลอกข้อมือด้านนอกปักเป็นรูปอักษรพระปรมาภิไธย
ย่อ ภปร สีเหลือง อยู่ภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฎด้านข้างรูปอักษรทั้งสองข้างมีลายกระหนกด้านละ ๑
ลาย ด้านใต้รูปอักษรมีแถบ กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร รอบข้อมือ ๓ แถบ เป็นแถบสีเหลือง ๒ แถบ และ
แถบสีขาวอยู่กลาง ๑ แถบ ที่ปลอกข้อมือด้านบนมีแถบสีเหลืองโดยรอบ ๑ แถบ ที่เอดด้านหลังมีดุม
โลหะสีทองขนาดกลาง ข้างละ ๑ ดุม

สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตรมี
ส่วนประกอบเพิ่มขึ้นดังนี้

นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ ที่กลางชายเสื้อด้านหลังเปิดชายเสื้อถึงแนว
เอว ที่แนวตะเข็บหลังข้างรอยเปิดทั้งสองข้าง มีลายกระหนกปักบนสักหลาดสีดำข้างละ ๓ ลาย ที่คอ
ด้านหน้าและที่ข้อมือได้แถบโดยรอบปักเป็นลายกระหนก

นายทหารสัญญาบัตรส่วนประกอบเช่นเดียวกับนายทหารประทวนชั้นจ่านาย
สิบ เว้นแต่ที่คอโดยรอบปักเป็นลายกระหนก

แถบ รูปอักษร และลายหนกสำหรับพลทหารและนายทหารประทวนใช้ไหมสี
เหลืองและไหมสีขาว สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้ดันทองและดันทเงิน

เสื้อแบบนี้ สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นนายสิบ มีอินทธรณูอ่อน
ขัดดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ และนายทหารสัญญาบัตร มี
อินทธรณูแข็ง

(ฏ) ทหารในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ ใช้เสื้อคอปิดทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีเหลือง ที่แนวกมีดุมโลหะสีทองขนาด
ใหญ่ ๗ ดุม ปลอกคอทำด้วยกำมะหยี่สีดำ ที่ขอบด้านบนโดยรอบมีแถบสีเหลืองกว้าง ๐.๕ เซนติเมตร
๑ แถบ ปลอกแขนทำด้วยกำมะหยี่สีดำเย็บติดปลายแขนเสื้อทั้งสองข้างด้านนอกปักเป็นรูปอักษรพระ
นามาภิไธยย่อ สก ไชวักนอยู่ภายใต้มงกุฎขัตติยนาครี โดย ส ปักเป็นสีเหลือง ก ปักเป็นสีขาว และได้
พระนามาภิไธยย่อ สก ทั้งสองข้างปักเป็นรูปช่อชัยพฤกษ์ข้างละหนึ่งช่อสีทอง ได้รูปอักษรมีแถบ กว้าง
๐.๗๕ เซนติเมตร รอบข้อมือ ๓ แถบ ระยะห่างระหว่างแถบ ๐.๕ เซนติเมตร แถบที่อยู่กลางเป็นสีเงิน
สองแถวด้านข้างเป็นสีเหลืองที่เอดด้านหลังมีดุมโลหะสีทองขนาดกลางข้างละ ๑ ดุม

สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตรมี
ส่วนประกอบเพิ่มขึ้นดังนี้

นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ ที่ชายเสื้อด้านหลังตราแนวตะเข็บทั้ง ๒ ข้าง
ผ่าตะเข็บตรงบริเวณเอวจนถึงล่างสุด ที่รอยด้านเปิดทั้งสองข้าง มีผ้ากำมะหยี่สีดำเรียบไปทางด้านบน
เย็บติดภายในปักเป็นลายช่อชัยพฤกษ์ข้างละ ๓ ช่อ ที่คอด้านหน้าและที่ข้อมือได้แถบโดยรอบปักเป็น
ลายช่อชัยพฤกษ์

นายทหารสัญญาบัตรมีส่วนประกอบเช่นเดียวกับนายทหารประทวนชั้นจ่านาย
สิบ เว้นแต่ที่ปลอกคอโดยรอบปักเป็นลายช่อชัยพฤกษ์

แถบ รูปอักษร และข้อชัยพฤกษ์ สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนใช้ไหม
สีเหลืองและไหมสีขาว สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้ดันทองและดันทเงิน

เสื้อแบบนี้ สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นนายสิบ มีอินทรีนูนอ่อน
ขัดดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ และนายทหารสัญญาบัตร มี
อินทรีนูนแข็ง

(ฐ) ทหารในหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์ ใช้เสื้อทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จ
ชนิดหนาสีขาว ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๗ ดุม ปลอกคอและปลอกข้อมือทำด้วยสักหลาด
สีดำที่ปลายปลอกคอโดยรอบมีแถบสีเหลือง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ๑ แถบ ที่ปลอกข้อมุด้านนอกปัก
เป็นรูปอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร สีเหลืองอยู่ภายใต้พระมหามงกุฎ ด้านข้างรูปอักษรทั้งสองด้าน
ปักเป็นลายข้อชัยพฤกษ์ด้านละ ๑ ข้อ ด้านใต้รูปอักษรมีแถบ กว้าง ๐.๙ เซนติเมตร รอบข้อมือ ๓
แถบ เป็นแถบสีเหลือง ๒ แถบ และแถบสีขาวอยู่กลาง ๑ แถบ เว้นระยะระหว่างแถบ ๐.๒๕
เซนติเมตร ที่บนเอวมีกร็ทองเหลืองทั้งสองข้าง และที่เอวด้านหลังมีดุมโลหะสีทองขนาดกลางข้างละ
๑ ดุม

สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตร มี
ส่วนประกอบเพิ่มขึ้นดังนี้

นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ ที่กลางชายเสื้อด้านหลังเปิดชายเสื้อถึงแนว
เอว ที่แนวตะเข็บหลังข้างรอยเปิดทั้งสองข้าง มีข้อชัยพฤกษ์ปักบนสักหลาดสีดำข้างละ ๓ ข้อ ที่คอ
ด้านหน้าและที่ข้อมือได้แถบโดยรอบปักเป็นลายข้อชัยพฤกษ์

นายทหารสัญญาบัตรมีส่วนประกอบเช่นเดียวกับนายทหารประทวนชั้นจ่านาย
สิบ เว้นแต่ที่คอโดยรอบปักเป็นลายข้อชัยพฤกษ์

แถบ รูปอักษร และข้อชัยพฤกษ์ สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนใช้ไหม
สีเหลืองและไหมสีขาว สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้ดันทองและดันทเงิน

เสื้อแบบนี้ สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นนายสิบ มีอินทรีนูนอ่อน
ขัดดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตรมีอินทรีนูน
แข็ง

(ฑ) ทหารในหน่วยทหารสื่อสารรักษาพระองค์ ใช้เสื้อคอปิดทำด้วยสักหลาด
หรือเสิร์จชนิดหนาสีขาว ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๗ ดุม ที่คอโดยรอบทำด้วยสักหลาดสี
ม่วงเม็ดมะปรางที่ปลายปลอกคอโดยรอบมีแถบสีเหลือง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ๑ แถบ ข้อมือทำด้วย
สักหลาดสีม่วงเม็ดมะปราง ที่ข้อมุด้านนอกปักเป็นรูปอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร สีเหลือง ภายใต้
พระมหามงกุฎเปล่งรัศมี ด้านข้างรูปอักษรทั้งสองด้านมีลายข้อชัยพฤกษ์ด้านละ ๑ ข้อ ด้านใต้
รูปอักษรมีแถบสีเหลือง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร รอบข้อมือ ๓ แถบ ที่เอวด้านหลังมีดุมโลหะสีทอง
ขนาดกลางข้างละ ๑ ดุม

สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตรมี
ส่วนประกอบเพิ่มขึ้นดังนี้

นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ กลางชายเสื้อด้านหลังเปิดชายเสื้อถึงแนวเอว
ที่แนวตะเข็บหลังข้างรอยเปิดทั้งสองข้าง มีลายข้อชัยพฤกษ์ปักบนกำมะหยี่สีม่วงเม็ดมะปรางข้างละ
๓ ข้อ ที่คอด้านหน้าและที่ข้อมือได้แถบโดยรอบปักเป็นลายข้อชัยพฤกษ์

นายทหารสัญญาบัตรมีส่วนประกอบเช่นเดียวกับนายทหารประทวนชั้นจ่านาย
สิบ เว้นแต่ที่คอโดยรอบปักเป็นลายช่อชัยพฤกษ์

แถบ รูปอักษร และช่อชัยพฤกษ์สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนใช้ไหม
สีเหลืองสำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้ดันทอง

เสื้อแบบนี้ สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นนายสิบ มีอินทรีนูนอ่อน
ขัดดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายทหารสัญญาบัตรมี
อินทรีนูนแข็ง

(ต) ทหารในกรมทหารขนส่งรักษาพระองค์ ใช้เสื้อคอปิดทำด้วยสักหลาดหรือ
เสิร์จสีเลือดหมู ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๗ ดุม ปลอกคอทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีดำ
กว้าง ๕ เซนติเมตร มีขอบเป็นแถบไหมสีทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ปลอกแขนทำด้วยสักหลาดหรือ
เสิร์จสีดำเย็บติดปลายแขนเสื้อทั้งสองข้าง มีความยาวจากปลายแขนถึงปลายปลอกแขนด้านนอก
๑๗.๕ เซนติเมตร ปลอกแขนท่อนล่างเป็นรูปสี่เหลี่ยม สูง ๔ เซนติเมตร มีแถบไหมสีทอง กว้าง ๑
เซนติเมตร สอดแถบ ติดห่างกัน ๑.๕ เซนติเมตร ระหว่างแถบไหมสีทอง มีแถบไหมสีขาว กว้าง ๐.๕
เซนติเมตร อยู่ตรงกึ่งกลางและให้แถบไหมสีทองด้านล่างติดห่างจากปลายแขนเสื้อ ๐.๕ เซนติเมตร
ทั้งสองข้างปลอกแขนท่อนบนเป็นรูปสามเหลี่ยม สูง ๑๓.๕ เซนติเมตร ด้านบนมีแถบไหมสีทองกว้าง
๑ เซนติเมตร ด้านละ ๑ แถบห่างจากขอบสักหลาดหรือเสิร์จสีดำ ๐.๕ เซนติเมตร ทั้งสองข้าง ภายใน
รูปสามเหลี่ยมมีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร ภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฎและมีลายช่อชัยพฤกษ์
ประดับดอกพุดตานขนาดด้านละ ๑ ช่อ ทั้งพระปรมาภิไธยย่อ ภปร พระมหาพิชัยมงกุฎ และลายช่อ
ชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยไหมสีทอง ที่บนเอวมีกริทองเหลืองทั้งสองข้างที่เอวด้านหลังมีดุม
โลหะสีทองขนาดกลางข้างละ ๑ ดุม

สำหรับนายประทวนชั้นจ่านายสิบ และนายทหารสัญญาบัตรมีส่วนประกอบ
เพิ่มขึ้นดังนี้

นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ ชายเสื้อด้านหลังเปิดชายเสื้อถึงแนวเอว ที่
แนวตะเข็บหลังจากด้านล่างขึ้นไปทั้งสองข้าง มีผ้าสักหลาดหรือเสิร์จสีดำ กว้าง ๘ เซนติเมตร เรียวไป
ทางด้านบนสูง ๑๘ เซนติเมตร เย็บติด ด้านโค้งมีขอบเป็นแถบไหมทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ภายใน
มีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยไหมสีทอง ข้างละ ๒ ช่อ ทั้งสองข้าง ที่ปลอกคอ
ด้านหน้ามีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยไหมสีทอง ข้างละ ๑ ช่อ ปลอกแขนทำด้วย
สักหลาดหรือเสิร์จสีดำเย็บติดปลายแขนทั้งสองข้างมีความยาวจากปลายแขนถึงปลายปลอกแขนด้าน
นอก ๒๒ เซนติเมตร ปลอกแขนท่อนล่างเป็นรูปสี่เหลี่ยม สูง ๙.๕ เซนติเมตร แบ่งเป็นสองส่วน
ส่วนล่าง สูง ๗ เซนติเมตร มีแถบไหมสีทองกว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ ติดห่างจากปลายแขนเสื้อขึ้น
ไป ๖ เซนติเมตร ให้แถบไหมสีทองมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยไหมสีทองรอบแขน
เสื้อทั้งสองข้าง ส่วนบน สูง ๒.๕ เซนติเมตร มีแถบไหมสีขาว กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ๑ แถบ และแถบ
ไหมสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ ติดห่างกัน ๐.๕ เซนติเมตร และห่างจากส่วนล่าง ๐.๕
เซนติเมตร ติดรอบแขนเสื้อทั้งสองข้าง ปลอกแขนท่อนบนเป็นรูปสามเหลี่ยมสูง ๑๒.๕ เซนติเมตร
ด้านนอกมีขอบเป็นแถบไหมสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ภายในรูปสามเหลี่ยมมีอักษรพระปรมาภิไธย
ย่อ ภปร ภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฎ และมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตาน ขนาดด้านละ ๑ ช่อ
ทั้งพระปรมาภิไธยย่อ ภปร พระมหาพิชัยมงกุฎ และลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตาน ปักด้วยไหม
สีทอง

นายทหารสัญญาบัตร ชายเสื้อด้านหลังเปิดชายเสื้อถึงแนวเอวที่แนวตะเข็บ
หลังจากด้านล่างขึ้นไปทั้งสองข้างเป็นก้ามหอยสีดำ กว้าง ๘ เซนติเมตร เรียวไปทางด้านบน สูง ๒๒
เซนติเมตร ด้านโค้งมีขอบเป็นแถบดินทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ภายในมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับ
ดอกพุดตานปักด้วยดินทองข้างละ ๓ ช่อ ทั้งสองข้าง ปลอกคอทำด้วยก้ามหอยสีดำ มีขอบดินทอง
ภายในมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยดินทองรอบคอเสื้อ ปลอกแขนทำด้วยก้ามหอยสี
ดำเย็บติดปลายแขนเสื้อทั้งสองข้างมีความยาวจากปลายแขนถึงปลายปลอกแขนด้านนอก ๒๓.๕
เซนติเมตร ปลอกแขนท่อนล่างเป็นรูปสี่เหลี่ยม สูง ๑๑ เซนติเมตร มีแถบดินทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร
ติดห่างจากปลายแขนเสื้อขึ้นไป ๐.๕ เซนติเมตร ถัดจากแถบดินทองนี้ขึ้นไป ๖ เซนติเมตร มีแถบดิน
ทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ระหว่างแถบดินทองทั้งสองมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยดิน
ทองถัดจากแถบดินทองแถบบนขึ้นไป ๑.๕ เซนติเมตร มีแถบดินทองกว้าง ๑ เซนติเมตร อีก ๑ แถบ
ระหว่างแถบดินทองนี้มีแถบดินเงิน กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร อยู่ในแนวกึ่งกลางปลอกแขนท่อนบนเป็น
รูปสามเหลี่ยม สูง ๑๒.๕ เซนติเมตร ด้านนอกมีขอบเป็นแถบดินทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร สองแถบ
ห่างกัน ๐.๕ เซนติเมตร ถัดเข้าไปเป็นแถบดินเงิน กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ภายในรูปสามเหลี่ยมมีอักษร
พระปรมาภิไธยย่อ ภปร ภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฏ และมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานขนาด
ด้านละ ๑ ช่อ ทั้งพระปรมาภิไธยย่อ ภปร พระมหาพิชัยมงกุฏ และลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอก
พุดตาน ปักด้วยดินทอง

เสื้อแบบนี้ สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนชั้นนายสิบ มีอินทราวุธอ่อน
ขัดคุมโลหะสีทอง ขนาดเล็ก สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ และนายทหารสัญญาบัตรมี
อินทราวุธแข็ง

(ณ) นายทหารสัญญาบัตรในกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์โรงเรียนนาย
ร้อยพระจุลจอมเกล้า และนักเรียนนายร้อย เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศใช้เสื้อเต็มยศรักษาพระองค์ มี
ลักษณะดังนี้

นักเรียนนายร้อย ใช้เสื้อทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีแดง ที่แนวอกมีคุมโลหะสี
ทองขนาดใหญ่ ๗ ดุม ปลอกคอทำด้วยก้ามหอยสีน้ำเงินดำ กว้าง ๕ เซนติเมตร มีขอบดินทองกว้าง
๐.๕ เซนติเมตร ที่ปลอกคอโดยรอบมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยดินทองปลายของ
ลายห่างจากขอบหน้าของปลอกคอข้างละ ๗.๕ เซนติเมตร ปลอกแขนทำด้วยก้ามหอยสีน้ำเงินดำมี
ความยาวจากปลายแขนถึงปลายปลอกแขนด้านนอก ๒๓ เซนติเมตร ปลอกแขนท่อนล่างเป็นรูป
สี่เหลี่ยม สูง ๑๑ เซนติเมตร แบ่งเป็นสองส่วน ส่วนล่าง สูง ๘.๕ เซนติเมตร มีแถบดินทอง กว้าง ๑
เซนติเมตร ติดทั้งสองข้างภายในแถบดินทองมีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยดินทอง
ส่วนบน สูง ๒.๕ เซนติเมตร ด้านบนมีแถบดินทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ด้านล่างมีแถบดินเงิน กว้าง
๐.๕ เซนติเมตร ติดห่างกัน ๐.๕ เซนติเมตร ปลอกแขนท่อนบนด้านนอกเป็นรูปสามเหลี่ยม สูง ๑๒
เซนติเมตร มีขอบเป็นแถบดินทองขดกว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ทั้งสองด้าน ภายในรูปสามเหลี่ยมมีอักษร
พระปรมาภิไธยย่อ ภปร ภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฏ ปักด้วยดินทอง ชายเสื้อด้านหลังเปิดชายเสื้อถึง
แนวเอวที่แนวตะเข็บหลังข้างรอยเปิดทั้งสองข้าง มีลายช่อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยดิน
ทองบนก้ามหอยสีน้ำเงินดำ ข้างละ ๓ ช่อ มีขอบดินทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ที่บนเอวมียก
ทองเหลืองข้างทั้งสองข้าง ที่เอวด้านหลังมีคุมโลหะสีทองขนาดกลางข้างละ ๑ ดุม

นายทหารสัญญาบัตร ใช้เสื้อทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีแดง ที่แนวอกมีคุม
โลหะสีทองขนาดใหญ่ ๗ ดุม ปลอกคอทำด้วยก้ามหอยสีน้ำเงินดำ กว้าง ๕ เซนติเมตร มีขอบดินทอง

กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ที่ปลอกคอโดยรอบมีลายข้อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยด้ายทอง ปลอกแขนทำด้วยกำมะหยี่สีน้ำเงินดำ มีความยาวจากปลายแขนถึงปลายปลอกแขนด้านนอก ๒๕ เซนติเมตร ปลอกแขนท่อนล่างเป็นรูปสี่เหลี่ยม สูง ๑๑ เซนติเมตร แบ่งเป็นสองส่วน ส่วนล่าง สูง ๘.๕ เซนติเมตร มีแถบด้ายทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ติดทั้งสองข้าง ภายในแถบด้ายทองมีลายข้อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยด้ายทอง ส่วนบน สูง ๒.๕ เซนติเมตร ด้านบนมีแถบด้ายทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ด้านล่างมีแถบด้ายเงินกว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ติดหากัน ๐.๕ เซนติเมตร ปลอกแขนท่อนบนด้านนอกเป็นรูปสามเหลี่ยม สูง ๑๔ เซนติเมตร มีขอบเป็นแถบด้ายทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ทั้งสองด้านด้านละสองแถบ ด้านนอกของแถบด้ายทองทุกแถบมีลวดด้ายทองขด กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ภายในรูปสามเหลี่ยมมีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร ภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฎปักด้วยด้ายทอง ชายเสื้อด้านหลังเปิดชายเสื้อถึงแนวเอว ที่แนวตะเข็บหลังข้างรอยเปิดทั้งสองข้างมีลายข้อชัยพฤกษ์ประดับดอกพุดตานปักด้วยด้ายทองบนกำมะหยี่สีน้ำเงินดำข้างละ ๓ ข้อ มีขอบด้ายทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ที่บนเอวมียกรทองเหลืองทั้งสองข้าง ที่เอวด้านหลังมีดุมโลหะสีทองขนาดกลางข้างละ ๑ ดุม

(๑๐) เสื้อเต็มยศสีน้ำเงินดำ ทำด้วยสักหลาดลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อชั้นนอกคอปิด สีขาว เว้นแต่ปากกระเป๋าคือเป็นรูปชายแหลม ๓ ชาย ไม่ขัดดุมและชายเสื้อที่ตะเข็บข้างเปิดไว้ข้างละ ๑๐ เซนติเมตร

ข้อ ๑๒ กางเกง มี ๕ แบบ คือ

(๑) กางเกงขายาวสี kaki แกรมเขียวแบบปกติ ไม่พับปลายขา ปลายขายาวปิดตาตุ่ม กว้างไม่น้อยกว่า ๑๘ เซนติเมตร และไม่เกิน ๒๖ เซนติเมตร ที่ขอบเอวมีย่นกว้างไม่เกิน ๑ เซนติเมตร ๗ ห่วง ทำด้วยผ้าสีเดียวกับกางเกง สำหรับสอดเข็มขัดที่แนวตะเข็บกางเกงด้านข้างมีกระเป๋าค้างข้างละ ๑ กระเป๋า และจะมีกระเป๋าลังเป็นกระเป๋าค้างข้างก็ได้

(๒) กางเกงขายาวสี kaki แกรมเขียวแบบฝึก มี ๒ ชนิด คือ

(ก) กางเกงขายาวสี kaki แกรมเขียวแบบฝึกชนิด ก ลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสี kaki แกรมเขียวแบบปกติ เว้นแต่กระเป๋าค้างที่แนวตะเข็บกางเกงด้านข้างเป็นกระเป๋าค้าง ปากกระเป๋าด้านซ้ายไม่มีปก ในแนวตะเข็บกางเกงทั้งสองมีกระเป๋ายัดชายข้างของกระเป๋าค้างอยู่เหนือแนวเข้าตัวกระเป๋าค้างเป็นรูปสี่เหลี่ยมตรงกลางพับจีบ ๒ จีบ ชายหน้าและชายล่างเย็บติดกับขากางเกง ชายหลังพับเพื่อให้ง่ายต่อการพับเก็บรูปสี่เหลี่ยมชายปกด้านบนและด้านหน้าเย็บติดกับขากางเกงขัดดุมที่กึ่งกลางปกและมุมปกที่เปิดแห่งละ ๑ ดุม ด้านหลังมีกระเป๋าลัง ๒ กระเป๋า เป็นกระเป๋าค้างมีปก รูปสี่เหลี่ยม ขัดดุม ๒ ดุม ตรงมุมปกด้านล่าง กางเกงชนิดนี้ต้องสวมกับรองเท้าสูงครึ่งน่องหรือรองเท้าเดินป่า ปลายขากางเกงให้สอดไว้ภายในรองเท้า และใช้ประกอบกับเสื้อคอเปิดสี kaki แกรมเขียวชนิด ๔ กระเป๋าค้างหรือเสื้อคอเปิดสี kaki แกรมเขียวชนิด ๒ กระเป๋าค้างก็ได้

(ข) กางเกงขายาวสี kaki แกรมเขียวแบบฝึกชนิด ข ลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสี kaki แกรมเขียวแบบปกติ เว้นแต่กระเป๋าค้างที่แนวตะเข็บกางเกงด้านข้างเป็นกระเป๋าค้าง ปากกระเป๋าด้านซ้ายไม่มีปก ด้านหลังมีกระเป๋าลัง ๒ กระเป๋าเป็นกระเป๋าค้างชายข้างของกระเป๋าค้างเป็นรูปสี่เหลี่ยมชี้ไปทางปลายขากางเกง มีปกรูปสี่เหลี่ยมขัดดุม ๑ ดุม กางเกงชนิดนี้ต้องสวมประกอบกับรองเท้าสูงครึ่งน่องหรือรองเท้าเดินป่า ปลายขากางเกงให้สอดไว้ภายในรองเท้า และใช้ประกอบกับเสื้อคอเปิดสี kaki แกรมเขียว ชนิด ๒ กระเป๋า

(๓) กางเกงสนามขายาวสีกาก็แกมเขียวลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสีกาก็แกมเขียวแบบฝึกชนิด ก เว้นแต่ที่ขอบเอวมีแผ่นรัดเอวสองแผ่น ขายเป็นรูปสี่เหลี่ยมชี้ไปทางด้านหน้า ขัดดุม ๑ ดุม ติดกับขอบเอวในแนวเดียวกัน มีดุมอีก ๑ ดุม สำหรับรัดเอวหรือเป็นแผ่นรัดเอวชนิดเข็มขัดใช้แถบแปรงในลอน-สักหลาดแทนการขัดดุม ด้านหลังมีกระเป๋าลัง ๒ กระเป๋า เป็นกระเป๋ายาวมีปกรูปสี่เหลี่ยมขัดดุม ๒ ดุม ตรงมุกปกในแนวตะเข็บกางเกงทั้งสองข้างมีกระเป๋ายาวเย็บข้างละ ๑ กระเป๋า ตัวกระเป๋ายเป็นรูปสี่เหลี่ยม ตรงกลางพับจีบ ๒ จีบ ขายหน้าและขาล่างเย็บติดกับขากางเกง ขายหลังพับจีบเพื่อให้ขยายได้ มีปกรูปสี่เหลี่ยม ขายปกด้านบนและด้านหน้าเย็บติดกับขากางเกงขัดดุมที่กึ่งกลางปกและมุมปกที่เปิดแห่งละ ๑ ดุม รัดดุมทั้งหมดซ่อนไว้ด้านในของผากระเป๋ายาวลายขา กางเกงมีเชือกสำหรับรัดปลายขา กางเกงชนิดนี้ต้องสวมประกอบกับรองเท้าสูงครึ่งน่องหรือรองเท้าเดินป่าลายขา กางเกงให้สอดไว้ภายในรองเท้าและใช้ประกอบกับเสื้อสนามคอเปิดสีกาก็แกมเขียว

(๔) กางเกงขายาวสีขาว ลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสีกาก็แกมเขียวแบบปกติ

(๕) กางเกงแถบ ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีดำ เว้นแต่ทหารในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์และในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีใช้สักหลาดหรือเสิร์จสีฟ้าหม่น และทหารในหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์ ใช้สักหลาดหรือเสิร์จสีเทา ในโอกาสที่ใช้เสื้อเต็มยศสีน้ำเงินดำหรือเสื้อชั้นนอกเปิดอกสีน้ำเงินดำ ใช้กางเกงแถบทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ ลักษณะของกางเกงแถบเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสีกาก็แกมเขียวแบบปกติ เว้นแต่ปลายขาเรียวกว้างไม่น้อยกว่า ๑๖ เซนติเมตร และไม่เกิน ๒๒ เซนติเมตร ที่แนวตะเข็บกางเกงด้านข้างมีแถบและเส้นประกอบดังนี้

(ก) นักเรียนนายร้อยและนักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า มีแถบสักหลาด กว้าง ๑.๕ เซนติเมตร ข้างละ ๒ แถบ เว้นระยะระหว่างแถบ ๐.๕ เซนติเมตร โดยนักเรียนนายร้อย ใช้แถบสักหลาดสีแดง และนักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า ใช้แถบสักหลาดสีเขียวเข้ม

(ข) นักเรียนนายทหารแผนที่ มีแถบสักหลาดสีเขียว กว้าง ๓ เซนติเมตร ข้างละ ๑ แถบ

(ค) พลทหารและนายทหารประทวนในหน่วยรักษาพระองค์มีแถบสักหลาดสีแดง กว้าง ๑ เซนติเมตร ข้างละ ๑ แถบ เว้นแต่

พลทหารและนายทหารประทวนในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ใช้แถบสีบานเย็น

พลทหารและนายทหารประทวนในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ใช้แถบสีเขียว

พลทหารและนายทหารประทวนในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ใช้แถบสีฟ้า ขอบของแถบสีเหลืองทำด้วยไหมก้ำกั๊บ

พลทหารและนายทหารประทวนในกรมทหารราบ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ใช้แถบสีเหลืองทำด้วยไหมก้ำกั๊บ

พลทหารและนายทหารประทวนในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ใช้แถบสีเลือดหมู

พลทหารและนายทหารประทวนในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ใน
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ใช้เส้นสักหลาดสี
เหลืองข้างละ ๑ เส้น แทนแถบสักหลาด

พลทหารและนายทหารประทวนในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระ
ศรีนครินทราบรมราชชนนี ใช้แถบสีเหลือง

พลทหารและนายทหารประทวนในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ใช้แถบสี
เหลือง

พลทหารและนายทหารประทวนในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระ
นางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ใช้แถบสักหลาดสีเหลืองขลิบม่วง โดยแถบสักหลาดสีเหลืองกว้าง
๒.๕ เซนติเมตร ข้างละ ๑ แถบ

พลทหารและนายทหารประทวนในหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์ ใช้แถบสีดำ
พลทหารและนายทหารประทวนในหน่วยทหารสื่อสารรักษาพระองค์ ใช้แถบสี
ม่วงเม็ดมะปราง

พลทหารและนายทหารประทวนในกรมทหารขนส่งรักษาพระองค์ ใช้แถบสี
เลือดหมู ขอบของแถบมีแถบสีเหลืองทำด้วยไหมกำกับ

(ง) นายทหารสัญญาบัตร มีแถบสักหลาดสีแดง กว้าง ๒.๕ เซนติเมตร ข้างละ
๒ แถบ เว้นระยะระหว่างแถบ ๐.๕ เซนติเมตร สำหรับนายทหารสัญญาบัตรชั้นจอมพลและนายพล มี
แถบสักหลาดสีบานเย็น กว้าง ๒.๕ เซนติเมตร ข้างละ ๒ แถบ เว้นระยะระหว่างแถบ ๑.๕
เซนติเมตร และมีแถบสักหลาดสีบานเย็น กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ๑ แถบคั่นกลาง

นายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารรักษาพระองค์ มีแถบสักหลาด กว้าง ๒.๕
เซนติเมตร ข้างละ ๒ แถบ เว้นระยะระหว่างแถบ ๐.๕ เซนติเมตร ใช้สีดังนี้

นายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ใน
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์และในกรมนักเรียน
นายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ใช้สีแดง

นายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ใน
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ใช้สีบานเย็น

นายทหารสัญญาบัตรในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ ใช้สีเขียว
นายทหารสัญญาบัตรในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนาง
เจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ใช้สีฟ้า ขอบของแถบและระยะระหว่างแถบมีแถบสีเหลืองทำด้วยด้าย
ทองกำกับ

นายทหารสัญญาบัตรในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนาง
เจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ใช้สีม่วง ขอบของแถบและระยะระหว่างแถบมีแถบสีเหลืองทำด้วยด้าย
ทองกำกับ

นายทหารสัญญาบัตรในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ ใช้สีเลือดหมู
นายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระ
มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวใช้เส้นสักหลาดสีเหลืองข้างละ ๑ เส้นแทนแถบสักหลาด

นายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ใช้แถบไหมทอง กว้าง
๓.๕ เซนติเมตร ข้างละ ๑ แถบ

นายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนคริน
ทราบรมราชชนนี ใช้แถบไหมทอง กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ข้างละ ๑ แถบ

นายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ใช้สีเหลือง
นายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนาง

เจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ใช้สีเหลือง ขอบของแถบขลิบสีม่วง

นายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์ ใช้สีดำ

นายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารสื่อสารรักษาพระองค์ ใช้แถบสีม่วงเม็ด
มะปราง

นายทหารสัญญาบัตรในกรมทหารขนส่งรักษาพระองค์ ใช้สีเลือดหมู ขอบของ
แถบและระยะระหว่างแถบมีแถบสีเหลืองทำด้วยดินทองกำกับ

ข้อ ๑๓ เข็มขัดและประดับ มี ๙ แบบ คือ

(๑) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียว กว้าง ๓ เซนติเมตร หัวเข็ม
ขัดทำด้วยโลหะสีทองหรือโลหะรมดำ เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางนอน ปลายมน กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร
ยาว ๕ เซนติเมตร พื้นเกลี้ยง มีรูปเครื่องหมายกองทัพบกคั่นนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัดไม่มีเข็มสำหรับ
สอดรู ปลายสายหุ้มด้วยโลหะสีทองหรือโลหะรมดำ กว้าง ๑ เซนติเมตร เข็มขัดแบบนี้ใช้คาดทับขอบ
กางเกง

สำหรับเข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวที่มีหัวเข็มขัดและโลหะ
หุ้มปลายสายรมดำ ให้ใช้กับเครื่องแบบฝึกและเครื่องแบบสนามเท่านั้น

(๒) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีดำ กว้าง ๓ เซนติเมตร ไม่มีโลหะหุ้มปลาย
สายหัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทองหรือโลหะรมดำ เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางนอน ปลายมน กว้าง ๓.๕
เซนติเมตร ยาว ๕ เซนติเมตร พื้นเกลี้ยง ด้านนอกมีรูปเครื่องหมายกองทัพบกอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด
ขอบริมด้านในทั้งสองข้างพับสำหรับสอดห่วงร้อยสายเข็มขัดไม่มีเข็ม สำหรับสอดรู เข็มขัดแบบนี้ใช้
คาดทับขอบกางเกง

สำหรับเข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีดำที่มีหัวเข็มขัดโลหะรมดำให้ใช้กับ
เครื่องแบบฝึกและเครื่องแบบสนามเท่านั้น

(๓) เข็มขัดหนังสีขาว กว้าง ๔.๕ เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทอง เป็นรูป
สี่เหลี่ยมจัตุรัสมุมมน ด้านละ ๕.๕ เซนติเมตร พื้นเกลี้ยง มีรูปเครื่องหมายกองทัพบกคั่นนูนอยู่
กึ่งกลางหัวเข็มขัด เข็มขัดแบบนี้ใช้คาดทับเสื้อชั้นนอกของพลทหารและนายทหารประทวนในหน่วย
ทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในกรมทหารราบที่ ๒
รักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
ในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในกรมทหาร
ราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ ในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้า
สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และในกรมทหารขนส่งรักษาพระองค์ เมื่อแต่งเครื่องแบบครึ่งยศรักษา
พระองค์หรือเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ ใช้คาดทับเสื้อชั้นนอกของพลทหารและนายทหาร
ประทวนชั้นนายสิบ และใช้คาดทับเสื้อชั้นนอกของนักเรียนนายทหารแผนที่ เมื่อแต่งเครื่องแบบครึ่ง

ยศหรือเครื่องแบบเต็มยศ กับให้มีสายกระบี่หรือซองดาบปลายปืนทำด้วยหนังสีขาว ในโอกาสที่คาดกระบี่หรือถือปืนประกอบด้วย

สำหรับทหารในกรมทหารขนส่งรักษาพระองค์มีแถบไหมทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร อยู่กึ่งกลางและขลิบริมด้วยแถบไหมทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ยาวตลอดสายเข็มขัด

(๔) เข็มขัดหนังสีน้ำตาล มีขนาดและหัวเข็มขัดเช่นเดียวกับเข็มขัดหนังสีขาว เข็มขัดแบบนี้ใช้คาดทับเสื้อชั้นนอกของพลทหารและนายทหารประทวนในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าอยู่หัว เมื่อแต่งเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์หรือเครื่องแบบเต็มยศ รักษาพระองค์ และใช้คาดทับเสื้อชั้นนอกของพลทหารและนายทหารประทวนในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์และในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์กับให้มีสายกระบี่หรือซองดาบปลายปืนทำด้วยหนังสีน้ำตาล ในโอกาสที่คาดกระบี่หรือถือปืนประกอบด้วย

(๕) เข็มขัดหนังสีแดง กว้าง ๔.๕ เซนติเมตร มีแถบด้นเงิน กว้าง ๑ เซนติเมตร อยู่ตอนกลางและแถบด้นทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร อยู่ตอนริมทั้งสองข้างหัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทอง เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสเหลี่ยมมุมมน ด้าน ๔.๕ เซนติเมตร พื้นเกลี้ยง มีรูปตราแผ่นดินดุนนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด เข็มขัดแบบนี้ใช้คาดทับเสื้อชั้นนอกของนักเรียนนายร้อยเมื่อแต่งเครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์หรือเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ กับให้มีซองดาบปลายปืนทำด้วยหนังสีขาว ในโอกาสที่ถือปืนประกอบด้วย

(๖) เข็มขัดหนังสีเขียวเข้ม กว้าง ๔.๕ เซนติเมตร มีแถบไหมทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร อยู่ตอนกลาง และแถบไหมทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร อยู่ตอนริมทั้งสองข้าง หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทองเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสมุมมน ด้านละ ๗ เซนติเมตร พื้นเกลี้ยง มีอักษร รร ๖ อยู่เหนือรูปจักรแปดแฉก แฉกของจักรเวียนไปทางขวา และมีรูปสมอสอดขัดในวงจักร ข้างซ้ายและข้างขวาของรูปจักรมีรูปปีกนกกาง รูปเหล่านี้อยู่ใต้รูปพระมหามงกุฎมีรัศมีเบื้องล่างสุดมีรูปช่อชัยพฤกษ์โอบขึ้นบนทั้งสองข้างรูปทั้งหมดนี้ดุนนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด เข็มขัดแบบนี้ใช้คาดทับเสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาวของนักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้าเมื่อแต่งเครื่องแบบครึ่งยศหรือเครื่องแบบเต็มยศ

(๗) เข็มขัดหนังสีดำ มีขนาดและหัวเข็มขัดเช่นเดียวกับเข็มขัดหนังสีขาว เข็มขัดแบบนี้ใช้คาดทับเสื้อชั้นนอกของพลทหารและนายทหารประทวนในหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์และในหน่วยทหารสื่อสารรักษาพระองค์ เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ กับให้มีสายกระบี่หรือซองดาบปลายปืนทำด้วยหนังสีดำ สำหรับหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์ และทำด้วยหนังสีขาว สำหรับหน่วยทหารสื่อสารรักษาพระองค์ ในโอกาสที่คาดกระบี่หรือถือกระบี่ประกอบด้วย

(๘) ประคุดไหมริ้วทองสลักเงิน ใช้คาดทับเสื้อเต็มยศรักษาพระองค์ของนายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารรักษาพระองค์ เว้นแต่นายทหารสัญญาบัตรในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ และในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีไม่ใช้ประคุดแบบนี้

(๙) ประคุดไหมสีเหลืองหรือไหมสีทอง ใช้คาดทับเสื้อเต็มยศรักษาพระองค์ของทหารในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์และหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนใช้ประคุดไหมสีเหลือง สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้ประคุดไหมทอง

ทหารและนายทหารประทวนใช้คันซิปหนึ่งสีขาว ด้านนอกมีตราราชวัลลภทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนึ่งสีขาว สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้คันซิปหนึ่งสีน้ำเงินดำ ด้านนอกมีตราราชวัลลภทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนึ่งสีน้ำเงินดำ ด้านนอกมีแถบไหมทอง

ทหารและนายทหารประทวนใช้คันชีพหนึ่งสีน้ำตาล ด้านนอกมีตราครุฑฟ้าห์ทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนึ่งสีน้ำตาล สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้คันชีพหนึ่งสีแดง ด้านนอกมีตราครุฑฟ้าห์ทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนึ่งสีแดงด้านนอกมีแถบไหมทอง

คันชีพหนังสีขาว ด้านนอกมีตราครุฑพ่าห์ทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนังสีขาว สำหรับ
นายทหารสัญญาบัตรใช้คันชีพหนังสีน้ำเงินดำ ด้านนอกมีตราครุฑพ่าห์ทำด้วยโลหะสีทอง และมี
สายสะพายหนังสีน้ำเงินดำ ด้านนอกมีแถบไหมทอง

ใช้คันชีพหนังสีน้ำตาล ด้านนอกมีตราพระมหามงกุฎเพชรารูทำด้วยโลหะสีทองและมีสายสะพาย
หนังสีน้ำตาล สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้คันชีพหนังสีน้ำเงินดำด้านนอกมีตราพระมหามงกุฎเพ
ชรรูทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนังสีน้ำเงินดำด้านนอกมีแถบไหมทอง

พระบรมราชินีนาถ, พลทหารและนายทหารประทวนใช้คันซีพหนึ่งสีขาว ด้านนอกมีตราอักษรพระนามาภิไธยย่อ สก ภายใต้มงกุฎขัตติยนาрийรองรับด้วยแพรแถบสะบัดสองชายและบนแพรแถบสะบัดสองชายมีคำว่า “กรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์” ทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนึ่งสีขาวย สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้คันซีพสีน้ำเงินดำ ด้านนอกมีตราอักษรพระนามาภิไธยย่อ สก ภายใต้มงกุฎขัตติยนาрийรองรับด้วยแพรแถบสะบัดสองชาย และบนแพรแถบสะบัดสองชายมีคำว่า “กรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์” ทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนึ่งสีน้ำเงินดำ ด้านนอกมีแถบไหมทอง

(๕) ทหารเสือกรมทหารราบที่ ๑๕ รักษาพระองค์ เสนอเรื่องพระนางเจ้าสุวัทนา พระบรมราชินีนาถ พลทหารและนายทหารประทวนใช้คันสีพหนังสีขาว ด้านนอกมีตราอักษรพระนามาภิไธยย่อ สก ภายใต้มงกุฎชัตติยานารี รองรับด้วยแพรแถบสะบัดสองชายและบนแพรแถบสะบัดสองชายมีคำว่า “ทหารเสือนามินทรราชินี” ทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนังสีขาว สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้คันสีพ หนังสีน้ำเงินดำด้านนอกมีตราอักษรพระนามาภิไธยย่อ สก ภายใต้มงกุฎชัตติยานารี รองรับด้วยแพรแถบสะบัดสองชายและบนแพรแถบสะบัดสองชายมีคำว่า “ทหารเสือนามินทรราชินี” ทำด้วยโลหะสีทองและมีสายสะพายหนังสีน้ำเงินดำ ด้านนอกมีแถบไหมสีทอง

ใช้คันซิป หนึ่งสีขาว ด้านนอกมีตราครุฑพ่าห์ทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนึ่งสีขาว สำหรับ นายทหารสัญญาบัตรใช้คันซิปหนึ่งสีเลือดหมู ด้านนอกมีตราครุฑพ่าห์ทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนึ่งสีเลือดหมู ด้านนอกมีแถบไหมทอง

(๘) ทหารในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ พลทหารและนายทหารประทวนใช้คันซีพหนังสือน้ำตาล ด้านนอกมีตราครุฑพ่าห์ทำด้วยโลหะสีทองและมีสายสะพายหนังสือน้ำตาล สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้คันซีพหนังสือน้ำเงินดำ ด้านนอกมีตราครุฑพ่าห์ทำด้วยโลหะสีทองและมีสายสะพายหนังสือน้ำเงินดำ ด้านนอกมีแถบไหมทอง

(๙) ทหารในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ พลทหารและนายทหารประทวนใช้คันซีพหนังสือน้ำเงินดำ ด้านนอกมีตราพระราชลัญจกรทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายไหมสีเหลือง สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้คันซีพหนังสือน้ำเงินดำ มีแถบเป็นไหมทอง กว้าง ๑.๕ เซนติเมตร ด้านนอกมีตราพระราชลัญจกรทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนังสือน้ำเงินดำ ด้านนอกมีแถบเป็นไหมทอง

(๑๐) ทหารในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ พลทหารและนายทหารประทวนใช้คันซีพหนังสือขาว ด้านนอกมีตราอักษรพระนามาภิไธยย่อ สก ภายใต้มงกุฎชัตติยานารี รองรับด้วยแพรแถบสะบัดสองชายและบนแพรแถบสะบัดสองชายมีคำว่า “ทหารเสือนวมินทรราชินี” ทำด้วยโลหะสีทองและมีสายสะพายหนังสือขาว สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้คันซีพหนังสือน้ำเงินดำ ด้านนอกมีตราอักษรพระนามาภิไธยย่อ สก ภายใต้มงกุฎชัตติยานารี รองรับด้วยแพรแถบสะบัดสองชายและบนแพรแถบสะบัดสองชายมีคำว่า “ทหารเสือนวมินทรราชินี” ทำด้วยโลหะสีทองและมีสายสะพายสีน้ำเงินดำ ด้านนอกมีแถบไหมสีทอง

(๑๑) ทหารในหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์ พลทหารและนายทหารประทวนใช้คันซีพหนังสือดำ ด้านนอกมีตราครุฑพ่าห์ทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนังสือดำสำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้คันซีพหนังสือน้ำเงินดำ ด้านนอกมีตราครุฑพ่าห์ทำด้วยโลหะสีทองและมีสายสะพายหนังสือน้ำเงินดำ ด้านนอกมีแถบไหมทอง

(๑๒) ทหารในหน่วยทหารสื่อสารรักษาพระองค์ พลทหารและนายทหารประทวนใช้คันซีพหนังสือดำ ด้านนอกมีตราครุฑพ่าห์ทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนังสือดำ สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้คันซีพหนังสือน้ำเงินดำ ด้านนอกมีตราครุฑพ่าห์ทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนังสือน้ำเงินดำ ด้านนอกมีแถบไหมทอง

(๑๓) ทหารในหน่วยทหารขนส่งรักษาพระองค์ พลทหารและนายทหารประทวนใช้คันซีพหนังสือขาว ด้านนอกมีตราครุฑพ่าห์ทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนังสือขาวขลิบริมด้วยแถบไหมทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร ยาวตลอดสายสะพาย สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้คันซีพหนังสือน้ำเงินดำ ด้านนอกมีตราครุฑพ่าห์ทำด้วยโลหะสีทองและมีสายสะพายหนังสือน้ำเงินดำ ด้านนอกมีแถบไหมทอง

(๑๔) นายทหารสัญญาบัตรในกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าและนักเรียนนายร้อย ใช้คันซีพหนังสือน้ำเงินดำ ด้านนอกมีตราราชวัลลภทำด้วยโลหะสีทอง และมีสายสะพายหนังสือแดง ด้านนอกมีแถบไหมทอง

ข้อ ๑๕ รองเท้า มี ๔ แบบ คือ

(๑) รองเท้าหุ้มส้นหนังสือดำ ชนิดผูกเชือก

(๒) รองเท้าหุ้มข้อหนังสือดำ ชนิดผูกเชือก หรือยึดข้าง หรือติดซิปข้าง

(๓) รองเท้าสูงครี้งน่องหนังสีดำ

(๔) รองเท้าเดินป่า

รองเท้าทุกแบบต้องมีส้น ไม่มีริ้วและลวดลาย

ข้อ ๑๖ ถุงเท้า เมื่อใช้รองเท้าหุ้มส้นให้ใช้สีดำ

ข้อ ๑๗ กระบี่ มี ๒ แบบ คือ

(๑) กระบี่นักเรียนนายร้อย นักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์ พระมงกุฎ

เกล้า และนักเรียนนายทหารแผนที่ ยาวประมาณ ๔๐ เซนติเมตร ปลายด้ามเป็นรูปหัวช้างและกระบี่งัด ทำด้วยโลหะสีทอง ฝักทำด้วยโลหะสีเงิน ตอนต้นของฝักและปลายฝักหุ้มด้วยโลหะสีทอง มีห่วง ๒ ห่วง ทำด้วยโลหะสีทอง มีสายกระบี่ ๒ สาย กว้างสายละ ๒ เซนติเมตร ทำด้วยหนังสีดำ ใช้เมื่อแต่งเครื่องแบบปกติขาว เครื่องแบบปกติกาภิเษกเขียวคอแบะ เครื่องแบบสโมสร หรือเครื่องแบบกันหนาว

(๒) กระบี่นายทหารสัญญาบัตร นายดาบ และนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ ยาวประมาณ ๙๐ เซนติเมตร ทำด้วยโลหะสีเงิน ปลายดาบเป็นรูปหัวช้าง มีกระบี่งัดและโกร่งที่โกร่งด้านนอกมีรูปตราแผ่นดินในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพู่ไหมทองหรือไหมสีเหลือง ประกอบมีฝักมีห่วง ๑ ห่วง และมีสายกระบี่หรือซองกระบี่ประกอบดังนี้

(ก) สายกระบี่ สำหรับนายทหารสัญญาบัตร นายดาบ ใช้หนังสีแดง ด้านนอกมีแถบไหมทอง สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ ใช้หนังหรือวัตถุเทียมหนังสีน้ำตาล ไม่มีแถบ

ไหมทอง (ข) ซองกระบี่ ทำด้วยด้ายถักสีกาภิเษกเขียว ตอนบนมีสาย ปลายสายมีขอ สำหรับแขวนกับตาไกของเข็มขัดเครื่องสนาม ปรับสายให้สั้นยาวได้

หมวด ๓

อินทรรณูเครื่องหมายยศ

ข้อ ๑๘ อินทรรณู มี ๒ แบบ คือ

(๑) อินทรรณูอ่อน ทำด้วยสักหลาด เสริมหรือผ้า ชนิดและสีเดียวกับเสื้อเป็นแผ่นสี่เหลี่ยมรียาวจากทางด้านไหล่ไปทางคอ ปลายมน ด้านไหล่ กว้าง ๕ เซนติเมตร เย็บติดกับเสื้อ ด้านคอ กว้าง ๔ เซนติเมตร ตอนปลายขัดคุด

(๒) อินทรรณูแข็ง ทำด้วยสักหลาดหรือเสริมสีน้ำเงินดำ เว้นแต่อินทรรณูนักเรียนนายร้อยและนักเรียนนายร้อยสำรอง ทำด้วยสักหลาดหรือเสริมสีแดง อินทรรณูนักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า ทำด้วยสักหลาดหรือเสริมสีเขียวเข้มและอินทรรณูนักเรียนนายทหารแผนที่ ทำด้วยสักหลาดหรือเสริมสีเขียวเป็นแผ่นสี่เหลี่ยมรียาวจากทางด้านไหล่ไปทางคอ ปลายมนด้านไหล่ กว้าง ๕ เซนติเมตร ด้านคอ กว้าง ๔ เซนติเมตร ตอนปลายติดคุดโลหะสีทองขนาดเล็กและมีเครื่องประกอบดังนี้

นักเรียนนายร้อย นักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า
นักเรียนนายทหารแผนที่ และนักเรียนนายร้อยสำรอง มีแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง กว้าง ๑
เซนติเมตร พาดกึ่งกลางตามยาวของอินทรธนู

นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบและนายดาบ มีแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหม
ทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร เป็นขอบเว้นด้านไหล่ และมีسابสีแดง

นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายร้อย มีแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง กว้าง ๑
เซนติเมตร เป็นขอบเว้นด้านไหล่ และมีسابสีแดง

นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพัน มีแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง กว้าง ๑
เซนติเมตร เป็นขอบเว้นด้านไหล่ และมีแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร
สองแถบเว้นระยะระหว่างแถบ ๐.๒ เซนติเมตร พาดกลางตามยาวของอินทรธนู และมีسابสีแดง

นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพลและจอมพล มีด้นทองหรือวัตถุเทียมด้นทองปักหรือ
ทำเป็นลายถักเต็มแผ่นอินทรธนู และมีسابสีบานเย็น

ข้อ ๑๙ เครื่องหมายยศ มีดังนี้

(๑) นายทหารประทวนชั้นนายสิบ ใช้บังรูปหางนกแซงแซว ทำด้วยแถบไหมสีเหลือง
กว้าง ๑ เซนติเมตร ตรึงบนพื้นสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ ปลายบังทั้งสองข้างห่างกัน ๘ เซนติเมตร
มุมบังแหลมเล็ก เหนือบังมีรูปจักรภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฎทำด้วยโลหะสีทอง ประดับที่แขนเสื้อข้าง
ซ้ายด้านนอกกึ่งกลางระหว่างไหล่กับข้อศอกให้มุมแหลมอยู่ทางล่าง มีจำนวนบังตามชั้นยศ คือ

สิบตรี ๑ บัง

สิบโท ๒ บัง

สิบเอก ๓ บัง

ในกรณีมีบังมากกว่า ๑ บัง เว้นระยะระหว่างบัง ๐.๕ เซนติเมตร

เมื่อแต่งเครื่องแบบปกติขาว เครื่องแบบครึ่งยศ หรือเครื่องแบบเต็มยศให้ใช้บังทำ
ด้วยแถบไหมทอง

(๒) นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ ใช้บังรูปหางนกแซงแซว กว้าง ๐.๓ เซนติเมตร
ปลายบังทั้งสองข้างห่างกัน ๓ เซนติเมตร และมีขีด กว้าง ๐.๓ เซนติเมตร ยาว ๓ เซนติเมตร หนึ่งขีด
ประดับบนอินทรธนูทั้งสองข้าง ให้มุมแหลมของบังอยู่ทางด้านคอและให้ขีดวางตามขวางของอินทรธนู
ติดกับปลายบังและห่างจากริมอินทรธนูทางด้านไหล่ ๐.๕ เซนติเมตร แต่ละข้างมีจำนวนบังตามชั้นยศ
คือ

จ่าสิบตรี ๑ บัง

จ่าสิบโท ๒ บัง

จ่าสิบเอก ๓ บัง

ในกรณีมีบังมากกว่า ๑ บัง ให้ติดเรียงกันไปทางด้านคอตามส่วนยาวของอินทรธนู
เว้นระยะระหว่างบัง ๐.๒ เซนติเมตร

(๓) นายดาบ ใช้รูปดาบสองเล่มไขว้ ประดับบนอินทรธนูทั้งสองข้าง ให้ปลายดาบอยู่
ทางด้านคอ ด้ามดาบห่างจากริมอินทรธนูทางด้านไหล่ ๐.๕ เซนติเมตร

(๔) นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายร้อย ใช้ดาวห้ากลีบ ประดับบนอินทรธนูทั้งสองข้าง
ห่างจากริมอินทรธนูทางด้านไหล่ ๐.๕ เซนติเมตร แต่ละข้างมีจำนวนดาวตามชั้นยศ คือ

ร้อยตรี ๑ ดาว

ร้อยโท ๒ ดาว

ร้อยเอก ๓ ดาว

ในกรณีมีดาวมากกว่า ๑ ดาว ให้ติดเรียงกันไปทางด้านคอตามส่วนยาวของอินทรี

เว้นระยะระหว่างดาว ๐.๕ เซนติเมตร

(๕) นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพัน ใช้ดาวห้ากลีบ และพระมหามงกุฎประดับบน

อินทรี ทั้งสองข้าง ให้พระมหามงกุฎครอบดาว ให้ยอดพระมหามงกุฎอยู่ทางด้านคอ และให้ดาวห่างจากริมอินทรีทางด้านไหล่ ๐.๕ เซนติเมตร แต่ละข้างมีจำนวนดาวตามชั้นยศ คือ

พันตรี ๑ ดาว

พันโท ๒ ดาว

พันเอก ๓ ดาว

ในกรณีมีดาวมากกว่า ๑ ดาว ให้ติดเรียงกันไปทางด้านคอตามส่วนยาวของอินทรี

เว้นระยะระหว่างดาว ๐.๕ เซนติเมตร และให้พระมหามงกุฎครอบดาวที่อยู่ทางด้านคอ

(๖) นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพล ใช้ดาวห้ากลีบ พระมหามงกุฎและข้อชัยพฤกษ์

ประดับบนอินทรีทั้งสองข้าง ให้พระมหามงกุฎครอบดาว ให้ยอดพระมหามงกุฎอยู่ทางด้านคอ และให้ข้อชัยพฤกษ์โอบดาวห่างจากริมอินทรีทางด้านไหล่ ๐.๕ เซนติเมตร แต่ละข้างมีจำนวนดาวตามชั้นยศ คือ

พลจัตวา ๑ ดาว

พลตรี ๒ ดาว เรียงตามยาวของอินทรี

พลโท ๓ ดาว เรียงตามยาวของอินทรี

พลเอก ๔ ดาว เรียงเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ให้มุมแหลมวางตามยาวของอินทรี

ในกรณีมีดาวมากกว่า ๑ ดาว เว้นระยะระหว่างดาว ๐.๕ เซนติเมตร ให้พระมหามงกุฎครอบดาวที่อยู่ทางด้านคอ และให้ข้อชัยพฤกษ์โอบดาวที่อยู่ทางด้านไหล่

(๗) จอมพล ใช้ดาวห้ากลีบขนาดย่อม ๕ ดาว เรียงเป็นรูปวงกลม ภายในวงกลมมีครากับกระบี่ไขว้ และมีข้อชัยพฤกษ์โอบด้านคราและปลายกระบี่ ภายนอกวงกลมมีพระมหามงกุฎครอบดาวด้านปลายคราและด้ามกระบี่ประดับบนอินทรีทั้งสองข้าง ห่างจากริมอินทรีทางด้านไหล่ ๐.๕ เซนติเมตร ให้ยอดพระมหามงกุฎอยู่ทางด้านคอ

เครื่องหมายยศนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ นายดาบ และนายทหารสัญญาบัตร ทำด้วยโลหะสีทอง

ข้อ ๒๐ เครื่องหมายยศ สำหรับเครื่องแบบฝึกและเครื่องแบบสนาม มีดังนี้

นายทหารประทวนชั้นนายสิบ ใช้เครื่องหมายยศตามข้อ ๑๙ (๑) เว้นแต่ไม่มีรูปจักร และพระมหามงกุฎ เย็บติดกับแขนเสื้อ

นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ นายดาบ และนายทหารสัญญาบัตรใช้เครื่องหมายยศตามข้อ ๑๙ (๒)(๓)(๔)(๕)(๖) และ (๗) แล้วแต่กรณี ประดับที่มุมปกคอพับข้างซ้ายของเสื้อ สำหรับยศที่มีดาว ๓ ดาว ประดับเป็นรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่วในด้านฐานอยู่ข้างล่าง และนายทหารสัญญาบัตรตั้งแต่ชั้นพันโทขึ้นไป จะใช้เครื่องหมายยศขนาดย่อมก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๔

เครื่องหมายเหล่าและเครื่องหมายสังกัด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๒๑ เครื่องหมายเหล่าและเครื่องหมายสังกัด ทำด้วยโลหะสีทอง เครื่องหมาย
เหล่าติดที่คอเสื้อข้างขวา เครื่องหมายสังกัดติดที่คอเสื้อด้านซ้ายดังนี้

(๑) เสื้อคอพับ	ติดที่มุมปกคอพับ
(๒) เสื้อคอเปิด	ติดที่มุมคอเปิดตอนบน
(๓) เสื้อชั้นนอกคอแบะ	ติดที่มุมคอแบะตอนบน
(๔) เสื้อชั้นนอกคอเปิด	ติดที่คอตอนหน้า
(๕) เสื้อชั้นนอกเปิดอก	ติดที่คอแบะตอนบน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ นายดาบ และนายทหารสัญญาบัตรต่ำกว่าชั้นพัน
เอกซึ่งเทียบเท่าพลจัตวา เมื่อแต่งเครื่องแบบฝึกหัดหรือเครื่องหมายแบบสนามให้ติดเครื่องหมายสังกัดที่
อกเสื้อข้างซ้ายเหนือกึ่งกลางปกกระเป๋า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๒๒ เครื่องหมายเหล่า มีดังนี้

(๑) ทหารราบ	รูปปืนเล็กไขว้ประกอบกับดับกระสุน
(๒) ทหารม้า	รูปกระบี่ไขว้ประกอบกับเกือกม้าและรถถัง
(๓) ทหารปืนใหญ่	รูปปืนใหญ่ไขว้ประกอบกับลูกระเบิดมีเปลว
(๔) ทหารช่าง	รูปพลั่วกับขวานไขว้ประกอบกับสมอ
(๕) ทหารสื่อสาร	รูปสายฟ้าแลบประกอบกับจักร
(๖) ทหารขนส่ง	รูปพวงมาลัยเรือประกอบกับจักรและปีกนกบนแผ่นโล่
(๗) ทหารสรรพาวุธ	รูปลูกระเบิดมีเปลว
(๘) ทหารพลาธิการ	รูปกระบี่ไขว้ประกอบกับจักรสามจัก
(๙) ทหารสารวัตร	รูปปืนพกไขว้ประกอบกับจักร
(๑๐) ทหารสารบรรณ	รูปกระบี่กับปากไก่อไขว้ประกอบกับหนังสือ
(๑๑) ทหารการเงิน	รูปกระบี่ไขว้ประกอบกับข้างสามเศียร
(๑๒) ทหารพระธรรมนูญ	รูปพระศูลพำห้ประกอบกับจักร
(๑๓) ทหารแพทย์	รูปพญานาคคู่พันคบเพลิง
(๑๔) ทหารแผนที่	รูปกระบี่ไขว้ประกอบกับกล้องส่อง
(๑๕) ทหารการสัตว์	รูปพญานาคไขว้ประกอบกับเกือกม้า
(๑๖) ทหารดุริยางค์	รูปพิณ
(๑๗) ทหารการข่าว	รูปสายฟ้ากับลูกศรไขว้ประกอบกับตาแปดแฉกบนแผ่นโล่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๒๓^๒ (ยกเลิก)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๒ ข้อ ๒๓ ยกเลิกโดยกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๕๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบ
ทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๘๑

ข้อ ๒๔ ทหารประจำการสังกัดสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี สำนักงาน
ปลัดกระทรวง และกองบัญชาการทหารสูงสุด ใช้เครื่องหมายสังกัดรูปจักรมีสมอสอดขัดในจักร
ด้านซ้ายขวามือรูปปืนนกกางสำหรับทหารประจำการสังกัดกรมราชองครักษ์ ใช้เครื่องหมายสังกัดรูป
ครุฑ

ข้อ ๒๕ ทหารกองประจำการและทหารประจำการสังกัดหน่วยราชการในส่วนกลาง
ส่วนการศึกษา ส่วนภูมิภาค และหน่วยทหารของกองทัพบก กับนายทหารนอกกองและนายทหาร
พิเศษสังกัดกองทัพบก ใช้เครื่องหมายสังกัดดังนี้

(๑) ทหารกองประจำการและทหารประจำการสังกัดหน่วยราชการในส่วนกลางและ ส่วนการศึกษา กับนายทหารนอกกองและนายทหารพิเศษสังกัดกองทัพบกใช้เครื่องหมายสังกัด คือ	
กองบัญชาการกองทัพบก	ใช้อักษร ทบ
สำนักงานเลขาธิการกองทัพบก	
หน่วยข่าวกรองทางทหาร	„ ขกท
สำนักงานปลัดบัญชาการกองทัพบก	„ ปช
สำนักงานตรวจบัญชีกองทัพบก	„ ตช
สำนักงานประสานการวิจัย	„ สวพ
และพัฒนาการทางทหารกองทัพบก	
กรมกำลังพลทหารบก	„ กพ
กรมข่าวทหารบก	„ ขว
กรมยุทธการทหารบก	„ ยก
กรมส่งกำลังบำรุงทหารบก	„ กบ
กรมกิจการพลเรือนทหารบก	„ กร
กรมสารบรรณทหารบก	„ สบ
กรมการกำลังสำรองทหารบก	„ กสร
กรมการสารวัตรทหารบก	„ สห
กรมสวัสดิการทหารบก	„ สก
กรมสรรพาวุธทหารบก	„ สพ
กรมวิทยาศาสตร์ทหารบก	„ วศ
กรมพลธิการทหารบก	„ พธ
กรมแพทย์ทหารบก	„ พบ
กรมยุทธโยธาทหารบก	„ ยย
กรมการขนส่งทหารบก	„ ขส
กรมการสัตว์ทหารบก	„ กส
กรมการทหารสื่อสาร	„ สส
กรมการทหารช่าง	„ กช
กรมการเงินทหารบก	„ กง
ศูนย์เทคโนโลยีทางทหารกองทัพบก	„ ศทท

กรมจเรทหารบก	„	จบ
ศูนย์อำนวยการสร้างอาวุธกองทัพบก	„	ศอว
กรมยุทธศึกษาทหารบก	„	ยศ
ศูนย์การทหารราบ กรมยุทธศึกษาทหารบก	„	ศร
ศูนย์การทหารม้า กรมยุทธศึกษาทหารบก	„	ศม
ศูนย์การทหารปืนใหญ่	„	ศป
ศูนย์การบินทหารบก	„	ศบบ
ศูนย์สงครามพิเศษ	„	ศสพ
กรมการรักษาดินแดน	„	รรด
สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง	„	สบส.
วิทยาลัยการทัพบก	„	วทบ
โรงเรียนเสนาธิการทหารบก	„	สธ
โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ใช้เครื่องหมายรูปตราแผ่นดินในรัชกาล	„	สธ
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	„	สธ
(๒) ทหารกองประจำการและทหารประจำการสังกัดหน่วยราชการส่วนภูมิภาคใช้	„	สธ
เครื่องหมายสังกัด คือ	„	สธ
กองทัพภาค	ใช้อักษร	ทภ
และมีเลขหมายกองทัพภาคประกอบ	„	ทภ
กองทัพน้อย	„	ทน
และมีเลขหมายกองทัพน้อยประกอบ	„	ทน
มณฑลทหารบก	„	มบ
และมีเลขหมายมณฑลทหารบกประกอบ	„	มบ
จังหวัดทหารบกกรุงเทพฯ	„	จทบ กท
จังหวัดทหารบกกาญจนบุรี	„	จทบ กจ
จังหวัดทหารบกเพชรบุรี	„	จทบ พบ
จังหวัดทหารบกราชบุรี	„	จทบ รบ
จังหวัดทหารบกปราจีนบุรี	„	จทบ ปจ
จังหวัดทหารบกสระแก้ว	„	จทบ สก
จังหวัดทหารบกฉะเชิงเทรา	„	จทบ ฉช
จังหวัดทหารบกฉะเชิงเทรา	„	จทบ ฉช
จังหวัดทหารบกชลบุรี	„	จทบ ลบ
จังหวัดทหารบกสระบุรี	„	จทบ สบ
จังหวัดทหารบกชลบุรี	„	จทบ ชบ
จังหวัดทหารบกนครราชสีมา	„	จทบ นม
จังหวัดทหารบกบุรีรัมย์	„	จทบ บร
จังหวัดทหารบกสุรินทร์	„	จทบ สร
จังหวัดทหารบกอุบล	„	จทบ อบ
จังหวัดทหารบกร้อยเอ็ด	„	จทบ รอ
จังหวัดทหารบกขอนแก่น	„	จทบ ขก

จังหวัดทหารบกเลย	„	จทบ ลย
จังหวัดทหารบกอุดร	„	จทบ อุด
จังหวัดทหารบกนครพนม	„	จทบ นพ
จังหวัดทหารบกสกลนคร	„	จทบ สน
จังหวัดทหารบกนครสวรรค์	„	จทบ นว
จังหวัดทหารบกตาก	„	จทบ ตก
จังหวัดทหารบกเพชรบูรณ์	„	จทบ พช
จังหวัดทหารบกพิษณุโลก	„	จทบ พล
จังหวัดทหารบกกำแพง	„	จทบ ลป
จังหวัดทหารบกพะเยา	„	จทบ พย
จังหวัดทหารบกน่าน	„	จทบ นน
จังหวัดทหารบกอุดรดิตถ์	„	จทบ อต
จังหวัดทหารบกเชียงใหม่	„	จทบ ชม
จังหวัดทหารบกเชียงราย	„	จทบ ชร
จังหวัดทหารบกนครศรีธรรมราช	„	จทบ นศ
จังหวัดทหารบกชุมพร	„	จทบ ขพ
จังหวัดทหารบกทุ่งสง	„	จทบ ทส
จังหวัดทหารบกสุราษฎร์ธานี	„	จทบ สฎ
จังหวัดทหารบกสงขลา	„	จทบ สข
จังหวัดทหารบกปัตตานี	„	จทบ ปน
(๓) ทหารกองประจำการ ทหารประจำการ และนายทหารพิเศษสังกัดหน่วยทหาร		
ใช้เครื่องหมายสังกัด คือ		
สังกัดหน่วยบัญชาการทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์และหน่วยขึ้นตรง		
เฉพาะนายทหารสัญญาบัตรผู้ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ใช้เครื่องหมายสังกัดเป็นรูปตราราชวัลลภ		
สังกัดหน่วยบัญชาการทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์	ใช้อักษร	นทม รอ
สังกัดหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ	ใช้อักษร	นสศ
สังกัดหน่วยบัญชาการป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบก	ใช้อักษร	นปอ
สังกัดกองพล	ใช้อักษร	พล
ตามด้วยอักษรประจำเหล่า และมีเลขหมายกองพล		
ประกอบ เว้นแต่หน่วยต่อไปนี้ให้ใช้อักษรประจำเหล่าดังนี้		
กองพลทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยาน	ใช้อักษร	ปตอ
กองพลรบพิเศษ	„	พรบ
กองพลพัฒนา	„	พน
กองพลทหารอาสาสมัคร	„	อสส
สังกัดกองบัญชาการช่วยรบ	„	บชร
มีเลขหมายกองบัญชาการประกอบ		
สังกัดศูนย์ต่อสู้ป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบก	ใช้อักษร	ศปอ
สังกัดศูนย์ต่อสู้ป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบกประจำพื้นที่	ใช้อักษร	ศปอ
มีเลขหมายศูนย์ต่อสู้ป้องกันภัยทางอากาศกองทัพบกประจำพื้นที่ที่ต่อท้าย		

อักษรแทนอักษรประจำเหล่าดังนี้

ในงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

” ปตอ

” รพศ

”พณ

” สนั่น

สังกัดกองพันที่จัดเป็นกรม ใช้อักษรประจำเหล่า และมีเลขหมายกรมประกอบและมี

เลขหมายกองพันต่อท้ายโดยมีขีดทับคั่น เว้นแต่หน่วยต่อไปนี้ให้อักษรแทนอักษรประจำเหล่าดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการใช้อักษร ทม รอ

” ปตอ

กองพันรบพิเศษ

” พณ

ประจำเหล่าและมีเลขหมายกอง

โดยมีขีดทับคั่น เว้นแต่หน่วยต่อไปนี้ใช้อักษรแทนอักษรประจำเหล่าดังนี้

กองพันทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยาน

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ปฐป

” ๒

กองพันส่งทหารอากาศ

„ ปัจจุบัน

” สปร

กองพันซ่อมบำรุง

” รพศ

” พน

” ๑๑

กองพันสัตว์ต่าง

หมายสังกัดของหน

บังคับบัญชาโดยตรง

อักษรประจำเหล่าต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบเป็นเครื่องหมายสังกัด มีดังนี้

ใช้อักษร ร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

” ၂

(ง) เหล่าทหารช่าง

..

.. បន្ត

39W

(ซ) เหล่าทหารพลอาธิการ	„	พธ
(ณ) เหล่าทหารสารวัตร	„	สท
(ญ) เหล่าทหารสารบรรณ	„	สบ
(ฎ) เหล่าทหารการเงิน	„	กง
(ฏ) เหล่าทหารพระธรรมนูญ	„	ธน
(ฐ) เหล่าทหารแพทย์	„	พ
(ฑ) เหล่าทหารแผนที่	„	ผท
(ฒ) เหล่าทหารการสัตว์	„	กส
(ณ) เหล่าทหารดุริยางค์	„	ดย
(ด) เหล่าทหารการข่าว	„	ขว

ข้อ ๒๖^๓ นายทหารสัญญาบัตรประจำการชั้นพันเอกซึ่งเทียบเท่าพลจัตวา นายพล และจอมพลใช้เครื่องหมายโลหะสีทองรูปคทาไขว้ประกอบด้วยข้อชัยพฤกษ์แทนเครื่องหมายเหล่า และ เครื่องหมายสังกัด เมื่อแต่งเครื่องแบบฝึกหัดหรือเครื่องแบบสนามให้ติดเครื่องหมายตามข้อนี้ ที่คอเสื้อ ข้างขวาข้างเดียว

ข้อ ๒๗ นักเรียนทหาร ใช้เครื่องหมายดังนี้

(๑) นักเรียนนายร้อย ใช้เครื่องหมายโลหะสีทองรูปตราแผ่นดินในรัชกาล พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ติดที่คอเสื้อทั้งสองข้าง โดยไม่ใช้เครื่องหมายเหล่าและ เครื่องหมายสังกัดเมื่อแต่งเครื่องแบบฝึกหัดหรือเครื่องแบบสนามให้ติดเครื่องหมายนี้ที่คอเสื้อข้างขวา

(๒) นักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า ใช้เครื่องหมายเหล่า ทหารแพทย์ติดที่คอเสื้อข้างขวาและใช้เครื่องหมายสังกัดของกรมแพทย์ทหารบกติดที่คอเสื้อข้างซ้าย เมื่อแต่งเครื่องแบบฝึกหัดหรือเครื่องแบบสนามให้ติดเครื่องหมายสังกัดที่อกเสื้อข้างซ้ายเหนือกิ่งกลางปก กระเป๋

(๓) นักเรียนนายทหารแผนที่ ใช้เครื่องหมายโลหะสีทองรูปจักรกระบองมีดาวกลาง จักรติดที่คอเสื้อทั้งสองข้าง โดยไม่ใช้เครื่องหมายเหล่าและเครื่องหมายสังกัด เมื่อแต่งเครื่องแบบฝึก หัดหรือเครื่องแบบสนามให้ติดเครื่องหมายนี้ที่คอเสื้อข้างขวา

(๔) นักเรียนนายร้อยสำรอง ใช้เครื่องหมายเหล่าและเครื่องหมายสังกัดตามเหล่า และสังกัดของตน เมื่อแต่งเครื่องแบบฝึกหัดหรือเครื่องแบบสนามให้ติดเครื่องหมายสังกัดที่อกเสื้อข้าง ซ้ายเหนือกิ่งกลางปกกระเป๋

นักเรียนนายสิบปีที่ ๑ ใช้เครื่องหมายดอกจันทน์ติดที่คอเสื้อทั้งสองข้างสำหรับ นักเรียนนายสิบตั้งแต่ชั้นปีที่ ๒ ขึ้นไป และนักเรียนนายสิบหลักสูตร ๑ ปี ใช้เครื่องหมายดอกจันทน์ ติดที่คอเสื้อข้างซ้ายแทนเครื่องหมายสังกัด และใช้เครื่องหมายเหล่าตามเหล่าของตน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๓ ข้อ ๒๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๕๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติ เครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๘๒

ข้อ ๒๘^๔ ทหารนอกประจำการ ใช้เครื่องหมายเหล่าครั้งสุดท้ายติดที่คอเสื้อข้างขวา และติดอักษร นก ที่คอเสื้อข้างซ้าย สำหรับนายทหารสัญญาบัตรชั้นพันเอกซึ่งเทียบเท่าพลจัตวา นายพลและจอมพล ใช้เครื่องหมายโลหะสีทองรูปคทาไขว้ประกอบด้วยข้อชัยพฤกษ์ติดที่คอเสื้อทั้งสองข้าง และติดอักษร นก ที่ปีกกระเป๋าบนซ้ายติดขอบกระเป๋าด้านใกล้กับแขนเสื้อทางซ้าย ถ้าเป็นเสื้อที่ไม่มีกระเป๋าบนให้ติดอักษร นก ที่อกเสื้อด้านซ้ายแนวดียวกับกระเป๋าบน

หมวด ๕

เครื่องหมายพิเศษ

ข้อ ๒๙ นายทหารซึ่งดำรงตำแหน่งเสนาธิการ ฝ่ายเสนาธิการหรือตำแหน่งที่กำหนดว่าเป็นตำแหน่งฝ่ายเสนาธิการ ใช้สายยงยศเป็นสายถัก ๑ เส้น ประกอบด้วยตุ้มโลหะสีทอง ๑ ตุ้ม สายเกลี้ยง ๒ เส้น ปลายสายรวมติดได้อินทรนุขข้างขวา สายถักคล้องใต้แขนขวาผ่านหน้าอก สายเกลี้ยงทำเป็นบ่วงคล้องใต้แขนขวา ๑ เส้น ส่วนอีก ๑ เส้น ทำเป็นบ่วงผ่านหน้าอกมารวมกับปลายสายถักคล้องที่ตุ้มอกเสื้อ ให้ตุ้มโลหะสีทองอยู่กับที่อกเสื้อ ถ้าเป็นเสื้อชั้นนอกคอปัดคล้องที่ตุ้มอกเสื้อเม็ดที่ ๑ ถ้าเป็นเสื้อชั้นนอกคอแบะหรือเสื้อชั้นนอกเปิดอกคล้องใต้ชายพับประมาณแนวดียวกับตุ้มเม็ดที่ ๑ ของเสื้อชั้นนอกคอปัด

สายยงยศทำด้วยไหมทองหรือไหมสีเหลือง ใช้ประกอบกับเครื่องแบบดังนี้

(๑) เครื่องแบบปกติขาว หรือเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะที่ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องแบบครึ่งยศ เครื่องแบบเต็มยศ เครื่องแบบสโมสร หรือเครื่องแบบกันหนาวน้ำเงินดำ ใช้สายยงยศไหมทอง

(๒) เครื่องแบบปกติขาว หรือเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะที่ไม่ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ใช้สายยงยศไหมสีทอง

(๓) เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับ หรือเครื่องแบบปกติกากีนวลแกมเขียวคอพับใช้สายยงยศไหมสีเหลือง เฉพาะแต่สายเกลี้ยง ๑ เส้น ทำเป็นบ่วงผ่านหน้าอกมาคล้องที่ตุ้มอกเสื้อเม็ดที่ ๒ ปลายสายรวมติดได้อินทรนุขข้างขวา

ข้อ ๓๐ นายทหารคนสนิท ใช้สายยงยศเป็นสายถัก ๑ เส้น ประกอบด้วยตุ้มโลหะสีทอง ๑ ตุ้ม ทำเป็นบ่วงคล้องใต้แขนขวา ปลายสายรวมติดได้อินทรนุขข้างขวา ให้ตุ้มโลหะสีทองอยู่ทางด้านหน้า

สายยงยศทำด้วยไหมทองหรือไหมสีเหลือง ใช้ประกอบกับเครื่องแบบดังนี้

(๑) เครื่องแบบปกติขาวหรือเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะที่ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องแบบครึ่งยศ เครื่องแบบเต็มยศ เครื่องแบบสโมสร หรือเครื่องแบบกันหนาวสีน้ำเงินดำ ใช้สายยงยศไหมทอง

(๒) เครื่องแบบปกติขาวหรือเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะที่ไม่ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ใช้สายยงยศไหมสีเหลือง

^๔ ข้อ ๒๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๕๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๘๒

(๓) เครื่องแบบปกติกาเกี๊ยมเขียวคอพับหรือเครื่องแบบปกติกาเกี๊ยมเขียวคอพับใช้สายยงยศไหมสีเหลืองเกลี้ยง ๑ เส้น ทำเป็นบ่วงคล้องใต้แขนขวาปลายสายรวมติดได้อินทรธนูข้างขวา

นายทหารซึ่งใช้สายยงยศเสนาธิการและดำรงตำแหน่งนายทหารคนสนิท ใช้สายยงยศเสนาธิการแต่อย่างเดียว

ข้อ ๓๑ นักเรียนนายสิบและนักเรียนนายทหาร ใช้เครื่องหมายเลขตามชั้นปีการศึกษา ติดบนอินทรธนูทั้งสองข้าง ห่างจากริมอินทรธนูทางด้านไหล่ ๑ เซนติเมตร ให้ด้านบนของเลขอยู่ทางด้านคอ

นักเรียนนายร้อยซึ่งศึกษาวิชาการแพทย์และนักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า ใช้เครื่องหมาย ๑-พ ๒-พ ๓-พ ๔-พ ๕-พ และ ๖-พ ตามชั้นปีการศึกษา ที่ศึกษาวิชาการแพทย์ สำหรับนักเรียนนายร้อยหลักสูตรพิเศษ ใช้เครื่องหมายอักษร พ และนักเรียนนายร้อยสำรองใช้เครื่องหมายอักษร นส แทนเครื่องหมายเลขตามวรรคหนึ่ง

เครื่องหมายตามข้อนี้ทำด้วยโลหะสีทอง เมื่อแต่งเครื่องแบบฝึกหรือเครื่องแบบสนามให้ติดเครื่องหมายนี้ที่คอเสื้อข้างซ้าย สำหรับนักเรียนนายสิบให้ติดที่อกเสื้อข้างซ้ายเหนือกึ่งกลางปกกระเป๋

ข้อ ๓๒ นักเรียนนายทหาร ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่หัวหน้าตอน หัวหน้าหมวด หัวหน้ากองร้อย หัวหน้ากองพัน หรือหัวหน้านักเรียน ใช้เครื่องหมายทำด้วยโลหะสีทอง ติดที่กึ่งกลางบนอินทรธนูทั้งสองข้าง ให้ด้านบนของเครื่องหมายอยู่ทางด้านคอดังนี้

หัวหน้าตอน	รูปจักร
หัวหน้าหมวด	รูปจักรภายใต้พระมหามงกุฎ
หัวหน้ากองร้อย	รูปจักรภายใต้พระมหามงกุฎรัศมี
หัวหน้ากองพัน	รูปกระบี่ไขว้ประกอบกับจักรภายใต้พระมหามงกุฎรัศมี
หัวหน้านักเรียนนายร้อย	รูปกระบี่ไขว้ประกอบกับจักรภายใต้พระมหามงกุฎรัศมี และมีข้อชัยพฤกษ์โอบอยู่เบื้องล่าง
หัวหน้านักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์	รูปอักษร รร ๖ ภายใต้พระมหามงกุฎรัศมี และมีข้อชัยพฤกษ์โอบอยู่เบื้องล่าง
หัวหน้านักเรียนนายทหารแผนที่	รูปจักรประกอบกับกระบองมีดาวกลางจักร
หัวหน้านักเรียนนายร้อยสำรอง	รูปพระเกี้ยวรัศมี

เครื่องหมายตามข้อนี้ เมื่อแต่งเครื่องแบบฝึกหรือเครื่องแบบสนาม ให้ติดที่คอเสื้อด้านซ้ายเหนือเครื่องหมายเลขชั้นปีการศึกษา

ข้อ ๓๓ พลทหารอาสาสมัคร ใช้เครื่องหมายอักษร อส และเลขตามจำนวนปีที่อาสาสมัครต่อท้ายตัวอักษร ทำด้วยโลหะสีทอง ติดบนอินทรธนูทั้งสองข้างห่างจากริมอินทรธนูทางด้านไหล่ ๑ เซนติเมตร ให้ด้านบนของเครื่องหมายอยู่ทางด้านคอเครื่องหมายตามข้อนี้ เมื่อแต่งเครื่องแบบฝึกหรือเครื่องแบบสนามให้ติดที่อกเสื้อข้างซ้ายเหนือกึ่งกลางปกกระเป๋

ข้อ ๓๔ ทหารในหน่วยทหารรักษาพระองค์หรือหน่วยทหารที่มีนามเกียรติยศใช้
เครื่องหมายทำด้วยโลหะสีทองติดที่อกเสื้อข้างขวาเหนือกึ่งกลางปกกระเป๋าดังนี้

(๑) ทหารในกองบังคับการกรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์ ในกองพันที่
๑ และกองพันที่ ๒ และกองพันที่ ๔ กรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์และในกรมทหาร
มหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวใช้อักษร จปร ขนาด
เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร

(๒) ทหารในกองพันที่ ๓ มหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า
เจ้าอยู่หัว กรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์ ใช้อักษร ว มีพระมหามงกุฎ ขนาดกว้าง ๒
เซนติเมตร สูง ๒.๕ เซนติเมตร

(๓) ทหารในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ ทหารในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษา
พระองค์ และในหน่วยทหารช่างรักษาพระองค์ ใช้อักษรพระปรมาภิไธยย่อในองค์พระมหากษัตริย์
รัชกาลปัจจุบัน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร

(๔) ทหารในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ และทหารในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ และทหารในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ ใช้อักษร พระนามาภิไธยย่อ สก ขนาดกว้าง ๑.๔ เซนติเมตร สูง ๒.๒ เซนติเมตร

(๕) ทหารในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า
เจ้าอยู่หัว ใช้อักษร รร ๖ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร

(๖) ทหารในกองพันทหารม้าที่ ๖ ในสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ใ
ใช้อักษร สม ขนาดกว้าง ๒ เซนติเมตร สูง ๑.๘ เซนติเมตร

(๗) ทหารในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
ใช้อักษรพระนามาภิไธยย่อ สว ขนาดกว้าง ๒ เซนติเมตร สูง ๒.๗ เซนติเมตร

(๘) ทหารในกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
และนักเรียนนายร้อย ทหารในกองพลที่ ๑ รักษาพระองค์ ทหารในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์
ทหารในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ ทหารในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ทหารในหน่วย
ทหารสื่อสารรักษาพระองค์ และทหารในกรมทหารขนส่งรักษาพระองค์ ใช้อักษรพระปรมาภิไธยย่อ
ภปร ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร

(๙) ทหารในสำนักงานเลขาธิการฝ่ายทหารประจำสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ
สยามมกุฎราชกุมาร ใช้อักษรพระนามาภิไธยย่อ มวก ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร

ทหารในหน่วยทหารในพระองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
ใช้อักษรพระนามาภิไธยย่อ มวก ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๓ เซนติเมตร เมื่อใช้ประกอบกับเครื่องแบบ
ฝึกหรือเครื่องแบบสนาม ให้ใช้ชนิดปักด้วยไหมหรือวัตถุเทียมไหมสีเหลืองบนแผ่นผ้าสีน้ำเงินดำมีขอบ
วงกลมล้อมรอบตัวอักษร

(๑๐) ทหารในหน่วยทหารที่ได้รับพระบรมราชานุญาตให้สถาปนาเป็นหน่วยทหารใน
พระองค์ใช้อักษรพระปรมาภิไธยย่อหรืออักษรพระนามาภิไธยย่อของพระองค์นั้น ๆ

ข้อ ๓๔ (๙) วรรคสอง เพิ่มโดยกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๕๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
เครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๘๑

ถ้าใช้ประกอบกับเครื่องแบบสโมสรอกแข็งหรือเครื่องแบบสโมสรอกอ่อนให้ใช้ขนาด ย่อลงเหลือสามในสี่ และให้ติดบนเสื้อส่วนที่แบะพับด้านขวา

ข้อ ๓๕ ทหารซึ่งเป็นนักโดดร่ม ใช้เครื่องหมายนักโดดร่มติดที่อกเสื้อด้านซ้ายเหนือ แนวเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามชั้นดังนี้

ชั้นที่ ๑ เป็นรูปร่มชูชีพอยู่เหนือเอราวัณ ปีกหรือทำด้วยด้ายเงินหรือวัตถุเทียมเงิน ระหว่างเศียรเอราวัณกับขอบกระโปรงร่มมีอุณาโลมทำด้วยโลหะสีเงินประกอบกับปีกนก ๒ ปีก ปีกหรือทำด้วยด้ายทองหรือวัตถุเทียมเงินทองบนพื้นสีกหลาดสีแดง กว้าง ๑๐ เซนติเมตร สูง ๔ เซนติเมตร ที่กึ่งกลางตัวร่มชูชีพมีดาวโลหะสีน้ำเงิน ๑ ดาว และช่อชัยพฤกษ์โลหะสีน้ำเงินโอบใต้ดาว

ชั้นที่ ๒ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่ไม่มีช่อชัยพฤกษ์

ชั้นที่ ๓ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่ไม่มีดาวและช่อชัยพฤกษ์

ชั้นกิตติมศักดิ์ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่ไม่มีอุณาโลม

เครื่องหมายนี้ใช้ประกอบกับเครื่องแบบได้ทุกชนิด เว้นแต่เครื่องแบบฝึกและ เครื่องแบบสนามใช้ชนิดปักด้วยด้ายเงินหรือไหมสีน้ำเงินดำ เย็บติดอกเสื้อข้างซ้าย ถ้าใช้ประกอบกับ เครื่องแบบสโมสรอกแข็งหรือเครื่องแบบสโมสรอกอ่อน ใช้ชนิดปักหรือทำด้วยด้ายเงินหรือวัตถุเทียมเงิน ขนาดย่อลงเหลือหนึ่งในสอง ติดบนเสื้อส่วนที่แบะพับด้านซ้าย สำหรับผู้ที่ได้รับเครื่องหมายนักโดดร่ม ชั้นกิตติมศักดิ์และสายยศไหมสีแดง ให้แต่งกายได้เช่นเดียวกับนักโดดร่มประจำกอง

ข้อ ๓๖ ทหารซึ่งเป็นนักบิน ใช้เครื่องหมายแสดงความสามารถในการบิน ติดที่อก เสื้อข้างซ้ายเหนือแนวเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามชั้นดังนี้

ชั้นที่ ๑ เป็นรูปปีกนก ๒ ปีก ทำด้วยโลหะสีเงิน กว้าง ๒ เซนติเมตร ยาว ๗.๖ เซนติเมตร ระหว่างหัวปีกต่อกันมีรูปอาร์มทำด้วยโลหะสีเงิน กว้าง ๑.๓ เซนติเมตร ยาว ๑.๕ เซนติเมตร ภายในอาร์มเป็นรูปแถบธงไตรรงค์เฉียงจากขวามาซ้าย มีจักรโลหะสีทองขนาด เส้นผ่าศูนย์กลาง ๐.๘ เซนติเมตร ทับบนกลางอาร์ม เหนืออาร์มมีอุณาโลมอยู่ในพระมหามงกุฎเปล่ง รัศมีทำด้วยโลหะสีเงิน

ชั้นที่ ๒ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่เหนืออาร์มมีดาวทำด้วยโลหะสีเงินขนาด เส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๔ เซนติเมตร แทนอุณาโลมและพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี

ชั้นที่ ๓ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่เหนืออาร์มไม่มีอุณาโลมและพระมหามงกุฎเปล่ง รัศมี

ชั้นกิตติมศักดิ์ เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่เหนืออาร์มไม่มีอุณาโลม

ชั้นศิษย์การบินชั้นมัธยม เช่นเดียวกับชั้นที่ ๑ เว้นแต่ทางด้านขวาไม่มีปีกเหนืออาร์ม ไม่มีอุณาโลมและพระมหามงกุฎเปล่งรัศมี

เครื่องหมายนี้ใช้ประกอบกับเครื่องแบบได้ทุกชนิด ถ้าใช้ประกอบกับเครื่องแบบ สโมสรอกแข็งหรือเครื่องแบบสโมสรอกอ่อน ให้ใช้ขนาดย่อลงเหลือหนึ่งในสอง และให้ติดบนเสื้อส่วน ที่แบะพับด้านซ้าย

ทหารซึ่งเป็นนักบินและนักโดดร่ม ถ้าติดเครื่องหมายแสดงความสามารถในการบิน และเครื่องหมายนักโดดร่มในขณะเดียวกัน ให้ติดเครื่องหมายแสดงความสามารถในการบินเหนือ เครื่องหมายนักโดดร่ม

ข้อ ๓๗ ทหารซึ่งเป็นนักทำลายวัตถุระเบิด ให้ใช้เครื่องหมายนักทำลายวัตถุระเบิดติดที่อกเสื้อด้านซ้ายเหนือแนวเครื่องราชอิสริยาภรณ์

เครื่องหมายนักทำลายวัตถุระเบิด มีลักษณะเป็นรูปประกอบด้วยวงจักรสายฟ้า และลูกระเบิดทำด้วยโลหะสีเงินทำให้เป็นมัน มีรูปเปลวระเบิดทำด้วยโลหะสีทองอยู่ตรงกลางโอบล้อมจากเบื้องล่างขึ้นบนด้วยข้อชัยพฤกษ์สีเงินทำให้เป็นมัน ขนาดสูง ๒.๕ เซนติเมตร กว้าง ๕.๖ เซนติเมตร

เครื่องหมายนักทำลายวัตถุระเบิดกิตติมศักดิ์ มีลักษณะเช่นเดียวกับเครื่องหมายนักทำลายวัตถุระเบิด เว้นแต่มีดาวทำด้วยโลหะสีทองประดับอยู่เหนือเปลวระเบิด

เครื่องหมายตามข้อนี้ใช้ประกอบกับเครื่องแบบได้ทุกชนิด ถ้าใช้ประกอบกับเครื่องแบบสโมสรอกแข็งหรือเครื่องแบบสโมสรอกอ่อน ให้ใช้ขนาดย่อลงเหลือสองในสาม และให้ติดบนเสื้อส่วนที่แบะพับด้านซ้าย

ข้อ ๓๘ ทหารซึ่งสำเร็จการศึกษาหลักสูตรการรบแบบจู่โจมของศูนย์การทหารราบ กรมยุทธศึกษาทหารบก ศูนย์การทหารม้า กรมยุทธศึกษาทหารบก ศูนย์สงครามพิเศษ หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ หรือของต่างประเทศที่ศูนย์การทหารราบ กรมยุทธศึกษาทหารบก ศูนย์การทหารม้า กรมยุทธศึกษาทหารบก หรือศูนย์สงครามพิเศษ หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่ามีความมาตรฐานเทียบเท่าใช้เครื่องหมายทหารจู่โจมติดที่อกเสื้อข้างขวาได้แนวเครื่องหมายหน่วยทหารรักษาพระองค์ มีลักษณะเป็นรูปหัวเสือทำด้วยโลหะสีทองคาบดาบปลายปืนสีเงินทำให้เป็นมัน ด้ามสีน้ำตาลแกมแดงอยู่เหนือข้อชัยพฤกษ์สีเงินทำให้เป็นมัน ขนาดสูง ๒.๕

เซนติเมตร กว้าง ๕.๒ เซนติเมตร
เครื่องหมายตามข้อนี้ใช้ประกอบกับเครื่องแบบได้ทุกชนิด ถ้าใช้ประกอบกับเครื่องแบบสโมสรอกแข็งหรือเครื่องแบบสโมสรอกอ่อน ให้ใช้ขนาดย่อลงเหลือสองในสามและให้ติดบนเสื้อส่วนที่แบะพับด้านขวา

ข้อ ๓๙ ทหารซึ่งสำเร็จการศึกษาหลักสูตรพับรม ซ่อมบำรุงและส่งกำลังทางอากาศ ใช้เครื่องหมายแสดงความสามารถในการพับรม ซ่อมบำรุงและส่งกำลังทางอากาศติดที่อกเสื้อด้านขวาเหนือป้ายชื่อ

เครื่องหมายแสดงความสามารถในการพับรม ซ่อมบำรุงและส่งกำลังทางอากาศ มีลักษณะเป็นรูปร่มชูชีพอยู่เหนือวงจักรประกอบกับปีกนก ๒ ปีก เครื่องหมายนี้ทำด้วยโลหะสีเงิน ขนาดสูง ๒.๕ เซนติเมตร กว้าง ๕ เซนติเมตร

เครื่องหมายแสดงความสามารถในการพับรม ซ่อมบำรุงและส่งกำลังทางอากาศกิตติมศักดิ์มีลักษณะเช่นเดียวกับเครื่องหมายแสดงความสามารถในการพับรม ซ่อมบำรุงและส่งกำลังทางอากาศ เว้นแต่มีดาวทำด้วยโลหะสีเงินประดับอยู่เหนือร่มชูชีพ

เครื่องหมายตามข้อนี้ใช้ประกอบกับเครื่องแบบได้ทุกชนิด ถ้าใช้ประกอบกับเครื่องแบบสโมสรอกแข็งหรือเครื่องแบบสโมสรอกอ่อน ให้ใช้ขนาดย่อลงเหลือสองในสามและให้ติดบนเสื้อส่วนที่แบะพับด้านขวา

ข้อ ๔๐ ทหารซึ่งสำเร็จการศึกษาหลักสูตรสงครามทุ่นระเบิดจากโรงเรียนทหารช่าง
กรมการทหารช่าง ใช้เครื่องหมายสงครามทุ่นระเบิดติดที่อกเสื้อด้านขวาเหนือป้ายชื่อ

เครื่องหมายสงครามทุ่นระเบิดทำด้วยโลหะ มีลักษณะเป็นรูปทุ่นระเบิดดัดถลึงสี่
เหลี่ยมรกรกที่กลางทุ่นระเบิดมีเครื่องหมายทหารช่างสีทองตัวนูน ทั้งสองข้างของทุ่นระเบิดมีสายฟ้าสี
ทองข้างละ ๑ สาย อยู่ภายในเปลวระเบิดสีแดง ทั้งหมดนี้รองรับด้วยข้อชัยพฤษ์สีเงิน เครื่องหมายนี้
ขนาดสูง ๓.๘ เซนติเมตร กว้าง ๖.๓ เซนติเมตร

เครื่องหมายสงครามทุ่นระเบิดกิตติมศักดิ์ มีลักษณะเช่นเดียวกับเครื่องหมาย
สงครามทุ่นระเบิด เว้นแต่มีดาวสีทอง ๑ ดวง ประดับที่แกนของทุ่นระเบิด

เครื่องหมายตามข้อนี้ใช้ประกอบกับเครื่องแบบได้ทุกชนิด เว้นแต่เครื่องแบบฝึกและ
เครื่องแบบสนามให้ใช้ชนิดใหม่ปักเย็บติดที่อกเสื้อด้านขวาเหนือป้ายชื่อ ถ้าใช้ประกอบกับเครื่องแบบ
สโมสรอกแข็งหรือเครื่องแบบสโมสรอกอ่อน ให้ใช้ขนาดย่อลงเหลือสองในสาม และให้ติดบนเสื้อส่วน
ที่แบะพับด้านขวา

ข้อ ๔๑ พลทหารซึ่งทำหน้าที่อย่างนายสิบ ใช้บังคับด้วยสักรหลาดสีน้ำเงินขนาด
เท่ากับบังเครื่องหมายยศสิบตรี ติดที่แขนเสื้อข้างซ้ายด้านนอกกึ่งกลางระหว่างไหล่กับข้อศอก

ข้อ ๔๒ พลทหารซึ่งทำหน้าที่ครุฑทหารใหม่ ใช้เครื่องหมายรูปจักรทำด้วยโลหะสีทอง
เส้นผ่าศูนย์กลาง ๓.๕ เซนติเมตร ทาบบนพื้นสักรหลาดสีน้ำเงินรูปวงกลม ติดที่แขนเสื้อข้างซ้ายด้าน
นอกกึ่งกลางระหว่างไหล่กับข้อศอก

ข้อ ๔๓ ทหารซึ่งทำหน้าที่เป็นกรรมการตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการตาม
กฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ตรวจเลือกใช้ปลอกแขนทำด้วยสักรหลาด
หรือเสิร์จสีแดง กว้าง ๗ เซนติเมตร ขลิบริมสีน้ำเงินข้างละ ๐.๕ เซนติเมตร

ทหารซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการในการตรวจเลือกใช้ปลอกแขนทำด้วยสักรหลาด
หรือเสิร์จสีน้ำเงิน กว้าง ๗ เซนติเมตร ขลิบริมสีแดงข้างละ ๐.๕ เซนติเมตร
ปลอกแขนตามข้อนี้ ให้สวมที่แขนเสื้อข้างขวาเหนือข้อศอก

ภาค ๒

เครื่องแบบทหารหญิง

หมวด ๑

ชนิดของเครื่องแบบ

ข้อ ๔๔ เครื่องแบบทหารหญิง มี ๑๓ ชนิด คือ

(๑) เครื่องแบบปกติขาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีขาว

(ค) กระโปรงสีขา

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก

(จ) ถุงเท้ายาวสีน้ำตาลอ่อน

(ฉ) กระเป๋าสีดำขนาดเล็ก

(๒) เครื่องแบบปกติกาเกีแกมเขียวคอแบะ ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกาเกีแกมเขียว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีกาเกีแกมเขียว

(ค) กระโปรงสีกาเกีแกมเขียว

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก

(จ) ถุงเท้ายาวสีน้ำตาลอ่อน

(ฉ) กระเป๋าสีดำขนาดใหญ่

(๓) เครื่องแบบปกติกาเกีแกมเขียวคอปก ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกาเกีแกมเขียว หรือหมวกหนีบสีกาเกีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอปกสีกาเกีแกมเขียว

(ค) กระโปรงสีกาเกีแกมเขียว หรือกระโปรงกางเกงสีกาเกีแกมเขียว หรือกางเกงขายาวสีกาเกีแกมเขียวแบบปกติ(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก หรือรองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำชนิดผูกเชือก

(จ) กระเป๋าสีดำขนาดใหญ่

สำหรับรองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก ให้ใช้กับกระโปรงสีกาเกีแกมเขียวหรือกระโปรงกางเกงสีกาเกีแกมเขียว และรองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดผูกเชือกให้ใช้กับกางเกงขายาวสีกาเกีแกมเขียวแบบปกติ

(๔) เครื่องแบบปกติขาวคอปก ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกาเกีแกมเขียว หรือหมวกหนีบสีกาเกีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอปกสีขาว

(ค) กระโปรงสีกาเกีแกมเขียว หรือกระโปรงกางเกงสีกาเกีแกมเขียว หรือกางเกงขายาวสีกาเกีแกมเขียวแบบปกติ

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก หรือรองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำชนิดผูก

เชือก

(จ) กระเป๋าสีดำขนาดใหญ่

สำหรับรองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก ให้ใช้กับกระโปรงสีกาเกีแกมเขียวหรือกระโปรงกางเกงสีกาเกีแกมเขียว และรองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดผูกเชือกให้ใช้กับกางเกงขายาวสีกาเกีแกมเขียวแบบปกติ

(๕) เครื่องแบบปกติกาเกีแกมเขียวคอปก ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกาเกีแกมเขียว หรือหมวกหนีบสีกาเกีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอปกสีกาเกีแกมเขียว

(ค) กระโปรงสีกาเกีแกมเขียว หรือกระโปรงกางเกงสีกาเกีแกมเขียว หรือกางเกงขายาวสีกาเกีแกมเขียวแบบปกติ

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำหรับโรงงั่วห่มส้นหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก ให้ใช้กระโปรงสีงาปก

สำหรับรองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก ให้ใช้กระโปรงสีกากีแกมเขียวหรือ
กระโปรงกางเกงสีกากีแกมเขียว และรองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก ให้ใช้กับกางเกงขายาวสี
กากีแกมเขียวแบบปกติ

(๖) เครื่องแบบปกติกาเกี๊ยนวลแกมเขียวคอพับ ประกอบด้วย

(๒) เสือคอกพัวสีภักดีนวลแถมเขียว

(ค) กระโปรงสีกากีแถมเขียว หรือกระโปรงกางเกงสีกากีแถมเขียว หรือกางเกง

ขยาวาสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก หรือรองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำชนิดผูกเชือก

(จ) กระเป๋าสีดำขนาดใหญ่

สำหรับเข็มขัดหนังสีดำกับรองเท้าหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก ให้ใช้กระโปรงสี
 กากีแกมเขียวหรือกระโปรงกางเกงสีกากีแกมเขียว และเข็มขัดด้ายถักหรือวัสดุเทียมด้ายถักสีกากีแกม
 เขียวหรือสีดำกับรองเท้าหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก ให้ใช้กับกางเกงขาสั้นสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

สำนักงานคณะกรรมการ (๗) เครื่องแบบปกติขาวคอพับ ประกอบด้วย

(ก) หมวกเก็บทรงอ่อนพับปีกสีกากีแกมเขียว หรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียว

(ข) เสือคอบัสสีขาว

(ค) กระโปรงสีากี้แกมเขียว หรือกระโปรงกางเกงสีากี้แกมเขียว หรือกางเกง

ขบวนการสิทธิมนุษยชนเชิงรุก

(ง) เพิ่มขีดหนังสือดำ หรือเพิ่มขีดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแถมเขียว
 หรือสีดำ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก หรือรองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำชนิดผูกเชือก

ส่วน (ง) กระเป่าถือสีดำขนาดใหญ่สำหรับเข็มขัดและรองเท้า ให้ใช้เช่นเดียวกับ
เครื่องแบบปกติกาฬินวลเกมเขียวคอพับ

สำนักงานคณะกรรมการ (๘) เครื่องแบบฝึก ประกอบด้วย กรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว หรือหมวกทรงอ่อนสีดำ หรือหมวก

เหล็ก สีกากี เกมเขียว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(ข) เสือคอเปิดสีงากี้แกมเขียว

(ค) ภายหลังการพิจารณาแล้วเห็นว่า

(ค) กางเกงขายาวสีทากี้แกมเขียวแบบฝึก

(ง) เพิ่มขีดข่ายลักหรือวัตถุเทียมด้ายลักสีากิแกมเขียวหรือสีดำ

(๑) รองเท้าส้นดั่งรองเท้าหนังสีดำ ขมิ้นแดง เขียว หรือรองเท้าเงิน

(จ) ร่องเท้าสงครามน่องหนังสือดำ ชนิดผูกเชือก หรือร่องเท้าเดินป่า

(๙) เครื่องแบบสนาม ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว หรือหมวกทรงอ่อนสีดำ หรือหมวก
เหล็กสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว หรือเสื้อสนามคอเปิดสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึก หรือกางเกงสนามขายาวสีกากีแกม
เขียว

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าสูงครี้งน่องหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก หรือรองเท้าเดินป่า
เครื่องแบบสนามตาม (ก) (ข) และ (ค) ในบางโอกาสจะใช้สีกากีแกมเขียวที่ระบาย
หรือแต้มด้วยสีอื่น เพื่อให้กลมกลืนกับภูมิประเทศก็ได้

เครื่องแบบชนิดนี้ ให้ใช้เครื่องสนามประกอบด้วย

(๑๐) เครื่องแบบครึ่งยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่ให้ใช้กระโปรงสีดำ
และกระเป๋าสีดำขนาดเล็ก

สำหรับทหารหญิงในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า
เจ้าอยู่หัว ในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ ในกรมทหาร
ราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในกรมทหารราบที่ ๒๑
รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์
ในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และในกรม
นักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ให้ใช้เครื่องแบบครึ่งยศรักษา
พระองค์ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงอ่อนสีดำ

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กระโปรงสีดำแบบป้าย

(ง) คันชีฟ

(จ) รองเท้าสูงครี้งน่องหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก หรือรองเท้าสูงหนังสีดำชนิด
ไม่ผูกเชือก

(ฉ) ถุงเท้ายาวสีดำ

สำหรับทหารหญิงในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎ
เกล้าเจ้าอยู่หัวในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ และในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรี
นครินทราบรมราชชนนีให้ใช้เครื่องแบบครึ่งยศรักษาพระองค์ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงอ่อนสีน้ำเงินดำ

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว

(ค) กระโปรงสีฟ้าหม่นแบบป้าย

(ง) คันชีฟ

(จ) รองเท้าสูงครี้งน่องหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก หรือรองเท้าสูงหนังสีดำชนิด

ไม่ผูกเชือก

(ฉ) ถุงเท้ายาวสีดำ

(๑๑) เครื่องแบบเต็มยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศ เว้นแต่ในโอกาสที่อยู่ในต่างประเทศที่มีอากาศหนาว ให้ใช้หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีน้ำเงินดำ เสื้อชั้นนอกคอแบะสีน้ำเงินดำ และกระโปรงสีน้ำเงินดำ

สำหรับทหารหญิงในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ ในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และในกรมนักเรียนนายร้อย รักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงอ่อนสีดำ มีฟู่

(ข) เสื้อเต็มยศรักษาพระองค์

(ค) กระโปรงสีดำแบบป้าย

(ง) คันทิชและประคด

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก หรือรองเท้าสูงหนังสีดำชนิดไม่ผูกเชือก

(ฉ) ถุงเท้ายาวสีดำ

สำหรับทหารหญิงในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ และในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ให้ใช้เครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงอ่อนสีน้ำเงินดำ มีฟู่

(ข) เสื้อเต็มยศรักษาพระองค์

(ค) กระโปรงสีฟ้าหม่นแบบป้าย

(ง) คันทิชและประคด

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก หรือรองเท้าสูงหนังสีดำชนิดไม่ผูกเชือก

(ฉ) ถุงเท้ายาวสีดำ

(๑๒) เครื่องแบบสโมสร เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศ

สำหรับทหารหญิงในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ ในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และในกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ให้ใช้หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีน้ำเงินดำ

(๑๓) เครื่องแบบสโมสรถอ้อน ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกเปิดอกสีขาว

(ค) เสื้อเชิ้ตอกจีบสีขาว

(ง) กระโปรงสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก

(ฉ) ถุงเท้ายาวสีน้ำตาลอ่อน

(ช) กระเป๋ากล้องสีดำขนาดเล็ก

(ซ) ผ้าผูกคอสีดำเงื่อนรูปสามเหลี่ยม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา หมวด ๒

ส่วนของเครื่องแบบ

ข้อ ๔๕ หมวก มี ๔ แบบ คือ

(๑) หมวกหนีบสีกากีแกมเขียว มีสายโดยรอบป้ายเฉียงทางด้านหน้าลงไปทางซ้าย รูปหมวกตัดให้เรียวกว้างไปตามศีรษะ มีขลิบที่ขอบหมวกเช่นเดียวกับทหารชาย ด้านซ้ายห่างจากกึ่งกลางด้านหน้าหมวก ๔ เซนติเมตร มีตราหน้าหมวกขนาดเล็ก

(๒) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว ลักษณะเช่นเดียวกับหมวกแก๊ปทรงอ่อนสี

สีกากีแกมเขียวของทหารชาย

(๓) หมวกทรงอ่อนสีดำ ด้านซ้ายหมวกมีตราหน้าหมวกขนาดกลางใช้ประกอบกับ

เครื่องแบบฝึกและเครื่องแบบสนาม

(๔) หมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว ลักษณะเช่นเดียวกับหมวกเหล็กสีกากีแกมเขียวของทหารชาย

(๕) หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกากีแกมเขียว มีปีกโดยรอบพอสวมควรด้านข้างทั้งสองพับขึ้นเล็กน้อย และมีเครื่องประกอบ คือ

(ก) ตราหน้าหมวกขนาดกลาง ตรงกึ่งกลางหน้าหมวก

(ข) สายรัดคาง สำหรับนายทหารสัญญาบัตรใช้แถบไหมทอง สำหรับนายทหารประทวนใช้หนังสีดำ ที่ปลายสายรัดคางทั้งสองข้าง ติดมุมโลหะสีทองขนาดเล็กข้างละ ๑ คู่

(ค) ผ้าพันหมวก ให้มีเฉพาะนายทหารสัญญาบัตร มีลักษณะดังนี้

นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพล ใช้สีกกลางดสีบานเย็น กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ที่กึ่งกลางผ้าพันหมวกมีแถบสีดำ กว้าง ๐.๓ เซนติเมตร สอดแถบ เว้นระยะระหว่างแถบ ๐.๕ เซนติเมตร และให้มีรูปช่อชัยพฤกษ์ข้างตราหน้าหมวกทั้งสองข้างปักด้วยดันทองหรือทำด้วยวัตถุเทียมดันทองข้างละสองแถว

นายทหารสัญญาบัตรชั้นนายพันและนายร้อย ใช้สีกกลางสีน้ำเงิน กว้าง ๓ เซนติเมตร ขลิบริมสีแดง กว้าง ๐.๔ เซนติเมตร สำหรับนายทหารสัญญาบัตรชั้นพันเอกให้มีรูปช่อชัยพฤกษ์ข้างตราหน้าหมวกทั้งสองข้างปักด้วยดันทองหรือทำด้วยวัตถุเทียมดันทองข้างละหนึ่งแถว

(๖) หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีขาว ลักษณะเช่นเดียวกับหมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกากีแกมเขียว

(๗) หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีน้ำเงินดำ ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จลักษณะเช่นเดียวกับหมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกากีแกมเขียว

(๘) หมวกทรงอ่อนสีดำ ด้านซ้ายหมวกมีตราราชวัลลภ เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ มีพู่สีดำติด ณ ที่ที่มีตราราชวัลลภ

สำหรับทหารหญิงในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ ด้านซ้ายหมวกมีตราครุฑพ่าห์ เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ มีพู่สีดำติด ณ ที่ที่มีตราหน้าหมวก

สำหรับทหารหญิงในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ ด้านซ้ายหมวกมีตราพระมหามงกุฎเพชรราช เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ มีพู่สีน้ำเงินฟ้าติด ณ ที่ที่มีตราหน้าหมวก

สำหรับทหารหญิงในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ด้านซ้ายหมวกมีตราเหมือนตราหน้าหมวกยอดของทหารชายในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์มีพู่สีดำติด ณ ที่ที่มีตราหน้าหมวก

สำหรับทหารหญิง ในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ด้านซ้ายหมวกมีตราเหมือนตราหน้าหมวกยอดของทหารชายในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์มีพู่สีดำติด ณ ที่ที่มีตราหน้าหมวก

สำหรับทหารหญิงในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ ด้านซ้ายหมวกมีตราครุฑพ่าห์ เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ มีพู่สีเลือดหมูติด ณ ที่ที่มีตราหน้าหมวก

สำหรับทหารหญิงในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ด้านซ้ายหมวกมีตราครุฑพ่าห์ เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ มีพู่สีบานเย็นติด ณ ที่ที่มีตราหน้าหมวก

สำหรับทหารหญิงในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ด้านซ้ายหมวกมีตราเหมือนตราหน้าหมวกยอดของทหารชายในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์มีพู่สีดำติด ณ ที่ที่มีตราหน้าหมวก

(๙) หมวกทรงอ่อนสีน้ำเงินดำ ด้านซ้ายหมวกมีตราครุฑพ่าห์ เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ มีพู่สีฟ้าหม่นติด ณ ที่ที่มีตราครุฑพ่าห์ สำหรับทหารหญิงในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

สำหรับทหารหญิงในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ด้านซ้ายหมวกมีตราพระราชลัญจกร เมื่อแต่งเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ มีพู่สีฟ้าหม่นติด ณ ที่ที่มีตราพระราชลัญจกร

ข้อ ๔๖ เสือ มี ๑๓ แบบ คือ

(๑) เสือคอเปิดสีกากีแกมเขียว ลักษณะเช่นเดียวกับเสือคอเปิดสีกากีแกมเขียวของทหารชาย

(๒) เสื้อสนามคอเปิดสีกากีแกมเขียว ลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียวของทหารชาย

(๓) เสื้อคอปกสีกากีแกมเขียว ที่แนวอกมีดุม ๓ ดุม แขนยาวไม่รัดข้อมือหรือแขนสั้น เนื้อข้อศอกไม่เกิน ๕ เซนติเมตร ปลายแขนพับทบ มีกระเป๋าล่างข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋ापะมีแถบตรงกึ่งกลางตามทางดิ่ง ไม่มีปก มุมกระเป๋าด้านล่างเป็นรูปตัดพองาม ปากกระเป๋าชัดดุม ๑ ดุม และมีอินทรีนูนอ่อนขัดดุมข้างละ ๑ ดุม ดุมทั้งสี่ใช้ดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก

(๔) เสื้อคอปกสีขาว ลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อคอปกสีกากีแกมเขียว

(๕) เสื้อคอปกสีกากีถวัลแกมเขียวลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อคอปกสีกากีแกมเขียว

(๖) เสื้อคอพับสีกากีถวัลแกมเขียว ไม่มีสาค ที่ชายคอพับด้านหน้ามีแถบสีกากีแกมเขียว กว้าง ๑ เซนติเมตร ข้างละ ๑ แถบ ที่แนวอกมีดุม ๓ ดุม แขนสั้นเนื้อข้อศอกไม่เกิน ๕ เซนติเมตร ปลายแขนพับทบและมีอินทรีนูนอ่อนขัดดุมข้างละ ๑ ดุม ดุมทั้งสี่ใช้ดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก

เมื่อสวมเสื้อนี้ ให้สอดชายเสื้อไว้ภายในกระโปรงสีกากีแกมเขียว กระโปรงกางเกงสีกากีแกมเขียวหรือกางเกงขาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(๗) เสื้อคอพับสีขาว ไม่มีสาค ที่ชายคอพับด้านหน้ามีแถบสีกากีแกมเขียวกว้าง ๑ เซนติเมตร ข้างละ ๑ แถบ ที่แนวอกมีดุม ๓ ดุม แขนยาวรัดข้อมือขัดดุมข้างละ ๑ ดุม หรือแขนสั้นเนื้อข้อศอกไม่เกิน ๕ เซนติเมตร ปลายแขนพับทบ และมีอินทรีนูนอ่อนขัดดุมข้างละ ๑ ดุม ดุมทั้งสี่ใช้ดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก

เมื่อสวมเสื้อนี้ ให้สอดชายเสื้อไว้ภายในกระโปรงสีกากีแกมเขียว กระโปรงกางเกงสีกากีแกมเขียวหรือกางเกงขาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

(๘) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีกากีแกมเขียว แบบคอป่าน มีตะเข็บหลัง ๓ ตะเข็บ ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๓ ดุม มีกระเป๋าล่างข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าเจาะเฉียงเล็กน้อย ไม่มีปก และมีอินทรีนูนอ่อนขัดดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก ข้างละ ๑ ดุม เสื้อแบบนี้ให้ใช้เสื้อเชิ้ตสีกากีถวัลแกมเขียว ผูกผ้าผูกคอสีกากีแกมเขียว เจื่อนกะลาสีประกอบด้วย แต่ในโอกาสไว้ทุกข์ให้ใช้ผ้าผูกคอสีดำเจื่อนกะลาสี

(๙) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีขาว ลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อชั้นนอกคอแบะสีกากีแกมเขียว แต่ใช้อินทรีนูนแข็ง เสื้อแบบนี้ให้ใช้เชิ้ตสีขาว ผูกผ้าผูกคอสีดำเจื่อนกะลาสีประกอบด้วย เว้นแต่เมื่อแต่งเครื่องแบบสโมสร ให้ผูกผ้าผูกคอสีดำเจื่อนหุกระต่าย

(๑๐) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีน้ำเงินดำ ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อชั้นนอกคอแบะสีกากีแกมเขียว

(๑๑) เสื้อชั้นนอกคอปิดสีขาว มีตะเข็บหลัง ๔ ตะเข็บ ที่แนวอกมีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ ๕ ดุม ด้านหน้ามีกระเป๋าล่างข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าเจาะไม่มีปก และใช้อินทรีนูนแข็ง

(๑๒) เสื้อเต็มยศรักษาพระองค์

(ก) ทหารหญิงในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ใช้เสื้อลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อเต็มยศรักษาพระองค์ของทหารชายในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

- (ข) ทหารหญิงในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ใช้เสื้อลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อเต็มยศรักษาพระองค์ของทหารชายในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
- (ค) ทหารหญิงในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ ใช้เสื้อลักษณะเดียวกับเสื้อเต็มยศรักษาพระองค์ของทหารชายในกรมทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์
- (ง) ทหารหญิงในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ ใช้เสื้อลักษณะเดียวกับเสื้อเต็มยศรักษาพระองค์ของทหารชายในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์
- (จ) ทหารหญิงในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ใช้เสื้อลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อเต็มยศรักษาพระองค์ของทหารชายในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
- (ฉ) ทหารหญิงในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ใช้เสื้อลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อเต็มยศรักษาพระองค์ของทหารชายในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
- (ช) ทหารหญิงในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ ใช้เสื้อลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อเต็มยศรักษาพระองค์ของทหารชายในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์
- (ซ) ทหารหญิงในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ใช้เสื้อลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อเต็มยศรักษาพระองค์ของทหารชายในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
- (ฌ) ทหารหญิงในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ใช้เสื้อลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อเต็มยศรักษาพระองค์ของทหารชายในเหล่าทหารม้ารักษาพระองค์
- (ญ) ทหารหญิงในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีใช้เสื้อลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อเต็มยศรักษาพระองค์ของทหารชายในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
- (ฎ) ทหารหญิงในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ใช้เสื้อลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อเต็มยศรักษาพระองค์ของทหารชายในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
- (ฏ) ทหารหญิงในกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าใช้เสื้อลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อเต็มยศรักษาพระองค์ของทหารชายในกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
- (๑๓) เสื้อชั้นนอกเปิดอกสีขาว มีตะเข็บหลัง ๔ ตะเข็บ คอแบะกว้างไม่มีปากกลมจนถึงชายพับแหลมใต้อก ปาดเอวเช่นเดียวกับเสื้อชั้นนอกเปิดอกสีขาวของทหารชาย ด้านหน้าระหว่างชายคอพับถึงชายเสื้อ มีดุมโลหะสีทองขนาดใหญ่ข้างละ ๑ ดุม มีสายสร้อยสีทองร้อยติดกัน เสื้อแบบนี้ใช้อินทรธนูแข็ และให้ใช้เสื้อและเครื่องประดับดังนี้
- (ก) เสื้อเชิ้ตอกจีบสีขาว แขนยาว ข้อมือแข็งขัดดุม คอปกเชิ้ตเป็นรูปบัวมน ผูกผ้าพันคอสีดำเป็นรูปสามเหลี่ยมจากชายปกบัวมน
- (ข) แพรแถบรัดเอวสีแดง เช่นเดียวกับสายอินทรธนูกึ่งกลางด้านหน้ากว้าง ๗ เซนติเมตร ปลายทั้งสองข้าง กว้าง ๕ เซนติเมตร ยาวเท่าขนาดเอวของผู้ใช้

ข้อ ๔๗ กระโปรงและกางเกง มีดังนี้

(๑) กระโปรงสีากี้แกมเขียว ยาวปิดเข้าพอสมควร ชายกระโปรงไม่บาน ไม่มีกระเป๋ ไม่มีทบด้านหน้า สำหรับด้านหลังเป็นแบบผ่าซ้อนกันชั้นเดียวซึ่งมีความสูงจากชายกระโปรงไม่ต่ำกว่า ๑๕ เซนติเมตร แต่ไม่เกิน ๒๕ เซนติเมตร โดยซ้อนกันลึกไม่น้อยกว่า ๑๐ เซนติเมตร ที่ขอบเอวมีห่วงกว้าง ๑ เซนติเมตร จำนวน ๔ ห่วง สำหรับสอดสายเข็มขัด โดยให้ห่วงคู่หน้าอยู่ห่างจากกึ่งกลางหัวเข็มขัดประมาณ ๑๐ เซนติเมตร ทั้งทางซ้ายและทางขวา ส่วนห่วงคู่หลังให้อยู่ตรงแนวเดียวกับห่วงคู่หน้า ทำด้วยผ้าสีเดียวกับกระโปรง

(๒) กระโปรงสีขาว ลักษณะเช่นเดียวกับกระโปรงสีากี้แกมเขียว

(๓) กระโปรงสีดำ ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จ ลักษณะเช่นเดียวกับกระโปรงสีากี้แกมเขียว

(๔) กระโปรงสีน้ำเงินดำ ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จ ลักษณะเช่นเดียวกับกระโปรงสีากี้แกมเขียว

(๕) กระโปรงสีดำแบบป้าย ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จ เป็นผ้าชั้นเดียวเมื่อสวมให้ป้ายขวาทับซ้าย ชายกระโปรงยาวเลยครึ่งน่องเล็กน้อย

(๖) กระโปรงสีฟ้าหม่นแบบป้าย ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จ ลักษณะเช่นเดียวกับกระโปรงสีดำแบบป้าย

(๗) กระโปรงกางเกงสีากี้แกมเขียว ยาวปิดเข้าพอสมควร ชายกระโปรงกางเกงบานเล็กน้อย ไม่มีกระเป๋ ด้านหน้าและด้านหลังเป็นแบบจีบกระทบ ที่ขอบเอวมีห่วงกว้าง ๑ เซนติเมตร ยาวไม่เกิน ๕ เซนติเมตร จำนวน ๔ ห่วง สำหรับสอดสายเข็มขัดโดยให้ห่วงคู่หน้าอยู่ห่างจากกึ่งกลางหัวเข็มขัดประมาณ ๑๐ เซนติเมตร ทั้งทางซ้ายและทางขวา ส่วนห่วงคู่หลังให้อยู่ตรงแนวเดียวกับห่วงคู่หน้าทำด้วยผ้าสีเดียวกับกระโปรงกางเกง

(๘) กางเกงขายาวสีากี้แกมเขียวแบบฝึก ลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสีากี้แกมเขียว แบบฝึกของทหารชาย ปลายขากว้างไม่น้อยกว่า ๑๖ เซนติเมตร แต่ไม่เกิน ๒๒ เซนติเมตร

(๙) กางเกงสนามขายาวสีากี้แกมเขียว ลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงสนามขายาวสีากี้แกมเขียวของทหารชาย

(๑๐) กางเกงขายาวสีากี้แกมเขียวแบบปกติ ลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสีากี้แกมเขียว แบบปกติของทหารชาย

ข้อ ๔๘ เข็มขัด ประคดและคันซีฟ มีดังนี้

(๑) เข็มขัด มี ๓ แบบ คือ

(ก) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีากี้แกมเขียว ลักษณะเช่นเดียวกับเข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีากี้ของทหารชาย ใช้คาดทับขอบกางเกงขายาวสีากี้แกมเขียวแบบฝึกหรือกางเกงสนามขายาวสีากี้แกมเขียว หรือกางเกงขายาวสีากี้แกมเขียวแบบปกติ

(ข) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีดำ ลักษณะเช่นเดียวกับเข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีดำของทหารชาย ใช้คาดทับขอบกางเกงขายาวสีากี้แกมเขียวแบบฝึก หรือกางเกงสนามขายาวสีากี้แกมเขียว หรือกางเกงขายาวสีากี้แกมเขียวแบบปกติ

(๒) ประคดและคั่นชีพ

(ข) ในหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า

(ค) ในกรณทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ เช่นเดียวกับประคดและคันขี่พของ

(ง) ในกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ เช่นเดียวกับพรรคและคณชีพของ

(จ) ในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

(ฉ) ในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

(ซ) ในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ เช่นเดียวกับประคดและคันสีพของ

(๕) ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

(ณ) ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ เช่นเดียวกับพรรคและคัมภีร์ของทหาร

(ญ) ในหน่วยทหารม้ารักษาพระองค์ ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

(ก) ในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

(ก) ในกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

(๑) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก ส้นใหญ่พอสมควร สูงไม่เกิน ๗

เซนติเมตร

(๒) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก

(๓) รองเท้าสูงครี้น่องหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก

(๔) รองเท้าสูงครี้น่องหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก

(๕) รองเท้าสูงหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก

(๖) รองเท้าเดินป่า

รองเท้าทุกแบบต้องมีส้น ไม่มีริ้วและลวดลาย

ข้อ ๕๐ กระเป๋ากลือ มี ๒ แบบ คือ

(๑) กระเป๋ากลือสีดำขนาดใหญ่ ทำด้วยหนังสัตว์เทียมหนังรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า สูง

๒๐ เซนติเมตร ยาว ๓๐ เซนติเมตร มีสายสะพาย

(๒) กระเป๋ากลือสีดำขนาดเล็ก ลักษณะเช่นเดียวกับกระเป๋ากลือสีดำขนาดใหญ่เว้นแต่

สูง ๑๕ เซนติเมตร ยาว ๒๐ เซนติเมตร ไม่มีสายสะพาย

กระเป๋ากลือทั้ง ๒ แบบไม่มีลวดลายโดยปกติถือด้วยมือซ้าย สำหรับกระเป๋ามี

สายสะพายจะสะพายที่ไหล่ซ้ายห้อยลงมาได้แนวเอวก็ได้

หมวด ๓

อินทรรฐและเครื่องหมายยศ

ข้อ ๕๑ อินทรรฐ มี ๒ แบบ คือ

(๑) อินทรรฐอ่อน ทำด้วยสักหลาด เสริมหรือผ้า ชนิดและสีเดียวกับเสื้อเป็นแผ่น

สี่เหลี่ยมรีเว้าจากทางด้านไหล่ไปทางคอ ปลายมน ด้านไหล่ กว้าง ๔ เซนติเมตร เย็บติดกับเสื้อ ด้านคอ

กว้าง ๓ เซนติเมตร ตอนปลายขัดคม

(๒) อินทรรฐแข็ง ลักษณะเช่นเดียวกับอินทรรฐแข็งของทหารชาย เว้นแต่ขนาด

เช่นเดียวกับอินทรรฐอ่อน

ข้อ ๕๒ เครื่องหมายยศ มีดังนี้

(๑) นายทหารประทวนชั้นนายสิบ ใช้เครื่องหมายยศและประดับเช่นเดียวกับ

นายทหารประทวนชั้นนายสิบชาย แต่ปลายบั๊วทั้งสองข้าง ห่างกัน ๕ เซนติเมตร

(๒) นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ ใช้เครื่องหมายยศและประดับเช่นเดียวกับ

นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบชาย แต่ปลายบั๊วทั้งสองข้าง ห่างกัน ๒.๕ เซนติเมตร

(๓) นายทหารสัญญาบัตร ใช้เครื่องหมายยศ เช่นเดียวกับนายทหารสัญญาบัตรชาย

เครื่องหมายยศสำหรับเครื่องแบบฝึกและเครื่องแบบสนาม อนุโลมใช้เช่นเดียวกับ

ทหารชาย

หมวด ๔

๑๖๓ ๑๖๔-๑๖๕

๒๕๖๓ และ ๒๕๖๔

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑๙๑.๖๕ | ๑๕๐ | และ ๑๙๑.๖๕๓

សំណុំរឿង ២០១៧/០២២២ អវតក

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(ก) กรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐.

(ค) กางเกงแถบ ทำด้วยสักหลาดหรือเส้นรีจัสน้ำเงินดำ ใช้แถบสีแดงลักษณะ

นายพล นักเรียนนายร้อย

นายทหารแผนที่ใช้กางเกงแถบของเครื่องแบบเต็มยศ ทำด้วยสักหลาดหรือสัรจ์สีน้ำเงินดำ

รูปแบบชนิดนี้ใช้ได้เฉพาะนายทหารสัญญาบัตร นายดาบ นักเรียนนายร้อย

๙๓๕

นักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า และนักเรียนนายทหารแผนกที่

()

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

(๑) เครื่องแบบปกนพินสีวกากาแกมเขียว เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกนพินสีวกากาแกมเขียวคือ

และกระเปาะของเครื่องบิน ทำด้วยสีกหลาดหรือเสิร์จสีกากี้แกมเขียว

(๒) เครื่องแบบกันหนาวนำเงินดำ เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศในต่างประเทศที่มี

(๑) ชุดบรรเลงเกียร์ตียศใหญ่ ประกอบด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๑) รองเลขาธิการฯ หรือรองเลขาธิการฯ ที่เลขาธิการฯ รับผิดชอบ

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหรือรองเท้าหุ้มข้อหนึ่งสัปดาห์

(จ) สายยงยศไหมสีเหลืองแซมแดง เป็นสายถัก ๒ เส้น ประกอบตุ้มโลหะสีทอง ๑ ตุ่ม สายทั้ง ๒ เส้น ถักเป็นบ่วงใหญ่ ๑ เส้น เล็ก ๑ เส้น คล้องใต้แขนขวา ให้ตุ้มอยู่ที่อกเสื้อปลายสายรวมติดอยู่ที่ตุ้มอินทรีรูปช้างขวา

(๒) ชุดบรรเลงเกียร์ตีสหัวไปขาว ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีขาว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีขาว รัดเอว แบบคอป่าน ไม่มีตะเข็บหลังที่แนวอกมีตุ้มซ่อนอยู่ในسابเสื้อ ด้านหน้ามีกระเป๋าบ่นข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋ามีแถบตรงกึ่งกลางตามทางดิ่งมีปกรูปมน ขายกลางแหลม ปกกระเป๋าชัดตุ้มโลหะสีทองขนาดกลาง กระเป๋าละ ๑ ตุ่ม มีอินทรีรูปอ่อน ชัดตุ้มโลหะสีทองขนาดเล็กข้างละ ๑ ตุ่ม มีขอบเสื้อด้านล่างสุด ตรงรัดเอวมีขอบป่านกว้างประมาณ ๔ เซนติเมตร ป้ายไปติดขอบทางขวาห่างจากกึ่งกลางประมาณ ๑๐ เซนติเมตร ที่ตรงเอวมีหูเสื้อสำหรับรัดเอวไปทางหลังและมีตุ้มสีเดียวกับเสื้อเรียงตามแนวเอวข้างละ ๒ เม็ด ที่ปลายแขนเสื้อปักด้วยไหมทองกว้าง ๔ เซนติเมตร ปักป้ายจากกึ่งกลางซ้ายสุดและขวาสุดของตะเข็บข้อมือเสื้อทั้งสองด้านห่างจากปลายแขนเสื้อ ๔ เซนติเมตร ปักป้ายโค้งขึ้นมาพบกันที่กึ่งกลางข้อมือเสื้อห่างจากปลายแขนเสื้อประมาณ ๗ เซนติเมตร ไขว้ทับกันเป็นรูปห่วง ๔ ห่วง โดยมีห่วงขนาดใหญ่ ๒ ห่วง เส้นผ่าศูนย์กลาง ๓ เซนติเมตร อยู่ด้านล่าง และห่วงขนาดเล็ก ๒ ห่วง เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร อยู่ด้านบน เสื้อแบบนี้ให้ใช้กับเสื้อคอพับสีขาวแขนยาวและผูกผ้าผูกคอสีน้ำเงินดำเงื่อนกะลาสี

(ค) กางเกงขายาวสีขาวหรือกางเกงขายาวสีกาก็แกมเขียว

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกาก็แกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(ฉ) สายยงยศไหมสีเหลืองแซมแดง ลักษณะเช่นเดียวกับสายยงยศใน (๑) (จ)

(๓) ชุดบรรเลงเกียร์ตีสหัวไปกาก็แกมเขียว ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีกาก็แกมเขียว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีกาก็แกมเขียวรัดเอว ลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อชั้นนอกคอแบะสีขาวรัดเอวตาม (๒) (ข) แต่ที่ปลายแขนเสื้อไม่มีปัก เสื้อแบบนี้ให้ใช้กับเสื้อคอพับสีกาก็แกมเขียวอ่อน และผูกผ้าผูกคอสีกาก็แกมเขียวเงื่อนกะลาสี

(ค) กางเกงขายาวสีกาก็แกมเขียวหรือกางเกงขายาวสีขาว

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกาก็แกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าหุ้มส้นหรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ

(ฉ) สายยงยศไหมสีเหลืองแซมแดง ลักษณะเช่นเดียวกับสายยงยศใน (๑) (จ)

(๔) ชุดบรรเลงปกติ ใช้เครื่องแบบปกติสีกาก็แกมเขียวคอพับประดับสายยงยศไหมสีเหลืองแซมแดง ลักษณะเช่นเดียวกับสายยงยศใน (๑) (จ)

(๕) ในโอกาสประจำแถวหรือเดินนำขบวนนักเรียนนายร้อย ซึ่งแต่งเครื่องแบบครี้งยศหรือเครื่องแบบเต็มยศ หรือหน่วยทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ หรือหน่วยทหารรักษาพระองค์ ซึ่งแต่งเครื่องแบบครี้งยศรักษาพระองค์หรือเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์ ให้แต่งเครื่องแบบครี้งยศรักษาพระองค์หรือเครื่องแบบเต็มยศรักษาพระองค์เช่นเดียวกับทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์หรือทหารรักษาพระองค์

(๖) ในโอกาสประจำแถวหรือเดินนำขบวนทหารในพิธีตรวจพลสวนสนามและในโอกาสประจำแถวหรือเดินนำขบวนทหารกองเกียรติยศ นอกจากที่กล่าวใน (๕) ใช้รูปแบบประกอบด้วย

(ก) รองในหมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว และมีสายรัดคางหนังสีขาวกว้าง ๑.๕

เซนติเมตร

(ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว และผ้าพันคอสีแดง

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึก

(ง) เข็มขัดด้ายถักสีขาว กว้าง ๕.๕ เซนติเมตร มีตาไก่ หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสี

ทองเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางนอน ปลายมน กว้าง ๖ เซนติเมตร ยาว ๗ เซนติเมตร พื้นเกลี้ยงมีรูปจักรตุนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด

(จ) รองเท้าสูงครี้งน่องหนังสีดำ เชือกผูกรองเท้าสีขาว

(ฉ) สายยงยศไหมสีเหลืองแซมแดง ลักษณะเช่นเดียวกับสายยงยศใน (๑) (จ)

เว้นแต่ปลายสายรวมติดที่บ่าทางด้านคอ

(ช) คนถือไม้ชี้ทาง ใช้หมวกทำด้วยโลหะชุบโครเมียมลักษณะเช่นเดียวกับรองในหมวกเหล็ก มีตราหน้าหมวกขนาดใหญ่ และมีสายรัดคางสีขาวให้สวมสายสะพายหนังมีแถบไหมทองทางด้านนอก สะพายจากไหล่ซ้ายไปขวา

(ซ) ถุงมือสีขาว

(๓) ทหารแต่เดี่ยวน ในโอกาสประจำแถวหรือเดินนำขบวนนักเรียนนายร้อยซึ่งแต่งเครื่องแบบครึ่งยศหรือเครื่องแบบเต็มยศ ให้แต่งเครื่องแบบอนุโลมตามเครื่องแบบครึ่งยศหรือเครื่องแบบเต็มยศของนักเรียนนายร้อย

(๘) ในโอกาสประจำแถวหรือเดินนำขบวนทหารซึ่งจัดเป็นกองเกียรติยศพิเศษให้แต่งเครื่องแบบทหารซึ่งจัดเป็นกองเกียรติยศ

เครื่องแบบตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) ให้ประดับเครื่องหมายสำหรับทหารดุริยางค์ทำด้วยโลหะเป็นรูปพิณสีทอง อยู่บนข้อซัยพฤษ์เงินขัดมันที่อกเสื้อด้านขวา

ข้อ ๕๗ ทหารหญิงเหล่าทหารดุริยางค์ ในโอกาสบรรเลงใช้เครื่องแบบดังนี้

(๑) ชุดบรรเลงเกียรติยศใหญ่ ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีขาว ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์ก

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีขาว เสื้อแบบนี้ให้ใช้เสื้อคอพับแบบชายสีขาว ผูกผ้าผูกคอสีน้ำเงินดำเงื่อนกะลาสีประกอบด้วย

(ค) กระโปรงสีน้ำเงินดำ

(ง) รองเท้าหุ้มส้นสูงหนังสีดำ

(จ) ถุงเท้ายาวสีน้ำตาลอ่อน

(ฉ) กระเป๋าสีดำขนาดใหญ่

(๒) ชุดบรรเลงเกียรติยศทั่วไปขาว เช่นเดียวกับชุดบรรเลงเกียรติยศใหญ่ เว้นแต่ให้ใช้กระโปรงสีขาวและหมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีขาว

(๓) ชุดบรรเลงเกียรติยศทั่วไปกากีแกมเขียว ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแบะสีกากีแกมเขียว เสื้อแบบนี้ให้ใช้เสื้อเชิ้ตสีกากีแกมเขียว
อ่อน ผูกผ้าผูกคอสีกากีแกมเขียวเงื่อนกะลาสีประกอบด้วย แต่ในโอกาสไว้ทุกข์ ให้ใช้ผ้าผูกคอสีดำ
เงื่อนกะลาสี

(ค) กระโปรงสีกากีแกมเขียว

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

(จ) ถุงเท้ายาวสีน้ำตาลอ่อน

(ฉ) กระเป๋าสีดำขนาดใหญ่

(๔) ชุดบรรเลงปกติคอปับ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติคอปับสำหรับทหารหญิง

ทั่วไป

(๕) ในโอกาสประจำแถวหรือเดินนำขบวนทหารในพิธีตรวจพลสวนสนาม และใน
โอกาสประจำแถว หรือเดินนำขบวนทหารกองเกียรติยศ นอกจากที่กล่าวในข้อ ๕๖ (๕) ใช้เครื่องแบบ
ประกอบด้วย

(ก) หมวกหนีบสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปกสีกากีแกมเขียว มีตะเข็บหลัง ๓ ตะเข็บ ตะเข็บกลางยาว
ตะเข็บขนานข้างสั้น ด้านหน้ามีตะเข็บ ๔ ตะเข็บ ตะเข็บยาวข้างละ ๑ ตะเข็บ ตะเข็บสั้นขนานตะเข็บ
ยาวข้างละ ๑ ตะเข็บ เอวเสื้อปล่อย ที่คอและแนวอกมีดุม ๕ ดุม แขนยาวไม่รัดข้อมือกระเป๋าล่างข้าง
ละ ๑ กระเป๋ เป็นกระเป๋เจาะเฉียงเล็กน้อย มีปกรูปตัดขายมน และอินทรรู่อ่อนขัดดุม ดุมทั้งสั้น
ใช้ดุมโลหะสีทองขนาดเล็ก

(ค) กระโปรงสีกากีแกมเขียว

(ง) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก

(จ) ถุงเท้าสั้นสีดำ

(ฉ) กระเป๋าสีดำขนาดใหญ่

เครื่องแบบตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) ไม่มีสายยงยศ ในโอกาสที่บรรเลงให้ติด
เครื่องหมายสำหรับทหารดุริยางค์ทำด้วยโลหะเป็นรูปพิณสีทองอยู่บนข้อมือซ้ายพฤษฎีสีเงินขัดมันที่อกเสื้อ
ด้านขวา สำหรับชุดบรรเลงเกียรติยศใหญ่ ชุดบรรเลงเกียรติยศทั่วไปขาว และชุดบรรเลงเกียรติยศ
ทั่วไปกากีแกมเขียวไม่ประดับเครื่องหมายยศ แต่ให้ประดับเพียงเครื่องหมายเหล่าและเครื่องหมาย
สังกัด

ข้อ ๕๘ ทหารซึ่งทำหน้าที่สารวัตรทหาร ใช้เครื่องแบบดังนี้

(๑) ในโอกาสปฏิบัติงานปกติ ใช้เครื่องแบบประกอบด้วย

(ก) รองในหมวกเหล็กสีดำลักษณะเช่นเดียวกับรองในหมวกเหล็กสีกากีแกม
เขียว มีสายรัดคางหนังสีดำ กว้าง ๒ เซนติเมตร ด้านหน้าหมวกมีอักษร สห สีขาวสูง ๖ เซนติเมตร
กว้าง ๔ เซนติเมตร ระยะห่างกัน ๓ เซนติเมตร สำหรับพลทหารและนายทหารประทวนมีแถบ ๒ สี
คาครอบขอบหมวกจนเกือบจดอักษร สห แถบสีแดงอยู่กลางกว้าง ๔ เซนติเมตร ริมแถบสีแดงมีแถบสี
ขาว กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร สำหรับนายทหารสัญญาบัตรไม่มีแถบคาครอบขอบหมวก ในบางโอกาส
นายทหารสัญญาบัตรและนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่นายทหารสัญญาบัตรจะใช้
หมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียวก็ได้

(ข) เสื้อคอปัสสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ รัดปลายขา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา (ง) เข็มขัดด้ายถักสีดำ ลักษณะเช่นเดียวกับเข็มขัดด้ายถักสีขาวในข้อ ๕๖ (๖)

(ง)

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา (จ) รองเท้าสูงครีนน่องหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา (ฉ) สายนกหวีดทำด้วยไหมสีขาว มีลักษณะดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา สำหรับพลทหารและนายทหารประทวน เป็นสายถัก ๔ สาย และสายเกลี้ยง ๑

สาย โดยสายถัก ๒ สายทำเป็นบ่วงคล้องใต้แขนซ้าย ส่วนสายถักอีก ๒ สาย ทำเป็นบ่วงขนาดใหญ่ และเล็ก ห่างกันพองาม พาดต้นแขนซ้าย ปลายสายรวมติดใต้อินทธรณู สายเกลี้ยงโยงจากใต้อินทธรณู ตรงที่รวมสายถักปลายสายผูกนกหวีดสอดไว้ในกระเป๋าสื่อข้างซ้าย

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา สำหรับนายทหารสัญญาบัตร มีลักษณะเช่นเดียวกับพลทหารและนายทหาร

ประทวน เว้นแต่ที่ปลายสายเกลี้ยงให้ติดตุ้มโลหะสีทอง ๑ ตุ้ม แทนนกหวีดห้อยไว้ที่ตุ้มเสื้อเม็ดที่ ๒ กับใช้สายถักคล้องใต้แขนขวาและพาดต้นแขนขวา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา (ช) ปกอกแขนทำด้วยสักหลาด ไนลอนหรือวัสดุเทียมหนังสีแดง กว้าง ๑๐

เซนติเมตร มีอักษร สห ทำด้วยสักหลาด หรือหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีขาว สูง ๖ เซนติเมตร กว้าง ๔ เซนติเมตร ระยะห่างกัน ๓ เซนติเมตร รวมทั้งแขนเสื้อข้างขวาระหว่างไหล่กับข้อศอกให้ตัวอักษรอยู่ ด้านนอก

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา (ซ) ขอบปีนพกหนังสีดำ

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา (ณ) กระเป๋าช่องกระสุนหนังสีดำ

(๒) ในโอกาสปฏิบัติงานในพิธีต่าง ๆ ใช้เครื่องแบบประกอบด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา (ก) รองในหมวกเหล็กสีขาว ลักษณะเช่นเดียวกับรองในหมวกเหล็กสีดำใน (๑)

(ก) แต่ด้านหน้าหมวกใช้อักษร สห สีแดง และไม่มีแถบคาดรอบขอบหมวก

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา (ข) เสื้อคอพับสีกากีแกมเขียว และใช้ผ้าพันคอสีเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา (ง) เข็มขัดด้ายถักสีขาว เช่นเดียวกับในข้อ ๕๖ (๖) (ง)

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา (จ) รองเท้าสูงครีนน่องหนังสีดำ เชือกผูกกรองเท้าสีขาว

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา (ฉ) สายนกหวีดทำด้วยไหมสีขาว เช่นเดียวกับใน (๑) (ฉ)

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา (ช) ปกอกแขนทำด้วยสักหลาด ไนลอนหรือวัสดุเทียมหนังสีแดงเช่นเดียวกับใน

(๑) (ช)

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา (ซ) ขอบปีนพกหนังสีขาว

(ณ) กระเป๋าช่องกระสุนหนังสีขาว

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา (ญ) ถุงมือสีขาว สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

(๓) ในโอกาสขีรถจักรยานยนต์

เมื่อนำขบวนหรือติดตามบุคคลสำคัญเพื่อเป็นเกียรติยศ ใช้เครื่องแบบประกอบด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา (ก) หมวกแบบขีรถจักรยานยนต์สีขาว ด้านหน้าหมวกมีอักษร สห สีแดง สูง

๖ เซนติเมตร กว้าง ๔ เซนติเมตร ระยะห่างกัน ๓ เซนติเมตร

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา (ข) เสื้อคอพับสีกากีแกมเขียวและใช้ผ้าพันคอสีเขียว

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา (ค) กางเกงแบบขีม้าสีกากีแกมเขียว

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา (ง) เข็มขัดด้ายถักสีขาว เช่นเดียวกับในข้อ ๕๖ (๖) (ง)

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

(จ) รองเท้าสูงหนังสีดำ

(ฉ) สายนกหวีดทำด้วยไหมสีขาว เช่นเดียวกับใน (๑) (ง)

(ช) ปลอกแขนทำด้วยสักหลาด ไนลอนหรือวัตถุเทียมหนังสีแดง เช่นเดียวกับใน

(๑) (ข)

(ซ) ซองปืนพกหนังสีขาว

(ฌ) กระเป๋าซองกระสุนหนังสีขาว

(ญ) ถุงมือขวาครึ่งแขนสวมทับแขนเสื้อ

เมื่อปฏิบัติงานปกติ ใช้เครื่องแบบเช่นเดียวกับใน (๑) เว้นแต่ให้ใช้หมวกแบบซบซี

รถจักรยานยนต์สีขาว กางเกงขี้น้าสีกากีแกมเขียว รองเท้าสูงหนังสีดำและไม่ใช่ผ้าพันคอสีเขียว

ทั้งนี้ จะใช้แว่นตากันลม หรือเสื้อคลุมกันฝนชนิดมีแขนสีกากีแกมเขียว หรือทั้งสอง

อย่างด้วยกันก็ได้

(๔) ในโอกาสปฏิบัติราชการสนามหรือฝึก ใช้เครื่องแบบประกอบด้วย

(ก) รองในหมวกเหล็กสีดำ เช่นเดียวกับใน (๑) (ง) หรือรองในหมวกเหล็กคลุม

ด้วยผ้าสีกากีแกมเขียวที่ระบายหรือแถมด้วยสื่อนเพื่อให้กลมกลืนกับภูมิประเทศ หรือหมวกเหล็กคลุม

ด้วยผ้าสีกากีแกมเขียวที่ระบายหรือแถมด้วยสื่อนเพื่อให้กลมกลืนกับภูมิประเทศ ที่ผ้าคลุมด้านหน้า

หมวกมีอักษร สห สีขาว สูง ๖ เซนติเมตร กว้าง ๔ เซนติเมตร ระยะห่างกัน ๓ เซนติเมตร

(ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว หรือเสื้อสนามคอเปิดสีกากีแกมเขียวที่ระบาย

หรือแถมด้วยสื่อนเพื่อให้กลมกลืนกับภูมิประเทศ

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึก หรือกางเกงสนามขายาวสีกากีแกม

เขียวที่ระบายหรือแถมด้วยสื่อนเพื่อให้กลมกลืนกับภูมิประเทศ

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก

(ฉ) ปลอกแขนทำด้วยสักหลาด ไนลอนหรือวัตถุเทียมหนังสีแดง เช่นเดียวกับใน

(๑) (ข)

เครื่องแบบชนิดนี้ให้ใช้เครื่องสนามประกอบด้วย

(๕) ในโอกาสปฏิบัติงานควบคุมการจราจรขณะทัศนวิสัยจำกัดใช้เครื่องแบบ

เช่นเดียวกับ (๑) และให้ใช้ปลอกแขนทำด้วยผ้าสะท้อนแสงสีขาวสลับเทาเย็บติดกันสี่ละ ๕ แถบ

กว้างแถบละ ๔ เซนติเมตร ที่ปลายปลอกแขนทั้งสองข้าง มีจีบรัดด้วยยางยืด ตัวปลอกแขนกว้าง ๒๐

เซนติเมตร ยาว ๓๕ เซนติเมตร ใช้สวมที่แขนเสื้อทั้งสองข้าง ระหว่างข้อศอกกับข้อมือ

ทั้งนี้ จะใช้เสื้อกันฝนสีส้มสะท้อนแสง ลักษณะเป็นเสื้อคอเชืดยาวถึงข้อเท้าปกเสื้อ

กว้าง ๕ เซนติเมตร มุมปกแหลม ตัวเสื้อด้านหน้าผ่าตลอดซ้น ๒ ชั้น บริเวณด้านหน้าและด้านหลัง

ในระดับแนวอก ที่คอและตัวเสื้อมีดุม ๕ ดุม แขนเสื้อรูปทรงกระบอกซ้นกัน ๒ ชั้น แขนเสื้อซ้นใน

ยาวถึงข้อมือ ส่วนซ้นนอกยาวถึงข้อศอก ไม่มีกระเป๋ ไม่ใช้อินทรธนูและเครื่องหมายใด ๆ สวมคลุม

ด้วยกันได้

ข้อ ๕๙ ทหารซึ่งเป็นนักโดดร่มประจำกอง ใช้เครื่องแบบดังนี้

เครื่องแบบพลทหารมี ๕ ชนิด คือ

(๑) เครื่องแบบปกติ ประกอบด้วย

- (ก) หมวกทรงอ่อนสีเลือดหมู ด้านซ้ายเหนือขอบหมวกมีตราหน้าหมวกขนาดกลาง
- (ข) เสื้อคอพับสีกากีแกมเขียว จะผูกผ้าผูกคอสีกากีแกมเขียวแก่เงื่อนกะลาสี สอดชายผ้าผูกคอไว้ภายในเสื้อใต้คุมเม็ดที่ ๒ ก็ได้ ในโอกาสพิเศษจะใช้ผ้าพันคอสีกรมพรางก็ได้
- (ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ
- (ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือดำ
- (จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำแบบโคตรัม หรือรองเท้าเดินป่า
- ในโอกาสล่าลงจะใช้หมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว หรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียว และรองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำก็ได้
- (๒) เครื่องแบบฝึก ประกอบด้วย
- (ก) หมวกทรงอ่อน ตาม (๑) (ก) หรือหมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว หรือหมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว
- (ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว ในโอกาสพิเศษจะใช้ผ้าพันคอสีกรมพรางก็ได้
- (ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึกรัดปลายขา
- (ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ
- (จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำแบบโคตรัม หรือรองเท้าเดินป่า
- (ฉ) ถุงเท้าขนสัตว์
- (๓) เครื่องแบบสนาม ประกอบด้วย
- (ก) หมวกทรงอ่อนตาม (๑) (ก) หรือหมวกเหล็กสีกากีแกมเขียวหรือหมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว
- (ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว หรือเสื้อสนามคอเปิดสีกากีแกมเขียว
- (ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึกรัดปลายขา หรือกางเกงสนามขายาวสีกากีแกมเขียว
- (ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ
- (จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำแบบโคตรัม หรือรองเท้าเดินป่า
- (ฉ) ถุงเท้าขนสัตว์
- เครื่องแบบนี้ใช้เครื่องสนามประกอบด้วย เครื่องแบบสนามตาม (ก) เว้นหมวกทรงอ่อน (ข) และ (ค) ในบางโอกาสจะใช้สีกากีแกมเขียวทึบหรือแต้มด้วยสีอื่นเพื่อให้กลมกลืนกับภูมิประเทศก็ได้
- (๔) เครื่องแบบครึ่งยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก เว้นแต่ให้ใช้หมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว
- (๕) เครื่องแบบเต็มยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก เว้นแต่ให้ใช้หมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว
- เครื่องแบบนายทหารประทวน มี ๘ ชนิด คือ
- (๑) เครื่องแบบปกติขาว เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาวสำหรับนายทหารประทวนทั่วไป
- (๒) เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะสำหรับนายทหารประทวนทั่วไป เว้นแต่จะใช้หมวกทรงอ่อนสีเลือดหมูก็ได้

- (๓) เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติสำหรับพลทหาร ในโอกาสไว้ทุกข์ใช้ผ้าผูกคอสีดำเงื่อนไขกะลาสี
- (๔) เครื่องแบบปกติกากีนวลแกมเขียวคอพับประกอบด้วย
- (ก) หมวกทรงอ่อนสีเลือดหมู ด้านซ้ายเหนือขอบหมวกมีตราหน้าหมวกขนาดเล็ก
กลาง
- (ข) เสื้อคอพับสีกากีนวลแกมเขียว
- (ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติ
- (ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ
- (จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำแบบโคตรัม หรือรองเท้าเดินป่า
ในโอกาสลาลองจะใช้หมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว หรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียวและรองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำก็ได้
- (๕) เครื่องแบบฝึก เช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึกสำหรับพลทหาร
- (๖) เครื่องแบบสนาม เช่นเดียวกับเครื่องแบบสนามสำหรับพลทหาร
- (๗) เครื่องแบบครึ่งยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่ให้ใช้รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ ถ้าประจำแถวทหารซึ่งแต่งเครื่องแบบครึ่งยศ ให้แต่งเช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศสำหรับพลทหาร
- (๘) เครื่องแบบเต็มยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว เว้นแต่ให้ใช้รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ ถ้าประจำแถวทหารซึ่งแต่งเครื่องแบบเต็มยศ ให้แต่งเช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศสำหรับพลทหาร
- เครื่องแบบนายทหารสัญญาบัตร มี ๑๑ ชนิด คือ
- (๑) เครื่องแบบปกติขาว เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาวสำหรับนายทหารสัญญาบัตรทั่วไป
- (๒) เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอแบะสำหรับนายทหารสัญญาบัตรทั่วไป เว้นแต่จะใช้หมวกทรงอ่อนสีเลือดหมูก็ได้ ในบางโอกาสจะใช้กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบปกติรัดปลายขา ประกอบกับรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำหรือรองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำแบบโคตรัมก็ได้
- (๓) เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับ เช่นเดียวกับ เครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับสำหรับนายทหารประทวน
- (๔) เครื่องแบบปกติกากีนวลแกมเขียวคอพับ เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติกากีแกมเขียวคอพับสำหรับนายทหารประทวน
- (๕) เครื่องแบบฝึก เช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึกสำหรับพลทหาร
- (๖) เครื่องแบบสนาม เช่นเดียวกับเครื่องแบบสนามสำหรับพลทหาร
- (๗) เครื่องแบบครึ่งยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศสำหรับนายทหารสัญญาบัตรทั่วไป ถ้าประจำแถวทหาร ซึ่งแต่งเครื่องแบบครึ่งยศให้แต่งเช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศสำหรับพลทหาร
- (๘) เครื่องแบบเต็มยศ เช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศสำหรับนายทหารสัญญาบัตรทั่วไป ถ้าประจำแถวทหารซึ่งแต่งเครื่องแบบเต็มยศ ให้แต่งเช่นเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศสำหรับพลทหาร

(๙) เครื่องแบบสโมสรถอืด เช่นเดียวกับเครื่องแบบสโมสรถอืดสำหรับนายทหารสัญญาบัตรทั่วไป

(๑๐) เครื่องแบบสโมสรถแข่ง เช่นเดียวกับเครื่องแบบสโมสรถแข่งสำหรับนายทหารสัญญาบัตรทั่วไป

(๑๑) เครื่องแบบสโมสรถอ่อน เช่นเดียวกับเครื่องแบบสโมสรถอ่อนสำหรับนายทหารสัญญาบัตรทั่วไป

ข้อ ๖๐ ทหารซึ่งเป็นนักโหดเริ่มประจำกอง ใช้สายยงยศไหมสีแดงเป็นสายถัก ๑ เส้น ประกอบตุ้มโลหะสีทอง ๑ ตุ่ม และสายเกลี้ยง ๒ เส้น ทำเป็นบ่วงคล้องใต้แขนขวา ปลายสายรวมติดที่ตุ้มอินทรีบนขางขวา ให้ตุ้มโลหะสีทองอยู่ที่อกเสื้อประกอบกับเครื่องแบบตามข้อ ๕๙ เว้นแต่เมื่อแต่งเครื่องแบบฝึกหรือเครื่องแบบสนาม ไม่ใช้สายยงยศ

นายทหารสัญญาบัตรซึ่งใช้สายยงยศเสนานิการ หรือสายยงศนายทหารคนสนิท ไม่ใช้สายยงศตามข้อนี้

ข้อ ๖๑ ทหารซึ่งจัดเป็นกองเกียรติยศ

(๑) มณฑลทหารบกและจังหวัดทหารบก ใช้เครื่องแบบประกอบด้วย

(ก) รองในหมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว มีสายรัดคางหนึ่งสีขาว กว้าง ๑.๕ เซนติเมตร

(ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว และผ้าพันคอสีน้ำเงินอ่อน

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึก

(ง) เข็มขัดหนึ่งสีขาว กว้าง ๕.๕ เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทองเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางนอนปลายมน กว้าง ๖ เซนติเมตร ยาว ๗ เซนติเมตร พื้นเกลี้ยงมีรูปเครื่องหมายกองทัพบกคูนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด

(จ) รองเท้าสูงครี้น่องหนึ่งสีดำ ชนิดผูกเชือก

(ฉ) สายนกหวีดทำด้วยด้ายถักหรือไนลอนสีขาว ลักษณะเช่นเดียวกับสายนกหวีดในข้อ ๕๘ (๑) (ฉ) เว้นแต่ปลายสายเกลี้ยงให้ติดตุ้มโลหะสีทอง ๑ ตุ่ม เมื่อใช้สายนกหวีดนี้ไม่ใช้สายยงยศอย่างอื่นอีก

(ช) ซองกระบี่หรือซองดาบทำด้วยหนึ่งสีขาว

(ซ) ถุงมือสีขาว

(ณ) สายสะพายปืนทำด้วยหนึ่งสีขาว

(๒) หน่วยทหารต่าง ๆ ใช้เครื่องแบบฝึก ผ้าพันคอสีน้ำเงินอ่อน

(๓) โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ใช้เครื่องแบบฝึก ผ้าพันคอสีบานเย็นและเครื่องแบบสวนสนามในโอกาสพิเศษ

เครื่องแบบสวนสนามในโอกาสพิเศษ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีขาว มีตราหน้าหมวกและเครื่องประกอบเช่นเดียวกับหมวกทรงหม้อตาลสีกากีแกมเขียว เว้นแต่สายรัดคางใช้แถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง

(ข) เสื้อชั้นนอกคอปกสีแดงเลือดนก ที่แนวอกมีตุ้มโลหะสีทองขนาดใหญ่สองแถว แถวละ ๗ ตุม ปลอกคอทำด้วยกำมะหยี่สีน้ำเงินดำ กว้าง ๕ เซนติเมตร ที่ปลอกคอโดยรอบมี

แถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ห่างจากขอบนอกของปลอกคอ ๐.๕ เซนติเมตร ปลอกแขนทำด้วยกำมะหยี่สีน้ำเงินดำ มีความยาวจากปลายแขนถึงปลายปลอกแขนด้านนอก ๒๒ เซนติเมตร ปลอกแขนท่อนล่างเป็นรูปสี่เหลี่ยม สูง ๙.๕ เซนติเมตร มีแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง ๓ แถบ แถบบนและแถบล่างด้านปลายแขนเสื่อกว้างแถบละ ๑.๕ เซนติเมตร แถบกลางกว้าง ๒ เซนติเมตร เว้นระยะระหว่างแถบ ๒ เซนติเมตร แถบล่างอยู่ห่างจากขอบปลายแขน ๐.๕ เซนติเมตร ปลอกแขนท่อนบนด้านนอกเป็นรูปสามเหลี่ยม สูง ๑๒.๕ เซนติเมตรฐานของรูปสามเหลี่ยมติดกับขอบบนของปลอกแขนท่อนล่าง ที่ขอบของสามเหลี่ยมทั้งสองข้างมีแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง ๒ แถบ แถบด้านนอก กว้าง ๑.๕ เซนติเมตร อยู่ห่างจากขอบปลอกแขนท่อนบนด้านนอก ๐.๕ เซนติเมตร แถบด้านในกว้าง ๑ เซนติเมตร อยู่ห่างจากแถบล่าง ๐.๕ เซนติเมตร ปลายแถบที่ด้านฐานทั้งสองแถบติดกับแถบบนของปลอกแขนท่อนล่าง ภายในรูปสามเหลี่ยมมีรูปหมวกนักรบโบราณปักด้วยด้ายหรือไหมสีเหลืองซ้อนทับบนดาบปักด้วยด้ายหรือไหมสีขาว ชายเสื้อด้านหลังเปิดชายเสื้อถึงแนวเอวที่แนวตะเข็บหลังข้างรอยเปิดทั้งสองข้าง มีดุมโลหะสีทองขนาดกลาง ๒ แถบ แถบละ ๒ ดุม

(ค) กางเกงขายาวสีขาว มีลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสี kaki แกรมเขียวแบบปกติ

(ง) เข็มขัดหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีแดง กว้าง ๕.๕ เซนติเมตร มีแถบไหมเงินหรือวัตถุเทียมไหมเงิน กว้าง ๑ เซนติเมตร อยู่ตอนกลางและแถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง กว้าง ๑ เมตร อยู่ตอนริมทั้งสองข้าง หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทองเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสมุมมน ยาวด้านละ ๕.๕ เซนติเมตร พื้นเกลี้ยง มีรูปตราแผ่นดินดุนนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด และใช้คาดทับเสื้อชั้นนอกคอปิดสีแดงเลือดนก

(จ) รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ ชนิดผูกเชือกหรือยึดข้าง

(ฉ) อินทรธนูแข็ง

(ช) ถุงมือสีขาว

สำหรับนักเรียนนายร้อยซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่หัวหน้าหมวด หัวหน้ากองร้อย หัวหน้ากองพัน หรือหัวหน้านักเรียน ใช้กระบี่มีลักษณะเช่นเดียวกับกระบี่นายทหารสัญญาบัตร เว้นแต่ให้ใช้พู่ไหมสีเหลือง สายกระบี่มีลักษณะเช่นเดียวกับสายกระบี่นายทหารสัญญาบัตร และใช้แผ่นห้อยสายกระบี่ทำด้วยไหมหรือวัตถุเทียมหนังสีขาว

สำหรับนักเรียนนายร้อยซึ่งประจำแถว ใช้ดาบปลายปืน ฝักดาบทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีขาว ยาว ๓๗ เซนติเมตร กว้าง ๖.๘ เซนติเมตร ส่วนของซองดาบ ยาว ๒๑ เซนติเมตร จากซองดาบขึ้นไป ๑๐.๕ เซนติเมตร มีสายรัดด้ามดาบ กว้าง ๒ เซนติเมตร

สำหรับผู้เชิญธง ใช้สายคล้องคอทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีขาว กว้าง ๗ เซนติเมตร ยาว ๑๕๐ เซนติเมตร ปลายสายรวมติดไว้กับแผ่นโลหะสีทองรูปใบโพธิ์กว้าง ๑๕ เซนติเมตร สูง ๑๕ เซนติเมตร ด้านหน้ามีโลหะสีทองรูปกรวยติดอยู่

สำหรับวงดุริยางค์ ใช้สายถักทำด้วยด้ายหรือไหมสีเหลือง กว้าง ๔ เซนติเมตร ยาว ๗๗ เซนติเมตร ประกอบดุมโลหะสีทอง ๑ ดุม ทำเป็นบ่วงคล้องใต้แขนขวา ปลายสายรวมติดใต้อินทรธนูข้างขวา ใช้ดุมโลหะสีทองอยู่ทางด้านหน้า

(๔) ทหารกองเกียรติยศพิเศษ ใช้เครื่องแบบประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงหม้อตาลสีดำหรือสีขาว มีตราหน้าหมวกและเครื่องประกอบ เช่นเดียวกับหมวกทรงหม้อตาลสีกาก็แกมเขียว เว้นแต่สายรัดคางใช้แถบไหมทองหรือวัตถุเทียมไหมทอง

(ข) เสื้อชั้นนอกคอแฉะสีแดง ลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อชั้นนอกคอแฉะสีกาก็แกมเขียว เว้นแต่ให้ใช้เสื้อแบบนี้กับเสื้อคอพับสีขาวแขนยาว ผูกผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสีประกอบด้วย

(ค) กางเกงขายาวสีดำแบบปกติ ทำด้วยสักหลาดหรือเลิร์จ ลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสีกาก็แกมเขียวแบบปกติ กางเกงชนิดนี้เมื่อสวมประกอบกับรองเท้าสูงครึ่งน่อง ปลายขากางเกงให้สอดไว้ภายในรองเท้า

(ง) เข็มขัดหนังสีขาว ลักษณะเช่นเดียวกับเข็มขัดหนังสีขาวใน (๑) (ง) ใช้คาดทับเสื้อชั้นนอกคอแฉะสีแดง

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ เชือกผูกรองเท้าสีขาว

(ฉ) สายด้ายถัก เป็นไหมหรือวัตถุเทียมไหมสีขาว ลักษณะเป็นสายถัก ๒ เส้น เส้นสั้นขนาดกว้าง ๑.๒๕ เซนติเมตร ยาวไม่เกิน ๔๕ เซนติเมตร เส้นยาวขนาดกว้าง ๒.๕ เซนติเมตร ยาวไม่เกิน ๗๕ เซนติเมตร เส้นสั้นทำเป็นห่วงพาดต้นแขนซ้าย เส้นยาวทำเป็นห่วงคล้องใต้แขนซ้าย ปลายสายด้ายถักทั้งสองเส้นรวมติดไว้ได้อันตรนุ

(ช) แผ่นติดไหล่ ทำด้วยสักหลาดหรือเลิร์จ เป็นรูปอาร์ม กว้าง ๗ เซนติเมตร สูง ๘.๕ เซนติเมตร พื้นเป็นแถบลายธงไตรรงค์ในทางตั้ง ขลิบริมด้วยเกลียวผ้าสีดำ แผ่นติดไหล่นี้ติดที่ต้นแขนเสื้อข้างขวาด้านนอก ห่างจากตะเข็บไหล่ ๒ เซนติเมตร

ในโอกาสที่จัดเป็นกองเกียรยศในต่างประเทศ ให้มีอักษรโรมันสีขาวคำว่า “THAILAND” บนแถบสีน้ำเงินดำ สูง ๒ เซนติเมตร ยาวตลอดส่วนกว้างของรูปอาร์มประกอบด้วย

(ซ) ซองกระเป๋หรือซองดาบ ทำด้วยหนังสีขาว

(ฌ) ถุงมือสีขาว

(ญ) สายสะพาย ทำด้วยหนังสีขาว ขนาดกว้าง ๔.๕ เซนติเมตร ยาวไม่เกิน ๑๓๐ เซนติเมตร สะพายทับเสื้อชั้นนอกคอแฉะสีแดง โดยสะพายไหล่ขวาเฉียงลงทางซ้ายให้สายสะพายสอดได้อันตรนุข้างขวา ปลายสายสะพายทั้งสองรวมติดอยู่กับเข็มขัดหนังสีขาว

ในโอกาสที่ใช้ธงชาติ ธงชัยเฉลิมพลของทหารบก ธงประจำหน่วยทหาร ให้หมู่เชิญธงที่จัดขึ้นใช้สายสะพายลักษณะดังกล่าวอีก ๑ เส้น สะพายไหล่ซ้ายไว้ทับกับเส้นแรกประกอบด้วย เครื่องแบบนี้ให้ติดเครื่องหมายยศ เครื่องหมายเหล่า และเครื่องหมายสังกัด

เช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติกาก็แกมเขียวคอแฉะ

ข้อ ๖๒ ทหารซึ่งจัดเป็นกองรักษาการณ์ภายในและภายนอก ใช้เครื่องแบบประกอบด้วย

(๑) รองในหมวกเหล็กสีกาก็แกมเขียว ด้านข้างหมวกมีอักษร รก สีขาว สูง ๖ เซนติเมตร เขียนในลักษณะรูปวงกลมมีสายรัดคางหนังสีดำ กว้าง ๑.๕ เซนติเมตร

(๒) เสื้อคอเปิดสีกาก็แกมเขียวแบบฝึก

(๓) กางเกงขายาวสีกาก็แกมเขียวแบบฝึก

(๔) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกาก็แกมเขียว กว้าง ๕.๕ เซนติเมตร

(๕) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ

(๖) กระเป๋าชองกระสุนด้ายถัก หรือวัตถุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียว

(๗) ชองปืนพกหนังสีดำ ใช้สำหรับนายทหารสัญญาบัตร

ข้อ ๖๓ ทหารซึ่งมีหน้าที่ใช้รถยนต์ในเวลาประจำทำงานตามหน้าที่เกี่ยวกับรถยนต์ใช้เครื่องแบบฝึกหรือเครื่องแบบสนาม และจะใช้รองเท้าผ้าใบสีดำก็ได้

ทหารราบ ทหารม้า และทหารปืนใหญ่ ซึ่งสังกัดหน่วยยานเกราะ หรือหน่วยยานยนต์ติดอาวุธตามอัตราราชการจัด เมื่อแต่งเครื่องแบบฝึกหรือเครื่องแบบสนามจะใช้หมวกทรงอ่อนสีน้ำเงินดำมีตราหน้าหมวกขนาดกลางปักด้วยไหมหรือด้ายสีน้ำเงินดำก็ได้

ทหารซึ่งมีหน้าที่ในการปฏิบัติราชการสนามชายแดนตามแผนป้องกันประเทศ เมื่อแต่งเครื่องแบบฝึกหรือเครื่องแบบสนาม จะใช้หมวกทรงอ่อน หรือหมวกปีกอ่อนสีกากีแกมเขียวหรือสีกากีแกมเขียวที่ระบายหรือแต้มด้วยสีอื่น เพื่อให้กลมกลืนกับภูมิประเทศ มีตราหน้าหมวกขนาดกลางปักด้วยไหมหรือด้ายสีน้ำเงินดำก็ได้

ทหารซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการฝึกนักศึกษาวิชาทหารหรือทหารซึ่งเข้าร่วมในกิจกรรมของนักศึกษาวิชาทหาร เมื่อแต่งเครื่องแบบฝึกหรือเครื่องแบบสนาม จะใช้หมวกทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว มีตราหน้าหมวกขนาดกลางก็ได้

ข้อ ๖๔ ทหารซึ่งมีหน้าที่ในการบิน เวลาประจำทำงานตามหน้าที่เกี่ยวกับการบิน ใช้เครื่องแบบประกอบด้วย

(๑) หมวกแก๊ปทรงอ่อนหรือหมวกทรงอ่อนสีดำ หรือหมวกหนีบสีกากีแกมเขียว หรือหมวกป้องกันศีรษะสำหรับนักบิน

(๒) เสื้อและกางเกง มี ๒ แบบ คือ

(ก) เสื้อกางเกงติดกันคอพับสีกากีแกมเขียว เป็นผ้าทนไฟแขนทรงกระบอก ตัวเสื้อผ่าอกตลอดจนถึงเป้ากางเกงติดชิปรูป ท่ออกเสื้อมีกระเป๋าจาะเฉียงติดชิปรูดข้างละ ๑ กระเป๋ากางเกงติดกับเสื้อที่เอวสองข้างมีหูขัดดุมรัดเอวหรือแถบแปรงไถล่อน - สักหลาดรัดเอว และมีกระเป๋าจาะติดชิปรูดด้านข้าง ข้างละ ๑ กระเป๋า ด้านหน้าขากางเกงทั้งสองข้าง เสมอเป้ากางเกงมีกระเป๋าจาะติดชิปรูดข้างละ ๑ กระเป๋า ปลายขากางเกงทั้งสองข้างด้านข้างมีกระเป๋าจาะติดชิปรูดข้างละ ๑ กระเป๋า ด้านหน้าผ่าข้างละ ๑ แห่ง และติดชิปรูด

(ข) เสื้อคอปิดสีกากีแกมเขียวแขนยาว เป็นผ้าทนไฟ มีที่รัดสำหรับปิดคอมีสากอกผ่ายาวตลอดติดชิปรูด แขนเสื้อยาวทรงกระบอกมีสากรัดปลายแขน แขนเสื้อข้างซ้ายเหนือข้อศอก มีที่เหน็บดินสอ ปากกา และมีกระเป๋าจาะติดชิปรูดขนาดเล็ก ๑ กระเป๋า ท่ออกเสื้อมีกระเป๋าจาะข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋ายาวมีฝาปิดขัดดุม ๑ ดุม ซ่อนรังดุมไว้ด้านในฝักกระเป๋ายาวเสื้อตรงไม่มีไว้ เมื่อสวมเสื้อนี้ให้ปล่อยชายเสื้อไว้นอกกางเกง และในบางโอกาสจะพับแขนเสื้อไว้เหนือข้อศอกก็ได้ และกางเกงสีกากีแกมเขียว เป็นผ้าทนไฟ ที่เอวด้านข้างเหนือตะเข็บกางเกงมีสายรัดเอวทั้งสองข้าง ขอบกางเกงด้านหน้ามีสายเข็มขัดรัดเอวทำด้วยผ้าชนิดเดียวกับกางเกง สิบติดชิปรูปและติดดุม ๑ ดุม ขัดรังดุมที่ขอบกางเกงตอนบนของสาก กระเป๋าลังสองข้าง เป็นกระเป๋ายาวมีฝาปิดซ่อนรังดุมขัดดุม ๑ ดุม ไขว้ด้านในของฝักกระเป๋านี้เป็นกระเป๋าจาะเฉียงจากขอบเอวด้านหน้าลงมา ด้านข้างมีฝาปิดซ่อนรังดุมขัดดุม ๑ ดุม ไขว้ด้านในของฝัก ข้างกางเกงด้านข้างสองข้างเสมอเป้ากางเกงมีกระเป๋ายาวติด

ชิปรูตข้างด้านในด้านเดียว ด้านข้างขาทางเกงในแนวเขามีกะเป่าเป็นกระเป่าเจาะติดชิปรูต ฝากระเป่าปล่อยไม่ติดคุม ปลายขาทางเกงมีแถบรัดขาทางเกง

(๓) รองเท้า มี ๔ แบบ คือ

(ก) รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก

(ข) รองเท้าสูงครี้น่องหนังสีดำ ชนิดไม่ผูกเชือก

(ค) รองเท้าสูงครี้น่องหนังสีดำ ชนิดผูกเชือก

(ง) รองเท้าเดินป่า

เครื่องแบบตามข้อนี้ให้ติดเครื่องหมายยศ เครื่องหมายเหล่า และเครื่องหมายสังกัด

เช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก

ข้อ ๖๕ ทหารซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยทหารพราน และทหารซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้อง กับหน่วยทหารพราน ใช้เครื่องแบบประกอบด้วย

(๑) หมวก มี ๒ แบบ คือ

(ก) หมวกทรงอ่อนสีดำ ด้านซ้ายเหนือขอบหมวกมีตราหน้าหมวก

(ข) หมวกปีกทรงอ่อนสีดำ ด้านหน้าเหนือปีกหมวกมีตราหน้าหมวก

(๒) เสื้อ มี ๒ แบบ คือ

(ก) เสื้อคอเปิดสีดำชนิด ๔ กระเป่า มีลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อคอเปิดสี kaki เกมเขียว ชนิด ๔ กระเป่า เมื่อสวมเสื้อนี้ให้ปล่อยชายเสื้อไว้นอกทางเกง แต่ในบางโอกาสจะสวมโดยสอดชายเสื้อไว้ภายในทางเกง หรือจะสวมโดยพับแขนเสื้อทั้งสองขึ้นไว้เหนือข้อศอกก็ได้

(ข) เสื้อคอเปิดสีดำชนิด ๒ กระเป่า มีลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อคอเปิดสี kaki เกมเขียว ชนิด ๒ กระเป่า เมื่อสวมเสื้อนี้ให้สอดชายเสื้อไว้ภายในทางเกง แต่ในบางโอกาสจะสวมโดยพับแขนเสื้อทั้งสองขึ้นไว้เหนือข้อศอกก็ได้

เสื้อคอเปิดสีดำทั้งสองแบบ มีแถบชื่อทำด้วยผ้าสีดำ กว้าง ๓ เซนติเมตร ยาวเท่ากับความกว้างของกระเป่าเสื้อ มีชื่อและชื่อสกุลปักเป็นตัวอักษรบรรจงตัวตรงด้วยไหมหรือด้ายสีน้ำเงินดำหนา ๐.๒ เซนติเมตร สูง ๑ เซนติเมตร ไม่ต้องเขียนยศและคำนำหน้าชื่อ แถบดังกล่าวนี้เย็บติดกับอกเสื้อข้างขวาเหนือกระเป่าบน

(๓) กางเกง มี ๒ แบบ คือ

(ก) กางเกงขายาวสีดำแบบฝึกชนิด ก มีลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสี kaki เกมเขียวแบบฝึกชนิด ก ของทหารชาย กางเกงชนิดนี้ต้องสวมโดยให้ปลายขาทางเกงสอดไว้ภายในรองเท้าและใช้ประกอบกับเสื้อคอเปิดสีดำชนิด ๔ กระเป่า

(ข) กางเกงขายาวสีดำแบบฝึกชนิด ข มีลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสี kaki เกมเขียวแบบฝึกชนิด ข ของทหารชาย กางเกงชนิดนี้ต้องสวมโดยให้ปลายขาทางเกงสอดไว้ภายในรองเท้าและใช้ประกอบกับเสื้อคอเปิดสีดำชนิด ๒ กระเป่า

(๔) เข็มขัด มี ๒ แบบ คือ

(ก) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีดำ กว้าง ๓ เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะรมดำ เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางนอนปลายมน กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ยาว ๕ เซนติเมตร พื้นเกลี้ยง มีรูปเครื่องหมายกองทัพบกนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด ไม่มีเข็มสำหรับสอดรู ปลายสายหุ้มด้วยโลหะรมดำขนาดกว้าง ๑ เซนติเมตร

(ข) เข็มขัดด้ายถักหรือวัตถุเทียมด้ายถักสีดำ กว้าง ๓ เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะรมดำ เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสมุมมนโปร่งกลาง ขอบด้านใน กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ความหนาของขอบ ๐.๕ เซนติเมตร พื้นเกลี้ยง มีแกนโลหะขนาดเดียวกับความหนาของขอบหัวเข็มขัดตรงกึ่งกลางระหว่างด้านในทางดิ่งสำหรับประกอบแผ่นโลหะเพื่อตรึงสายเข็มขัดซึ่งประกอบอยู่กับส่วนหัวเข็มขัด ปลายสายหุ้มด้วยโลหะรมดำ กว้าง ๑ เซนติเมตร

(๕) รองเท้า มี ๒ แบบ คือ

(ก) รองเท้าสูงครี้น่องหนังสีดำ

(ข) รองเท้าเดินป่า

(๖) ตราน้ำหมวก เป็นรูปวงกลมเส้นผ่าศูนย์กลาง ๖ เซนติเมตร ปักด้วยไหมหรือวัตถุเทียมไหมภายในครึ่งวงกลมด้านบนมีแถบโค้ง กว้าง ๑.๒๕ เซนติเมตร พื้นสีฟ้า บรรจุตัวอักษรมีข้อความว่า “ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์” ส่วนด้านล่างจรดกันมีแถบโค้งรูปธงไตรรงค์ ๒ แถบ ระหว่างแถบมีดาว ๒ ดวง เหนือดาวมีดาบปลายปืน ๑ เล่ม ตั้งในทางดิ่ง ใบดาบมีสายฟ้าพาดเฉียงไปทางซ้าย จำนวน ๓ สาย เรียงกันอยู่บนพื้นสีน้ำเงิน รูปวงกลมนี้อาจปักด้วยแถบโค้ง กว้าง ๑.๒๕ เซนติเมตร ความยาวเท่ากับเส้นผ่าศูนย์กลางของวงกลม พื้นสีฟ้า บรรจุตัวอักษรมีข้อความว่า “ทหารพราน” ตัวอักษรปักด้วยไหมหรือวัตถุเทียมไหมสีขาว ดาว ดาบปลายปืนและสายฟ้า ปักด้วยไหมหรือวัตถุเทียมไหมสีเหลือง ขอบนอกโดยรอบของตราน้ำหมวก ปักด้วยไหมหรือวัตถุเทียมไหมสีเหลือง กว้าง ๐.๒ เซนติเมตร

(๗) เครื่องหมายยศ เครื่องหมายเหล่า เครื่องหมายสังกัด และเครื่องหมายพิเศษ ให้ปักด้วยไหมหรือวัตถุเทียมไหมสีน้ำเงินดำ

เครื่องหมายยศ เครื่องหมายเหล่า เครื่องหมายสังกัด และเครื่องหมายพิเศษ ให้ประดับเช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก

ข้อ ๖๖ ทหารซึ่งมีหน้าที่ประจำบนรถยนต์เกราะ เวลาประจำหน้าที่ใช้เครื่องแบบประกอบด้วย

(๑) หมวกทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว หรือสีกากีแกมเขียวที่ระบายหรือแต้มด้วยสีอื่น เพื่อให้กลมกลืนกับภูมิประเทศหรือสีน้ำเงินดำ หรือหมวกป้องกันศีรษะ

(๒) เสื้อกางเกงติดกันคอเปิดสีกากีแกมเขียว หรือสีกากีแกมเขียวระบายหรือแต้มด้วยสีอื่น เพื่อให้กลมกลืนกับภูมิประเทศ มีอินทรีนูนอ่อนขัดดุมข้างละ ๑ ดุม แขนเสื้อยาวทรงกระบอก มีแถบรัดปลายแขน ตัวเสื้อผ่าอกตลอดจนถึงเป้ากางเกงติดชิปชุด ท้องเสื้อมีกระเปาะปะติดชิปชุดข้างละ ๑ กระเปาะ ด้านหลังพับจีบ ๒ จีบ แขนเสื้อข้างขวาเหนือข้อศอกมีที่เหน็บดินสอ ปากกา และมีกระเปาะปะติดชิปชุดด้านข้างขนาดเล็ก ๑ กระเปาะ กางเกงติดกับเสื้อที่เอวด้านข้างมีแถบรัดเอว และมีกระเปาะเจาะติดชิปชุดด้านข้าง ข้างละ ๑ กระเปาะ ด้านหน้าขากางเกงทั้งสองข้างเสมอเป้ากางเกงมีกระเปาะปะติดชิปชุด ข้างละ ๑ กระเปาะ ปลายขากางเกงทั้งสองข้าง ด้านข้างมีกระเปาะปะติดชิปชุดข้างละ ๑ กระเปาะ ปลายขากางเกงมีแถบรัดขากางเกง สอดปลายขากางเกงไว้ในรองเท้า ในบางโอกาสจะพับแขนเสื้อไว้เหนือข้อศอกหรือปล่อยปลายขากางเกงไว้ในรองเท้าก็ได้

(๓) รองเท้าสูงครี้น่องหนังสีดำ หรือรองเท้าเดินป่า

เครื่องแบบตามข้อนี้ให้ติดเครื่องหมายยศ เครื่องหมายเหล่า และเครื่องหมายสังกัดเช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก

ข้อ ๖๗ บรรดาเครื่องแบบพิเศษในภาคนี้ ถ้ามิได้มีข้อกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้ใช้อินทรีรูป เครื่องหมายยศ เครื่องหมายเหล่า เครื่องหมายสังกัด และเครื่องหมายพิเศษ เช่นเดียวกับเครื่องแบบทหารทั่วไป

ภาค ๔

เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๖๘ ทหารซึ่งมีหน้าที่ขี่ม้า หรือทหารทั่วไปในโอกาสขี่ม้า เมื่อแต่งเครื่องแบบที่ใช้กางเกงขายาวสี kaki แกรมเขียว จะใช้กางเกงแบบขี่ม้าและ รองเท้าหุ้มข้อหนังสีดำ ประกอบกับสนับแข้งหนังสีดำ หรือผ้าพันแข้งสี kaki แกรมเขียว หรือจะใช้ รองเท้าสูงหนังสีดำก็ได้

เมื่อแต่งเครื่องแบบที่ใช้กางเกงแถบ ให้ใช้กางเกงแถบแบบขี่ม้า และรองเท้าหุ้มข้อ หนังสีดำ ประกอบกับสนับแข้งหนังสีดำ หรือจะใช้รองเท้าสูงหนังสีดำก็ได้

ข้อ ๖๙ ทหารทั่วไป ในโอกาสขี้นขี่จักรยานยนต์จะใช้หมวกป้องกันศีรษะ สำหรับขี่ จักรยานยนต์ลักษณะกลมตามรูปศีรษะปิดถึงท้ายทอยสี kaki แกรมเขียวไม่มีลวดลาย ด้านหน้าตอนบนมี กระบังลม หมวกสีดำไม่ติดแผ่นวัสดุใสกั้นลม มีสายรัดคางทำด้วยหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำประกอบ กับเครื่องแบบเฉพาะขณะที่ขี่ขี้นจักรยานยนต์ก็ได้

ข้อ ๗๐ สำหรับนายทหารสัญญาบัตรชั้นจอมพลและนายพล เมื่อใช้หมวกทรงอ่อน ให้ใช้เครื่องหมายรูปปีกนก ปักด้วยดินทอง หรือวัสดุเทียมดินทอง หรือด้ายสีน้ำเงินดำ กว้าง ๓ เซนติเมตร ยาว ๗ เซนติเมตร ประดับขีดทางด้านซ้ายของตราหน้าหมวกขนาดกลาง

ข้อ ๗๑ พลทหารและนายทหารประทวนในหน่วยทหารช่างในเวลาทำการฝึกใน หน้าที่ทหารช่างใช้เครื่องแบบฝึกหรือเครื่องแบบสนาม และจะใช้รองเท้าผ้าใบสีดำก็ได้

ข้อ ๗๒ ทหารซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาพยาบาลในเวลาปฏิบัติหน้าที่ใน สถานพยาบาลจะใช้เสื้อหรือผ้ากันเปื้อน หรือเครื่องแบบพยาบาลก็ได้

ในเวลาปฏิบัติหน้าที่ในสนาม ให้แต่งเครื่องแบบสนามเช่นเดียวกับทหารทั่วไป เว้น แต่ที่ด้านหน้าและด้านหลังหมวกเหล็ก ให้มีเครื่องหมายกาชาด กับที่แขนเสื้อข้างซ้ายระหว่างไหล่กับ ข้อศอก ให้พันผ้าพันแขนสีขาว กว้าง ๑๐ เซนติเมตร มีเครื่องหมายกาชาดอยู่ด้านนอก

ข้อ ๗๓ เสื้อกันฝนสี kaki แกรมเขียว เป็นเสื้อคอแบะแขนยาว ตัวเสื้อยาวคลุมถึงใต้ เข้า ที่แนวอกติดคุมสองแถบ ๆ ละ ๕ คุม มีเข็มขัดรัดเอวติดกับตัวเสื้อสำหรับปรับขนาดของเอว ที่ แนวต้นขามีกระเป๋าดึง มีฝาปิดขัดคุม ๑ คุม ปลายแขนมีแผ่นรัดข้อมือเป็นสายขัดคุม ๑ คุม และมี

ที่คลุมศีรษะซ่อนอยู่ภายในปกเสื้อ เสื้อกันฝนแบบนี้ใช้สวมคลุมเครื่องแบบได้ทุกชนิด และเมื่อใช้หมวก จะใช้พลาสติกสีขาวชนิดใสหุ้มหมวกก็ได้

ข้อ ๗๔ เสื้อกันหนาว มี ๔ แบบ คือ

(๑) เสื้อคลุมกันหนาวสีดำ ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จหรือผ้าเนื้อหนากันน้ำ คอปก และแขนได้ ตัวเสื้อยาวประมาณเข้า มีตะเข็บหลัง ๓ ตะเข็บ ตะเข็บกลางจีบ และเปิดชายเสื้อไว้ถึง แนวตะโพกที่แนวเอวด้านหลังมีแถบทำด้วยผ้าชนิดและสีเดียวกับเสื้อ กว้าง ๖ เซนติเมตร สอบแถบ พาดทับกันติดคุม ๓ คุม ระยะห่างเท่ากันตามยาวของแถบ ที่แนวอกมีคุมสองแถว แถวละ ๔ คุม เป็น แนวเฉียงตอนล่างเข้าหากัน ด้านข้างมีกระเป๋าช้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋ายาวเฉียง ๔๕ องศา ไม่มีปกแขนยาว ปลายแขนพับ ๑๕ เซนติเมตร มีอินทรีนูนอ่อน ขัดคุมข้างละ ๑ คุม คุมทั้งส้นใช้คุมกลม แบนทำด้วยวัสดุสีดำ

เสื้อแบบนี้ให้ติดเครื่องหมายยศ เครื่องหมายเหล่า และเครื่องหมายสังกัดด้วย ใช้ สวมคลุมเครื่องแบบที่ใช้เสื้อชั้นนอกทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จสีน้ำเงินดำ หรือสี kaki แกมเขียว

(๒) เสื้อกันหนาวคอแบะสี kaki แกมเขียว แขนยาวรัดข้อมือ ตัวเสื้อยาวปล่อยชายเสื้อ ถึงตะโพกพองาม ที่ปลายแขนมีساب กว้าง ๗ เซนติเมตร ปลายسابมีรังคุม ๑ รัง และมีคุมที่ปลาย แขนเสื้อข้างละ ๑ คุม เสื้อแบบนี้มีسابอกเสื้ออยู่ด้านใน ที่อกเสื้อใช้ชิปุดตลอดตามยาวของเสื้อ ด้านหน้ามีกระเป๋าด้านบนและล่างข้างละ ๒ กระเป๋า กระเป๋าด้านบนเป็นกระเป๋ายาวยืดชาย มีปกรูปตัดพองาม กระเป๋าล่างเป็นกระเป๋ายาว มีปกรูปตัดพองาม มีอินทรีนูนอ่อนขัดคุมข้างละ ๑ คุม ที่เอวและ ชายเสื้อมีเชือกรัดและมีถุงคลุมศีรษะซ่อนไว้ในปกคอเสื้อด้านหลัง

เสื้อแบบนี้ใช้สวมทับเครื่องแบบปกติ kaki แกมเขียวคอพับ เครื่องแบบฝึกและ เครื่องแบบสนามในขณะที่มีอากาศหนาว

(๓) เสื้อกันหนาวแขนยาว ทำด้วยผ้ากันลมบุนวม ด้านนอกสี kaki แกมเขียว ด้านในสี kaki แกมเขียวที่ระบายหรือแต้มด้วยสีอื่นเพื่อให้กลมกลืนกับภูมิประเทศ ตัวเสื้อยาวปล่อยชายเสื้อถึง ตะโพกพองาม ติดชิปุดจากคอเสื้อผ่าตลอด ด้านหน้ามีกระเป๋ายาวเฉียงไม่มีปกข้างละ ๑ กระเป๋า แขนเสื้อข้างซ้ายเหนือข้อศอกมีที่เหน็บดินสอ ปากกา และกระเป๋าชิปุดขนาดเล็ก ๑ กระเป๋า รอบคอ ปลายแขนและชายเสื้อด้านหลังจนถึงใต้กระเป๋าด้านหน้ามีแถบด้ายถักรัดยาวยึดสี kaki แกมเขียว มี อินทรีนูนอ่อนขัดคุมกลมแบนขนาดเล็กทำด้วยวัสดุสี kaki แกมเขียว

เสื้อแบบนี้ใช้ได้สองด้านใช้สวมทับเครื่องแบบปกติ kaki แกมเขียวคอพับ เครื่องแบบ ปกติ กากิ นวลแกมเขียวคอพับสำหรับทหารชาย เครื่องแบบปกติ kaki แกมเขียวคอปก เครื่องแบบปกติ ขาวคอปก เครื่องแบบปกติ กากิ นวลแกมเขียวคอพับ เครื่องแบบปกติ ขาวคอพับสำหรับทหารหญิง เครื่องแบบฝึกและเครื่องแบบสนามในขณะที่มีอากาศหนาว

(๔) เสื้อกันหนาวแขนยาว ทำด้วยสักหลาดหรือเสิร์จหรือผ้าเนื้อหนาสี kaki แกมเขียว เสื้อยาวปล่อยชายถึงตะโพกพองาม คอเช็ด ใต้คอปกเสื้อมีแถบผ้ากว้าง ๒ เซนติเมตร ขัดตัวคุม ๑ คุม ที่ปลายแขนมีแผ่นรัดข้อมือเป็นساب กว้าง ๗ เซนติเมตร ปลายسابมีรังคุม ๑ รัง และรังคุมที่ปลาย แขนเสื้อข้างละ ๒ คุม เพื่อปรับขนาดข้อมือที่อกเสื้อผ่าตลอดไม่มีسابใช้ชิปุดตลอดความยาวเสื้อ ด้านหน้ามีกระเป๋ายาวเฉียงข้างละ ๑ ใบ ไม่มีฝากระเป๋ายาว ชายเสื้อมีผ้าแถบรัดเอวกว้างประมาณ ๗ เซนติเมตร ขัดคุมข้างละ ๒ คุม สำหรับปรับขนาดของเอว ที่บ่ามีอินทรีนูนอ่อนขัดคุมข้างละ ๑ คุม

เสื่อกันหนาวแบบนี้ใช้สวมทับเครื่องแบบปกติก็แกมเขียวคอปับ เครื่องแบบปกติ
ปกากีนวลแกมเขียวคอปับสำหรับทหารชาย เครื่องแบบปกติก็แกมเขียวคอปก เครื่องแบบปกติขาว
คอปก เครื่องแบบปกติปกากีนวลแกมเขียวคอปับ เครื่องแบบปกติขาวคอปับสำหรับทหารหญิง ในขณะที่
ที่มีอากาศหนาว

ข้อ ๗๕ ตราหน้าหมวกเป็นรูปจักรอุณาโลม ภายใต้พระมหามงกุฎประดับแถบ ๒
ข้าง และมีช่อชัยพฤกษ์อยู่ภายใต้จักร ปลายช่อชัยพฤกษ์โค้งขึ้นบนมี ๓ ขนาด คือ
(๑) ขนาดใหญ่ ทำด้วยโลหะสีทอง กว้าง ๗.๕ เซนติเมตร สูง ๘.๕ เซนติเมตร มีساب

สีแดง
(๒) ขนาดกลาง กว้าง ๖ เซนติเมตร สูง ๗.๕ เซนติเมตร มี ๒ ชนิด คือ
(ก) ปักหรือทำด้วยดินทองหรือวัตถุเทียมดินทองบนหมอนสักหลาดสีดำ เว้นแต่
ขอบในของจักรปักหรือทำบนสักหลาดสีแดง ใช้ได้เฉพาะนายทหารสัญญาบัตร นายทหารประทวนชั้น
นายดาบ นักเรียนนายร้อย นักเรียนแพทย์ทหารวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า นักเรียน
นายทหารแผนที่และนักเรียนนายร้อยสำรอง

(ข) ทำด้วยโลหะสีทอง มีسابสีแดง ใช้ได้เฉพาะนายทหารประทวน นักเรียน
นายสิบและพลทหาร
(๓) ขนาดเล็ก ทำด้วยโลหะสีทอง กว้าง ๓ เซนติเมตร สูง ๔ เซนติเมตร มีسابสีแดง

ข้อ ๗๖ ดุมโลหะสีทอง มี ๓ ขนาด คือ
(๑) ขนาดใหญ่ เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒.๕ เซนติเมตร
(๒) ขนาดกลาง เส้นผ่าศูนย์กลาง ๒ เซนติเมตร
(๓) ขนาดเล็ก เส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๕ เซนติเมตร
ดุมเหล่านี้มีลักษณะกลมมนเล็กน้อย มีเส้นขอบโดยรอบ ภายในเส้นขอบมีลายดุนรูป
จักรภายใต้พระมหามงกุฎ เว้นแต่
สำหรับทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
มีลายดุนรูปอักษรพระปรมาภิไธยย่อ จปร ภายใต้พระมหามงกุฎ

สำหรับทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มี
ลายดุนรูปอักษรพระปรมาภิไธยย่อ วปร ภายใต้พระมหามงกุฎ

สำหรับทหารในกรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ มีลายดุนรูปอักษรพระนามาภิไธยย่อ สก ในมงกุฎขัตติยนารี รองรับด้วยแพรแถบ
สะบัดสองชายและบนแพรแถบสะบัดสองชายและมีคำว่า “กรมทหารราบที่ ๑๒ รักษาพระองค์”

สำหรับทหารในกรมทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ มีลายดุนรูปอักษรพระนามาภิไธยย่อ สก ในมงกุฎขัตติยนา รองรับด้วยแพรแถบ
สะบัดสองชาย และบนแพรแถบสะบัดสองชายมีคำว่า “ทหารเสือนวมินทรราชินี”

สำหรับทหารในหน่วยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ มีลายดุนรูปอักษรพระนามาภิไธยย่อ สก ในมงกุฎขัตติยนารี รองรับด้วยแพรแถบ
สะบัดสองชาย และบนแพรแถบสะบัดสองชายมีคำว่า “นวมินทรราชินี”

สำหรับนักเรียนนายร้อยและทหารในกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าและนักเรียนนายร้อย ทหารในกรมทหารราบที่ ๓๑ รักษาพระองค์ และในหน่วยทหารสื่อสารรักษาพระองค์ มีลายฉลุรูปอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ภปร

ข้อ ๗๗ เดื่อยโลหะใช้ติดสันรองเท้าหุ้มข้อหนังสือดำหรือรองเท้าสูงหนังสือดำมี ๒ ชนิด คือ

(๑) เดื่อยโลหะสีเงิน สำหรับทหารซึ่งมีหน้าที่ขี่ม้า ทหารทั่วไปในโอกาสขี่ม้านายทหารสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่ชั้นผู้บังคับกองพันขึ้นไป และนายทหารสัญญาบัตรซึ่งมียศตั้งแต่พันตรีขึ้นไป

(๒) เดื่อยโลหะสีทอง สำหรับนายทหารสัญญาบัตรซึ่งสำเร็จหลักสูตรการขี่ม้าของโรงเรียนทหารม้า ศูนย์การทหารม้า กรมยุทธศึกษาทหารบก หรือหลักสูตรการขี่ม้าของทหารจากโรงเรียนการขี่ม้าในต่างประเทศตามที่กองทัพบกกำหนด นายทหารสัญญาบัตรเหล่าทหารม้าในหน่วยทหารม้าซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่ชั้นผู้บังคับการกรมขึ้นไป และนายทหารสัญญาบัตรซึ่งได้รับอนุมัติจากกองทัพบกเป็นกรณีพิเศษ

เดื่อยโลหะตามข้อนี้ ให้ติดได้เฉพาะชนิดใดชนิดหนึ่งเท่านั้น

ข้อ ๗๘ เครื่องหมายยศ เครื่องหมายเหล่า เครื่องหมายสังกัด และเครื่องหมายพิเศษที่กำหนดให้ทำด้วยโลหะ และตราหน้าหมวก เมื่อประดับหรือติดกับส่วนของเครื่องแบบฝึก หรือเครื่องแบบสนาม จะปักด้วยไหมหรือด้ายสีน้ำเงินดำแทนโลหะหรือวัสดุที่กำหนดนั้นก็ได

ข้อ ๗๙ ทหารชาย ในเวลาแต่งเครื่องแบบปกติหรือเครื่องแบบสโมสรที่กำหนดให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ใช้รองเท้าหุ้มข้อหนังสือดำ

ข้อ ๘๐ ทหารในกรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์ ในเวลาปฏิบัติภารกิจในและนอกเขตพระราชฐาน เมื่อแต่งเครื่องแบบฝึก ให้ใช้หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีน้ำเงิน ตราหน้าหมวกราชวัลลภและติดแถบ “ทหารมหาดเล็ก” ที่แขนเสื้อด้านซ้าย

ข้อ ๘๐/๑^๖ ทหารในหน่วยทหารในพระองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เมื่อใช้หมวกทรงอ่อน ให้ใช้ตราหน้าหมวกขนาดเล็กกรองรับด้วยแพรแถบสะบัดสองชายเป็นรูปโค้งอยู่ภายใต้ตราหน้าหมวก บนแพรแถบสะบัดสองชายมีอักษร “ทหารในพระองค์ ๘๐๔” สำหรับนายทหารสัญญาบัตรให้ปักด้วยด้ายทองหรือวัตถุเทียมด้ายทอง สำหรับนายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ นายสิบ และพลทหาร ให้ใช้เครื่องหมายทำด้วยโลหะสีทอง

^๖ ข้อ ๘๐/๑ เพิ่มโดยกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๕๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๘๑

ข้อ ๘๐/๒^๗ ทหารในหน่วยทหารในพระองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ให้ใช้ปลอกอินทรีนูนประดับที่อินทรีนูนอ่อนทั้งสองข้างของเครื่องแบบฝึก หรือเครื่องแบบสนามปลอกอินทรีนูนทำด้วยสักหลาด เสริจหรือผ้า เป็นแผ่นสี่เหลี่ยมรีเว จากทางด้านไหล่ไปทางคอปลายมน มีขนาดกว้างยาวพอที่อินทรีนูนอ่อนสอดได้ ปักอักษร พระนามาภิไธยย่อ มวก อยู่ด้านบนของปลอกอินทรีนูน และ “ทหารในพระองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร” เป็นรูปโค้งรองรับพระนามาภิไธยย่อ อักษรทั้งหมดปักด้วยไหมหรือวัตถุเทียมไหมสีเหลืองปลอกอินทรีนูนมีสี ดังต่อไปนี้

(๑) นายทหารสัญญาบัตร

สีน้ำเงิน

(๒) นายทหารประทวนชั้นจ่านายสิบ และนายสิบ

สีเขียว

(๓) พลทหาร

สีแดง

ข้อ ๘๑ เครื่องหมายแสดงความสามารถในการบินของสโมสรการบินพลเรือน ให้ทหารซึ่งได้รับเครื่องหมายนี้ใช้ประกอบกับเครื่องแบบได้ทุกชนิด เว้นแต่เครื่องแบบฝึกและเครื่องแบบสนาม และให้ติดที่อกเสื้อข้างซ้ายเหนือกึ่งกลางปกกระเป๋ ถ้าประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ติดเครื่องหมายนี้เหนือขึ้นไปเมื่อแต่งเครื่องแบบสโมสรเปิดอก ให้ใช้ขนาดย่อลงครึ่งหนึ่ง

ข้อ ๘๒ เพื่อประโยชน์ในการฝึกและการปฏิบัติราชการสนามหรือเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ จะใช้เครื่องประกอบเครื่องแบบตามความจำเป็นหรือสมควรก็ได้

ข้อ ๘๓ ให้กองทัพบกสร้างเครื่องแบบตัวอย่างหรือเขียนรูปเครื่องแบบตัวอย่างขึ้นไว้เป็นมาตรฐาน

ให้ไว้ ณ วันที่ ๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๒

ชวน หลีกภัย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

^๗ ข้อ ๘๐/๒ เพิ่มโดยกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๕๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๘๑

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๐๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๓๙ ได้ประกาศใช้มานานและได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาแล้วหลายครั้ง ทำให้ไม่สะดวกในการ คำนว้างอ้างอิงและการใช้ในราชการ ประกอบกับปัจจุบันมีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขเพิ่มเติม เครื่องแบบทหารบกในหลายประการ สมควรปรับปรุงกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบทหารเสียใหม่ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๕๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๘๑

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรยกเลิกการให้นายทหารซึ่งดำรงตำแหน่งเสนาธิการ ฝ่ายเสนาธิการ หรือตำแหน่งที่กำหนดว่าเป็นตำแหน่งฝ่ายเสนาธิการ ตั้งแต่ยศพันเอกลงมา ติดเครื่องหมายโลหะสีทองรูปดาวห้ากลีบ มีรูปตราหน้าหมวกติดอยู่ กึ่งกลางดาว และมีช้อยพฤษภูปได้ดาวที่คอเสื้อข้างขวาแทนเครื่องหมายเหล่า เพื่อให้ นายทหารดังกล่าวติดเครื่องหมายเหล่าที่คอเสื้อข้างขวาเช่นเดียวกับนายทหารตั้งแต่ยศพันเอกลงมาในตำแหน่งอื่น ๆ และสมควรกำหนดเครื่องหมายและส่วนประกอบเครื่องแบบสำหรับทหารของหน่วยทหารซึ่งได้รับการสถาปนา ให้เป็นหน่วยทหารในพระองค์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เพื่อใช้ประกอบเครื่องแบบในการแต่งกายปฏิบัติหน้าที่ประจำวัน เพื่อให้สามารถพิสูจน์ฝ่ายได้อย่างชัดเจน และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการควบคุมบังคับบัญชาการปฏิบัติหน้าที่ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๕๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๘๒

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงเครื่องแบบทหารบกในส่วนที่เกี่ยวกับการติดเครื่องหมายโลหะสีทองรูปดาวไขว้ประกอบกับช้อยพฤษภูปของนายทหารสัญญาบัตรนอกประจำการชั้นพันเอกซึ่งเทียบเท่าพลจัตวา นายพล และจอมพล เพื่อแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างนายทหารสัญญาบัตรประจำการกับนายทหารสัญญาบัตรนอกประจำการ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

สุมเมธ/ผู้จัดทำ